

EVALUATIE LOKALE TRAJECTBEGELEIDING 2008

- Eindrapport -

W.M. Idema MSc
drs. P.J. Krooneman
drs. M. Witvliet

Amsterdam, september 2009
Regioplan publicatienr. 1704

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan
Beleidsonderzoek in opdracht van DMO
van de gemeente Amsterdam.

VOORWOORD

De Lokale Trajectbegeleiding (LTB) vormt een schakel binnen de Amsterdamse ketenaanpak van voortijdig schoolverlaten. De LTB richt zich op jongeren die de binding met school en werk hebben verloren. Het doel van de LTB is om deze jongeren te motiveren voor school of arbeid en ze vervolgens terug te leiden naar een opleiding of werk.

De Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Amsterdam heeft Regioplan Beleidsonderzoek gevraagd om de LTB in het jaar 2008 te evalueren. Dit rapport beschrijft de deelnemers van de LTB en hun achtergronden, maar ook het proces rondom de LTB en de invulling die de verschillende aanbieders aan de LTB geven.

Zonder medewerking van een groot aantal betrokkenen was dit rapport niet tot stand gekomen. We willen daarom allereerst de projectleiders vanuit de stadsdelen, de aanbieders en de deelnemers van de LTB bedanken voor hun medewerking aan de interviews en voor het beschikbaar stellen van de registratiegegevens van de deelnemers. Daarnaast willen we de toeleiders die we hebben gesproken, bedanken voor de informatie tijdens de interviews. Tot slot willen we de opdrachtgever hartelijk bedanken voor de samenwerking bij het onderzoek.

Wietske Idema (onderzoeker)
Miranda Witvliet (onderzoeker)
Peter Krooneman (projectleider)

Regioplan Beleidsonderzoek
September 2009

INHOUDSOPGAVE

Managementsamenvatting	I
1 Inleiding	1
1.1 Lokale Trajectbegeleiding	1
1.2 Doelstelling.....	3
1.3 Aanpak	3
1.4 Leeswijzer	4
2 Deelnemers LTB 2008.....	5
2.1 Inleiding.....	5
2.2 Aanpak	5
2.3 Resultaten	6
2.4 Conclusie	16
3 Audits	17
3.1 Inleiding.....	17
3.2 Aanpak	17
3.3 LTB in verschillende stadsdelen	18
3.4 Conclusie	31
4 Conclusie	33
Bijlagen	37
Bijlage 1 Bijlagen bij hoofdstuk 2	37
Bijlage 2 Verantwoording audits	43
Bijlage 3 Auditverslagen per stadsdeel.....	49

MANAGEMENTSAMENVATTING

Lokale trajectbegeleiding

Uit onderzoek is bekend dat voortijdig schoolverlaters minder makkelijk een baan vinden en vaker een uitkering hebben dan jongeren met een startkwalificatie. Verder zijn er aanwijzingen dat deze groep een verhoogd risico heeft op het plegen van criminaliteit.¹ Het bestrijden van voortijdig schoolverlaten staat dan ook hoog op de beleidsagenda van de gemeente Amsterdam. De Lokale Trajectbegeleiding (LTB) vormt een schakel binnen de Amsterdamse ketenaanpak van voortijdig schoolverlaten. De Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling heeft aangegeven behoefte te hebben aan een evaluatie van de LTB. Het doel van de LTB is om deze jongeren te motiveren voor school of arbeid en ze vervolgens terug te leiden naar een opleiding of werk.

De LTB trajecten zijn onderverdeeld in een intensieve en een extensieve variant. Zoals omschreven in het uitvoeringskader LTB 2008² bestaat een extensief traject alleen uit een opsporing van een jongere door het afleggen van een huisbezoek. In een intensief traject krijgt de deelnemer daadwerkelijk begeleiding van een trajectbegeleider. Dit onderzoek laat zien dat ondanks deze omschrijving van de trajecten, aanbieders verschillende invullingen geven aan intensieve en extensieve trajecten.

Elk stadsdeel heeft zijn eigen aanbieder voor de uitvoering van de LTB. Sommige aanbieders bedienen meerdere stadsdelen. Spirit is de grootste aanbieder: zij voert de meeste trajecten uit in zeven verschillende stadsdelen. Impuls en Dock voeren de LTB uit voor twee stadsdelen en Futuro, Octra en Streetcornerwork doen dit elk voor één stadsdeel. In 2008 hebben in totaal 1348 jongeren deelgenomen aan de LTB en hebben 314 jongeren een intensief traject gevolgd.

¹ Van der Steeg & Webbink (2006). Voortijdig schoolverlaten in Nederland: omvang, beleid en resultaten. Den Haag: Centraal Planbureau.

² Uitvoeringskader Vangnet Risicjongeren/Lokale Trajectbegeleiding 2008, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, Afdeling Jeugd, Oktober 2007.

Tabel 1 Aantal trajecten in 2008

Aanbieder	Stadsdeel	Totaal (n)	Intensief (n)	Extensief (n)*	Onbekend (n)*
Dock	Geuzenveld-Slotermeer, Oud-West	242	31	211	0
Futuro	Westerpark	58	7	51	0
Impuls	Slotervaart, Osdorp	104	60	30	14
Octra	Baarsjes	75	12	63	0
Spirit	Oud-Zuid, Bos en Lommer, Zuideramstel, Oost-Watergraafsmeer, Zuidoost, Noord, Zeeburg	798	187	611	0
Streetcornerwork	Centrum	71	17	54	0
Totaal		1348	314	1020	14

* In deze tabel ontbreken de extensieve trajecten van Slotervaart.

** Van de onbekende trajecten weten we niet of het gaat om een intensief of een extensief traject.

Doelgroep

In het kader van het aanpakken van voortijdig schoolverlaten richt de LTB zich op jongeren die de binding met school en werk hebben verloren. Zoals omschreven in het uitvoeringskader LTB 2008 bestaat de doelgroep van de LTB uit jongeren in de leeftijd van 17 tot 23 jaar die niet of gedeeltelijk leerplichtig zijn, geen startkwalificatie hebben en niet deelnemen aan het arbeidsproces. Een startkwalificatie is vastgesteld op minimaal een diploma op mbo-niveau 2 of havo/vwo.

Het onderzoek

Dit rapport beschrijft de resultaten van de evaluatie van de LTB. De evaluatie is uitgevoerd aan de hand van de volgende doelstellingen:

Inzicht krijgen in de kwantiteit en samenstelling van het LTB-aanbod en -gebruik. Daarbij wordt ingegaan op de achtergrondkenmerken van de LTB deelnemers, de instroom, de uitstroom en uitval van deelnemers. Verder worden verschillen tussen stadsdelen en aanbieders meegenomen.

Inzicht krijgen in het proces van de LTB en de tevredenheid van organisatoren, deelnemers en andere betrokkenen. Ook hierbij wordt ingegaan op verschillen tussen stadsdelen en aanbieders.

De evaluatie van de LTB bestaat uit twee onderdelen: een analyse van de deelnemersregistratie en audits.

Om inzicht te krijgen in de kwantiteit en samenstelling van het LTB-aanbod en -gebruik, hebben wij de registratie van deelnemers aan de LTB in 2008 in kaart gebracht. Van de verschillende aanbieders hebben wij registratiegegevens verkregen van deelnemers in 2008. Deze gegevens zijn

gebaseerd op trajectplannen, tussen- en eindrapportages van de deelnemers en ook op interne rapportage van de aanbieders. Aan de hand van deze gegevens hebben wij achtergrondkenmerken van de deelnemers (geslacht en leeftijd), de instroom, de uitstroom en uitval geanalyseerd.

Om inzicht te krijgen in het proces van de LTB en de beoordeling daarvan door betrokkenen, hebben wij in de verschillende stadsdelen audits uitgevoerd. Tijdens deze audits hebben wij gesproken met de betrokken beleidsmedewerker vanuit het stadsdeel, de projectleider en trajectbegeleider(s) vanuit de aanbieder en een aantal toeleiders. Verder hebben wij gesprekken gevoerd met deelnemers aan de LTB. Bij deze audits zijn wij ingegaan op de instroom, registratie, methodiek, samenwerking en uitstroom. Daarnaast zijn we ingegaan op de tevredenheid van de verschillende betrokkenen over het proces en op de succes- en verbeterpunten van de LTB.

Deelnemers

Uit de analyse van de deelnemersregistratie blijkt dat de meeste intensieve trajecten in 2008 plaatsvinden in de stadsdelen Noord (25%) en Osdorp (14%). Wanneer we het percentage door DMO beoogde intensieve trajecten vergelijken met het percentage uitgevoerde trajecten, zien we dat deze stadsdelen ook boven het percentage beoogde intensieve trajecten zitten. Ook blijkt dat de leeftijd, de gezinssituatie en de vooropleiding van de deelnemers redelijk van elkaar verschillen, waardoor we kunnen concluderen dat er allerlei 'soorten' jongeren meedoen met de LTB. De meeste van deze jongeren vallen binnen de doelgroep van de LTB zoals omschreven door DMO. De jongeren hebben met elkaar gemeen dat ze vaak, tegelijkertijd, verschillende problemen hebben, zoals psychosociale problemen, problemen met justitie of gezinsproblematiek.

Proces

Uit de audits blijkt dat er verschillen bestaan in hoe de verschillende aanbieders in de stadsdelen de LTB vormgeven. Allereerst is er niet in elk stadsdeel voldoende zicht op de lokale problematiek. Ook zijn er verschillen in de stadsdelen over welke jongeren zouden moeten behoren tot de doelgroep van de LTB. De audits laten zien dat er grote verschillen bestaan tussen de aanbieders in de manier van werving, registratie, invulling van de methodiek, de balans tussen hulpverlening en dienstverlening, de duur van de trajecten en in de mate waarin ze nazorg bieden.

DMO heeft een uitvoeringskader opgesteld waarin een aantal richtlijnen staan voor de stadsdelen en aanbieders voor de uitvoering van de LTB. Deze richtlijnen bieden wel wat houvast, maar niet voldoende, zo blijkt uit het onderzoek. De stadsdelen vinden het kader vaak onduidelijk, wat tot gevolg heeft dat aanbieders, stadsdelen en DMO verschillende interpretaties hebben over de doelgroep van de LTB, de registratie, het werkproces en de methodiek. Deze verschillende interpretaties leveren problemen op in de communicatie en verantwoording van de LTB. Een heldere opdrachtformule-

ring met scherpere richtlijnen is volgens de stadsdelen dan ook wenselijk. In grote lijnen zijn de betrokkenen tevreden over de LTB. Als algemene succespunten van de LTB noemen ze de outreachende manier van werken, de inbedding in het netwerk (met als voordeel korte lijnen), de oplossingsgerichtheid, het snel in actie kunnen komen en het 'naast de jongeren staan'. Over Streetcornerwork, Oetra, Spirit en Dock zijn de stadsdelen overwegend positief. Over Futuro is het stadsdeel positief, maar melden de toeleiders dat de prioriteit van Futuro niet ligt bij BLP en het Jongerenloket. Over Impuls komen vanuit de stadsdelen en de toeleiders minder positieve berichten naar buiten over de uitvoering van de LTB.

Resultaten

Het merendeel van de bijna driehonderd jongeren, dat in 2008 een intensief traject volgt, wil met behulp van de LTB weer een opleiding volgen of (beginnen met) een baan.

De trajecten lijken positief uit te pakken: voor het traject volgt 15 procent van de deelnemers een opleiding, na het traject is dit bijna 30 procent. Het aantal deelnemers dat aan het eind van het traject een opleiding volgt, is dus verdubbeld ten opzichte van de situatie vóór het traject. Hetzelfde geldt voor de deelnemers met een baan: aan het begin van het traject heeft 26 procent een baan, aan het eind van het traject is dit 46 procent.

Het is lastig te zeggen of deze percentages nu 'veel' of 'weinig' zijn, omdat we geen cijfermateriaal hebben van de effecten van vergelijkbare trajecten onder een vergelijkbare doelgroep.

Verbeterpunten

Uit het onderzoek blijkt dat de LTB de potentie heeft om uit te groeien naar een effectief instrument om risicojongeren te motiveren voor school, een opleiding of werk. Betrokkenen bij de LTB zijn in grote lijnen positief over het proces. Om de LTB in de toekomst zo goed mogelijk vorm te geven, stellen we in dit rapport een aantal verbeterpunten voor:

- Over meerdere jaren heen een centrale opdrachtformulering met duidelijke richtlijnen maken, zodat de kaders van de LTB helder zijn voor de verschillende betrokkenen (DMO, stadsdelen, aanbieders en toeleiders). Dit kan problemen in communicatie en verantwoording voorkomen.
- De verantwoordingsstructuur van de LTB simpeler maken.
- In kaart brengen van de lokale problematiek in het stadsdeel en de doelgroep van de LTB helder formuleren. Dit is belangrijk om de LTB te kunnen vormgeven vanuit de problematiek die heerst in de verschillende stadsdelen. RegioPlan zou hierbij eventueel ondersteuning kunnen bieden.
- Meer tijd beschikbaar stellen voor het opsporen van jongeren.

1 INLEIDING

1.1 Lokale Trajectbegeleiding

Uit onderzoek is bekend dat voortijdig schoolverlaters minder makkelijk een baan vinden en vaker een uitkering hebben dan jongeren met een startkwalificatie. Verder zijn er aanwijzingen dat deze groep een verhoogd risico heeft op het plegen van criminaliteit.¹ Het bestrijden van voortijdig schoolverlaten staat dan ook hoog op de beleidsagenda van de gemeente Amsterdam. De Lokale Trajectbegeleiding (LTB) vormt een schakel binnen de Amsterdamse ketenaanpak van voortijdig schoolverlaten.

1.1.1 Doelgroep

Voortijdig schoolverlaters zijn een heterogene groep. Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen zogenaamde *opstappers* en *overbelasten*.² De opstappers zijn niet meer gemotiveerd voor het volgen van een opleiding en zijn daarom vooral gebaat bij kansen om te leren op de werkvloer. De opstappers hebben een verrassend goede positie op de arbeidsmarkt. Daarentegen hebben de overbelasten te kampen met complexe problemen in meerdere leefgebieden en zijn zij daarom meer gebaat bij intensieve begeleiding op maat. Qua problematiek valt bij deze groep te denken aan het ontbreken van een dagbesteding, het hebben van schulden, problemen rondom huisvesting, gezinsproblematiek en sociaal-emotionele problemen. Met name deze groep overbelasten vormt een belangrijke doelgroep voor de LTB.

In het kader van het aanpakken van voortijdig schoolverlaten richt de LTB zich op jongeren die de binding met school en werk verloren hebben. Zoals omschreven in het uitvoeringskader LTB 2008³, bestaat de doelgroep van de LTB uit jongeren in de leeftijd van 17 tot 23 jaar die niet of gedeeltelijk leerplichtig zijn, geen startkwalificatie hebben en niet deelnemen aan het arbeidsproces. Een startkwalificatie is vastgesteld op minimaal een diploma op mbo-niveau 2 of havo/vwo. Het doel van de LTB is om deze jongeren te motiveren voor school of arbeid en ze vervolgens terug te leiden naar een opleiding of werk.

¹ Van der Steeg & Webbink (2006). Voortijdig schoolverlaten in Nederland: omvang, beleid en resultaten. Den Haag: Centraal Planbureau.

² Eimers (2009). Voortijdig schoolverlaten: Doe er wat aan! Bijeenkomst Lokale trajectbegeleiding Stichting Streetcornerwork.

³ Uitvoeringskader Vangnet Risicjongeren/ Lokale Trajectbegeleiding 2008, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, Afdeling Jeugd, Oktober 2007.

1.1.2 Uitvoering

Volgens het uitvoeringskader LTB wordt de LTB in verschillende fasen uitgevoerd:

1. Als blijkt dat een jongere zonder startkwalificatie niet naar school gaat, vindt er een *huisbezoek* plaats van een trajectbegeleider.
2. Tijdens het huisbezoek stelt de trajectbegeleider de feitelijke situatie vast en wordt bepaald of de jongere tot de doelgroep van de LTB behoort (*Analyse deel A*).
3. Vervolgens inventariseert de trajectbegeleider de problematiek van de jongere die ten grondslag ligt aan het voortijdig schoolverlaten en het niet hebben van werk (*Analyse deel B*).
4. Samen met de jongere stelt de trajectbegeleider een *trajectplan* op, waarin de stappen voor het behalen van de doelen staan beschreven.
5. Het trajectplan wordt *uitgevoerd* met als uiteindelijk doel toeleiding naar school of werk en/of het wegnemen van problemen die de re-integratie in de weg staan.
6. Aan het einde van het traject wordt het traject *afgesloten* en wordt er een eindrapportage opgesteld.

De LTB-trajecten zijn onderverdeeld in een intensieve en een extensieve variant. In een intensief traject ziet het begeleidingstraject eruit zoals we hierboven hebben beschreven. Een extensief traject bestaat alleen uit een opsporing van een jongere door het afleggen van een huisbezoek.

De LTB bevat een aantal hoofdkenmerken.⁴ Op de eerste plaats kent de LTB een *outreaching* manier van werken: de trajectbegeleider benadert de jongeren op een actieve manier, in hun eigen – en dus *laagdrempelige* – leefomgeving. Verder is de LTB *oplossingsgericht*, wat inhoudt dat er niet uit wordt gegaan van problemen, maar vanuit oplossingen en mogelijkheden van de jongeren. Kenmerkend voor de LTB is dat de trajectbegeleider *direct actie onderneemt*. Het creëren van een *vertrouwensband* is in de begeleiding belangrijk en een voorwaarde voor het *motiveren* van jongeren voor toeleiding naar een opleiding en/of werk. Tenslotte is de LTB *netwerkgericht*. Dit wil zeggen: dat de begeleiding plaatsvindt te midden van een netwerk van hulpverlenende en dienstverlenende instanties, zoals DWI, Bureau Leerplicht Plus, schuldhelpverlening en zorginstellingen.

⁴ Jaarverslag 2008, LTB Amsterdam Centrum SSCW; Methodebeschrijving LTB, Spirit, 2007; Uitvoeringskader Vangnet Risicjongeren/ LTB 2008, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, Afdeling Jeugd, 2007.

1.2 Doelstelling

De Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling heeft aangegeven behoefte te hebben aan een evaluatie van de LTB. Deze rapportage beschrijft de resultaten van deze evaluatie aan de hand van de volgende doelstellingen:

Inzicht krijgen in de kwantiteit en samenstelling van het LTB-aanbod en -gebruik. Daarbij wordt ingegaan op de achtergrondkenmerken van de LTB deelnemers, de instroom, uitstroom en uitval van deelnemers. Verder worden verschillen tussen stadsdelen en aanbieders meegenomen.

Inzicht krijgen in het proces van de LTB en de tevredenheid van organisatoren, deelnemers en andere betrokkenen. Ook hierbij wordt ingegaan op verschillen tussen stadsdelen en aanbieders.

1.3 Aanpak

De evaluatie van de LTB bestaat uit twee onderdelen: een analyse van de deelnemersregistratie en audits.

1.3.1 Deelnemersregistratie

Om inzicht te krijgen in de kwantiteit en samenstelling van het LTB-aanbod en -gebruik, hebben wij de registratie van deelnemers aan de LTB in 2008 in kaart gebracht. Van de verschillende aanbieders hebben wij registratiegegevens verkregen van deelnemers in 2008. Deze gegevens zijn gebaseerd op trajectplannen, tussen- en eindrapportages van de deelnemers en ook op interne rapportage van de aanbieders. Aan de hand van deze gegevens hebben wij achtergrondkenmerken van de deelnemers (geslacht en leeftijd), de instroom, de uitstroom en uitval geanalyseerd. In deze analyses hebben wij ook een onderscheid gemaakt tussen de verschillende stadsdelen en/of aanbieders.

1.3.2 Audits

Om inzicht te krijgen in het proces van de LTB en de beoordeling daarvan door betrokkenen, hebben wij in de verschillende stadsdelen audits uitgevoerd. Tijdens deze audits hebben wij gesproken met de betrokken beleidsmedewerker vanuit het stadsdeel, de projectleider en traject-begeleider(s) vanuit de aanbieder en een aantal toeleiders. Verder hebben wij gesprekken gevoerd met deelnemers aan de LTB. Bij deze audits zijn wij ingegaan op de instroom, registratie, methodiek, samenwerking en uitstroom. Verder zijn wij ingegaan op de tevredenheid van de verschillende betrokkenen over het proces en op de succes- en verbeterpunten van de LTB.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 bespreken we de achtergrondgegevens van de deelnemers en het verloop van de LTB (instroom en uitstroom) aan de hand van de deelnemersregistratie 2008. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de audits in de verschillende stadsdelen. In hoofdstuk 4 bespreken we tenslotte de conclusies van de evaluatie van de LTB.

2 DEELNEMERS LTB 2008

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de achtergrondkenmerken van de deelnemers en het verloop van de LTB in 2008.

In de doelgroep van de LTB vallen jongeren tussen de 16 en 23 jaar die geen startkwalificatie hebben, niet naar school gaan en geen werk hebben. Het doel van de LTB is om de jongeren die hun binding met school en werk hebben verloren, toe te leiden naar school, leerwerktrajecten, zorgtrajecten of werk. De stadsdelen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de LTB. In hoofdstuk 3 (paragraaf 3.1) gaan we nader in op de verantwoordingsstructuur van de LTB.

De LTB omvat twee hulpvormen: extensieve trajecten en intensieve trajecten. In een extensief traject spoort de aanbieder, na een melding van bijvoorbeeld een toeleider (zoals Bureau Leerplicht Plus of het Jongerenloket) de jongere op. Een jongere kan zichzelf ook aanmelden voor de LTB. De aanbieder onderzoekt vervolgens in hoeverre de jongere trajectbegeleiding nodig heeft en probeert de jongere te motiveren voor de LTB. De jongere is vrij om te beslissen om wel of niet deel te nemen aan de LTB. Na de opsporing volgt in sommige gevallen een intensief traject; de jongere krijgt dan een trajectbegeleider toegewezen en begint met de LTB (zie hoofdstuk 1, paragraaf 1.1.2, voor een gedetailleerde beschrijving van de uitvoering van de LTB).

2.2 Aanpak

Om zicht te krijgen op de deelnemers van de LTB in 2008 per stadsdeel, hebben we bij alle aanbieders de deelnemersregistratie opgevraagd. Sommige aanbieders konden ons de administratie digitaal leveren, bij andere aanbieders zijn we langsgegaan om de informatie op de papieren formulieren in te voeren. Bijna alle aanbieders waren bereid om mee te werken. Alleen bij Impuls (stadsdeel Slotervaart) mochten we niet rechtstreeks in de papieren formulieren kijken en heeft een medewerker de informatie voorgelezen, welke wij vervolgens hebben ingevoerd. Vanwege de tijd die deze manier van invoeren in beslag nam, hebben we besloten om de extensieve trajecten van dit stadsdeel niet in te voeren.

Uiteindelijk heeft de dataverzameling geresulteerd in een databestand met daarin alle deelnemers die in 2008 zijn gestart met de LTB.

2.3 Resultaten

2.3.1 Aanbieders

Elk stadsdeel heeft zijn eigen aanbieder voor de uitvoering van de LTB. Sommige aanbieders bedienen meerdere stadsdelen. Spirit is de grootste aanbieder: zij voert de meeste trajecten uit in zeven verschillende stadsdelen. Futuro, Octra en Streetcornerwork voeren de LTB elk voor één stadsdeel uit (zie tabel 2.1).

Tabel 2.1 Aantal trajecten in 2008

Aanbieder	Stadsdeel	Totaal (n)	Intensief (n)	Extensief (n)*	Onbekend (n)*
Dock	Geuzenveld-Sloterveer, Oud-West	242	31	211	0
Futuro	Westerpark	58	7	51	0
Impuls	Slotervaart, Osdorp	104	60	30	14
Octra	Baarsjes	75	12	63	0
Spirit	Oud-Zuid, Bos en Lommer, Zuideramstel, Oost-Watergraafsmeer, Zuidoost, Noord, Zeeburg	798	187	611	0
Streetcornerwork	Centrum	71	17	54	0
Totaal		1348	314	1020	14

* In deze tabel ontbreken de extensieve trajecten van Slotervaart, zie paragraaf 2.2.

** De onbekende trajecten nemen we niet mee in de analyses, we weten namelijk niet of het hier gaat om een intensief of een extensief traject.

Kanttekening

Bij het interpreteren van de resultaten moeten we er rekening mee houden dat de aanbieders verschillende definities hanteren als het gaat om extensieve of intensieve trajecten. Impuls (Slotervaart) bijvoorbeeld, noemt een traject intensief als een jongere te maken heeft met multiproblematiek. Impuls (Osdorp) noemt een traject intensief als ze meer dan vijf uur aan de jongere hebben 'besteed'. Streetcornerwork maakt een onderscheid tussen intensieve en kortdurende trajecten. In deze analyse nemen wij de kortdurende trajecten van Streetcornerwork mee als extensieve trajecten. Wij rapporteren geen gegevens over de huisbezoeken uitgevoerd door Streetcornerwork. Spirit definieert een extensief traject als 'een opsporing of huisbezoek'. Ondanks dit gegeven, denken we dat de trajecten in zoverre overeenkomen, dat we de achtergrondgegevens wel met elkaar kunnen vergelijken.

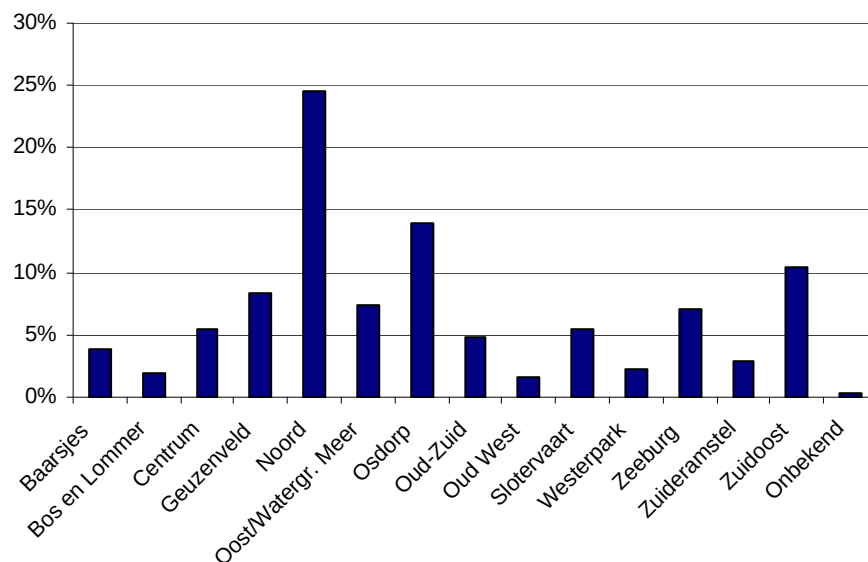
In de volgende paragrafen beschrijven we de achtergrondkenmerken van de deelnemers van de intensieve trajecten en de resultaten die deze trajecten hebben opgeleverd.

2.3.2 Achtergrondkenmerken

In figuur 2.1 is te zien dat er in 2008 relatief veel intensieve trajecten zijn in stadsdeel Noord: ongeveer een kwart van alle trajecten vindt plaats in dit stadsdeel. Ook in Osdorp zijn er relatief veel intensieve trajecten (14%).

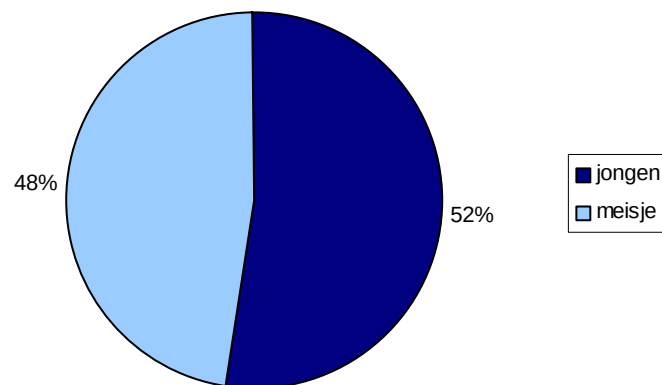
Wanneer we het percentage beoogde intensieve trajecten vergelijken met het percentage uitgevoerde trajecten, zien we dat deze stadsdelen ook boven het percentage beoogde intensieve trajecten zitten. Het lijkt erop dat de stadsdelen Bos en Lommer, Slotervaart en Zuid Oost daarop 'inleveren'. In bijlage 1 staat een overzicht van het percentage beoogde en behaalde intensieve trajecten per stadsdeel.

Figuur 2.1 Stadsdeel intensieve trajecten (n=314)

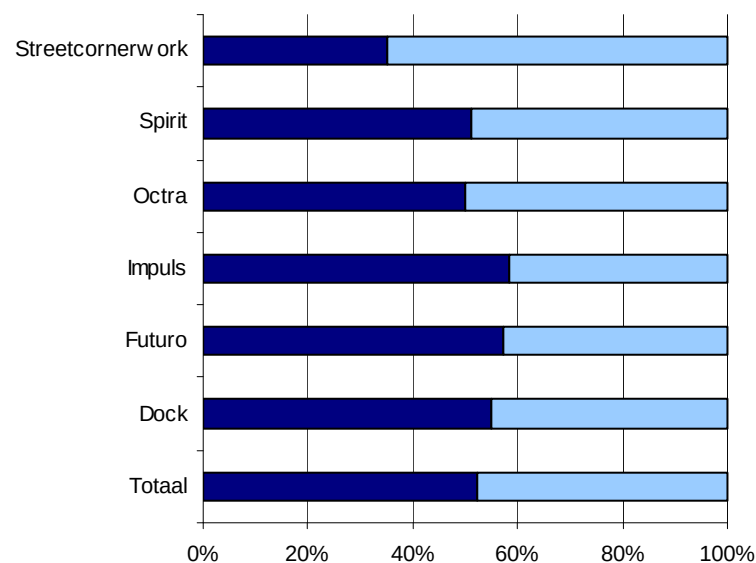
Wanneer we kijken naar de verdeling tussen jongens en meisjes, zien we dat in totaal iets meer mannen een intensief traject volgen (zie figuur 2.2).

Figuur 2.2 Geslacht (n=314)

Figuur 2.3 laat per aanbieder zien hoe de verdeling is tussen jongens en meisjes die deelnemen aan de LTB. Bij Streetcornerwork en Impuls is de verdeling, ten opzichte van het totaal, het meest scheef. Bij Streetcornerwork volgen relatief veel meisjes een intensief traject, terwijl er bij Impuls en Futuro juist meer jongens meedoen.

Figuur 2.3 Geslacht naar aanbieder (n=314)

Kijken we naar de verhouding tussen jongens en meisjes per stadsdeel, dan zien we, logischerwijs, dat er in het centrum meer meisjes met de LTB meedoen. In Osdorp, Oud-West, Oud-Zuid en Zeeburg doen er relatief meer jongens mee (zie bijlage 1).

Impuls en Futuro hebben bijgehouden wie de jongere voor de LTB heeft aangemeld. Van de andere aanbieders hebben we deze gegevens niet in ons bestand. Bij Impuls zien we dat ruim een derde van de jongeren zichzelf heeft aangemeld voor de LTB. Andere belangrijke aanmeldposten waren het Jongerenloket (12%) en SeZo (11%). In bijlage 1 staat een overzicht van alle aanmelders.

De gemiddelde leeftijd van de jongeren die meedoen aan de LTB is 20 jaar. De jongste deelnemer is 15 jaar, de oudste 25 jaar.

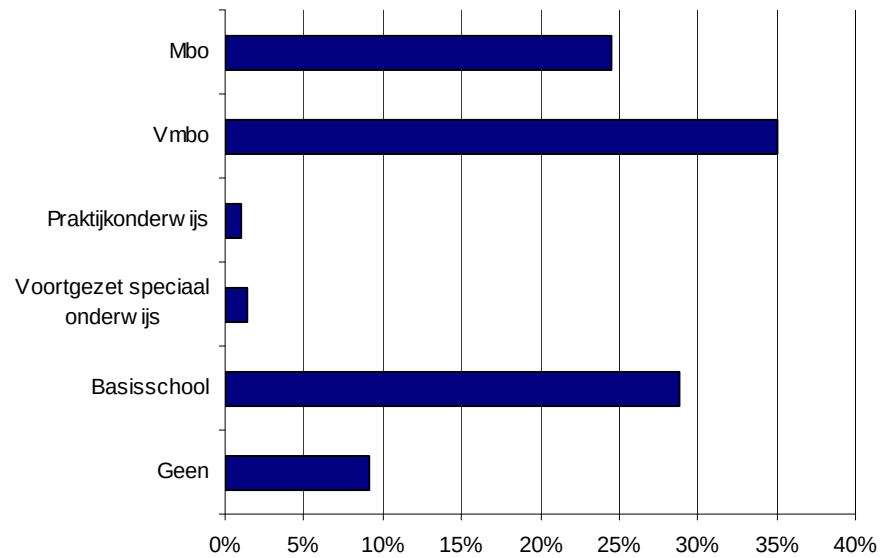
Van ruim de helft van de jongeren die een intensief traject volgen, weten we niet wat hun gezins- of woonsituatie is. Van de jongeren waarvan dit wel bekend is, woont een derde bij beide ouders. Bijna 30 procent woont bij hun moeder en 10 procent woont in een opvanghuis (zie tabel 2.2).

Tabel 2.2 Gezins- en woonsituatie (n=135)

Aanmelder	Aantal	Percentage
Dakloos	5	3,7
Familie	12	8,9
Geen vaste verblijfplaats	3	2,2
Opvang	14	10,4
Samenwonend met partner met/zonder kinderen	6	4,4
Woont alleen	2	1,5
Woont bij beide ouders	45	33,3
Woont bij kennissen	3	2,2
Woont bij moeder	38	28,1
Woont bij vader	7	5,2
Totaal	135	100

Het opleidingsniveau van de deelnemers van de LTB loopt sterk uiteen: het merendeel van de deelnemers van de LTB heeft een vmbo-opleiding afgerond (35%). Een andere groep deelnemers (bijna 30%) heeft echter alleen de basisschool afgerond. Bijna een kwart heeft een mbo-opleiding afgerond, maar 9 procent heeft helemaal geen vooropleiding.

Figuur 2.4 Hoogst voltooide opleiding (n=217)

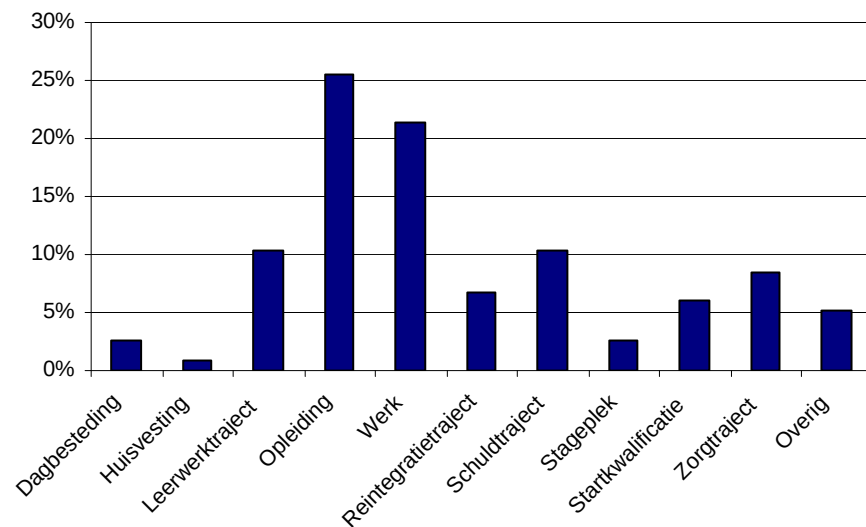

Beoogd resultaat

De meeste jongeren willen met behulp van de LTB een opleiding gaan volgen (26%) of beginnen met een baan (21%). Tien procent van de deelnemers geeft aan dat ze schulden hebben waar ze vanaf willen.

Figuur 2.5 geeft weer wat de verschillende doelen zijn van de deelnemers. De deelnemers willen in sommige gevallen meer dan één resultaat behalen. In dat geval zien we dat ze huisvesting en een zorgtraject vaak als tweede of derde doel noemen.

Figuur 2.5 Beoogd resultaat (n=117)

Duur

Gemiddeld duurt een intensief traject bijna vijf maanden (152 dagen). De duur van de trajecten varieert van 86 tot 338 dagen. Bij Dock en Impuls duren de intensieve trajecten gemiddeld het langst, bij Spirit duren deze trajecten gemiddeld het minst lang. In bijlage 1 staat een overzicht van de duur in dagen per traject.

Van de 314 intensieve trajecten die in 2008 zijn gestart, zijn er op het moment van schrijven 239 afgesloten en 34 afgebroken. Vier trajecten zijn nog bezig en van 37 trajecten is de status onbekend (zie bijlage 1).

De reden om een traject af te sluiten is, in bijna alle gevallen, omdat het 'zorgplan is uitgevoerd' en vaak is er vervolghulp geregeld als dat nodig was. De reden om een traject af te breken is in de meeste gevallen een gebrek aan motivatie van de deelnemer (38%).

Negen procent van de deelnemers zegt tijdens het traject 'toch geen behoefte te hebben' aan de LTB, waardoor ze ermee stoppen. Bijlage 1 geeft een overzicht van alle genoemde redenen om een traject af te sluiten of af te breken.

2.3.3 Resultaten intensieve trajecten

Van meer dan de helft van de deelnemers is aan het begin van het traject vastgelegd of zij een opleiding volgden. Ook is dit aan het eind van het traject geregistreerd. We zien dat het aantal deelnemers dat geen opleiding volgt aan het begin van het traject groot is, namelijk 85 procent.

Tabel 2.3 laat zien dat het aantal deelnemers dat ná het traject een opleiding volgt bijna is verdubbeld: aan het begin van het traject was dit 15 procent, aan het eind van het traject is dit bijna 30 procent. Bijlage 1 geeft per aanbieder een overzicht van het aantal deelnemers dat voor en na het traject een opleiding volgt.

Tabel 2.3 Begin- en eindmeting onderwijs

Volgt opleiding	Beginmeting N=242		Eindmeting N=193	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	37	15,3	53	27,5
Nee	205	84,7	140	72,5
Totaal	242	100,0	193	100,0

We weten van ruim 70 procent van de jongeren ook of ze een baan hebben bij aanvang van het traject en aan het eind van het traject. Tabel 2.4 laat zien dat het percentage jongeren dat werk heeft, stijgt van 26 procent naar 46 procent. Bijlage 1 geeft per aanbieder een overzicht van de arbeidssituatie van deelnemers voor en na het traject.

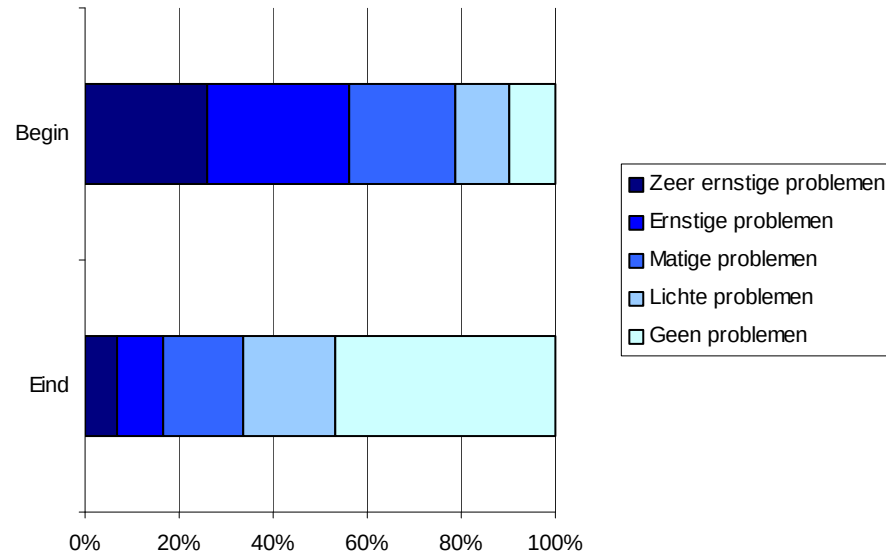
Tabel 2.4 Begin- en eindmeting arbeid

Heeft baan	Beginmeting N=252		Eindmeting N=212	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	65	25,8	97	45,8
Nee	187	74,2	115	54,2
Totaal	252	100,0	212	100,0

Aanbieder Spirit houdt op zijn eigen manier bij hoe de situatie van de jongeren is wat betreft onderwijs en werk voor en na het traject. Spirit meet de situatie voorafgaand aan en na het traject en scoren de situatie van elke jongere op een vijfpuntsschaal, die loopt van 'zeer ernstige problemen' tot 'geen problemen'. Op deze manier kunnen we er achter komen of de problemen meer of minder worden nadat een jongere de LTB heeft afgerond.

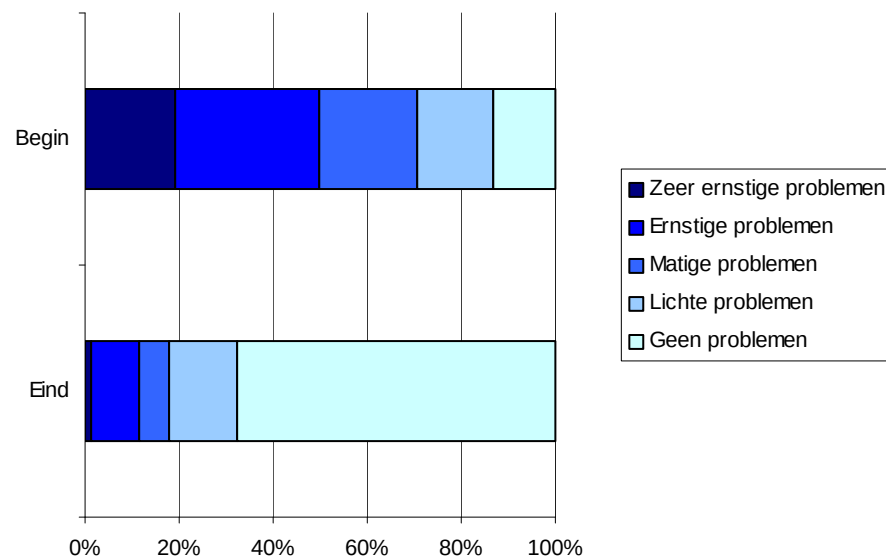
We zien in figuur 2.6 dat de onderwijssituatie voor veel jongeren die via Spirit zijn begeleid, na het traject verbeterd is: na het traject heeft ongeveer de helft geen problemen meer op dit gebied, terwijl voor het traject ruim de helft (zeer) ernstige had. We zien dat deze (zeer) ernstige problemen aan het eind van het traject zijn verminderd: bij ongeveer 16 procent van de deelnemers doen ze zich nog voor (zie bijlage 1).

Figuur 2.6 Onderwijssituatie begin- en eindmeting Spirit (n=150)

Figuur 2.7 laat zien hoe het gesteld is met de arbeidssituatie voor en na de LTB. Hier zien we hetzelfde beeld als bij het onderwijs: de problemen lijken te verminderen aan het eind van het traject. Voorafgaand aan het traject zegt 87 procent lichte tot zeer ernstige problemen te hebben op het gebied van arbeid, aan het eind van het traject is dit percentage teruggelopen tot 32 procent.

Figuur 2.7 Arbeidssituatie begin- en eindmeting Spirit (n=153)

2.3.4 Extensieve trajecten

Naast de intensieve trajecten, vallen ook de extensieve trajecten (opsporingen of huisbezoeken) onder de LTB.

We hebben van elke aanbieder gegevens over het aantal extensieve trajecten dat ze in 2008 hebben uitgevoerd en enkele achtergrondgegevens van de deelnemers ontvangen. Alleen missen we de gegevens van Slotervaart (aanbieder Impuls), omdat we van deze aanbieder de documenten niet mochten inzien en een medewerker ons de gegevens moest voorlezen. We hebben er daarom voor gekozen om de extensieve trajecten van dit stadsdeel niet in te voeren in ons bestand.

In totaal hebben we gegevens van 1020 extensieve trajecten die de aanbieders hebben uitgevoerd in 2008.¹ Tabel 2.5 geeft een overzicht van het aantal trajecten per aanbieder en stadsdeel.

Tabel 2.5 Extensieve trajecten

Aanbieder	Aantal
Dock	211
• Geuzenveld-Slotermeer	211
• Oud-West	
Futuro	51
• Westerpark	51
Impuls	30
• Osdorp	30
• Slotervaart	geen gegevens
Octra	63
• Baarsjes	63
Spirit*	611
• Oud-Zuid	38
• Bos en Lommer	22
• Zuideramstel	21
• Oost-Watergraafsmeer	96
• Zuidoost	1
• Noord	331
• Zeeburg	97
• Centrum	2
• Baarsjes	1
• Slotervaart	1
• Westerpark	1
Streetcornerwork	54
• Centrum	54
Totaal	1020

* Spirit heeft in 2008 ook enkele jongeren opgespoord die buiten het stadsdeel wonen waar zij de LTB voor uitvoeren.

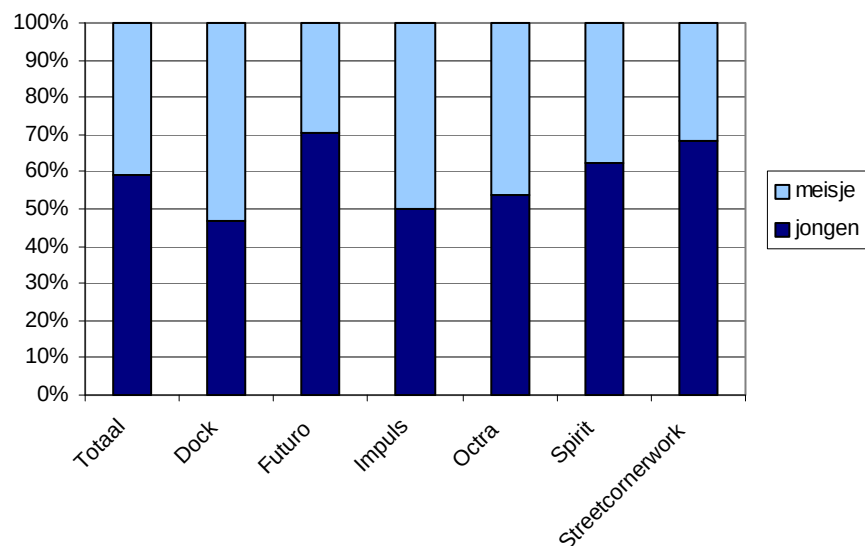
¹ Van de deelnemers van deze 1020 extensieve trajecten zijn er uiteindelijk 71 doorgestroomd naar een intensief traject.

Van negentig procent van de extensieve trajecten weten we niet wie de aanmelder was. Van de trajecten waarvan de aanmelder wel bij ons bekend is, komen de meeste aanmeldingen van Bureau Leerplicht Plus en het Jongerenloket.

Geslacht

In totaal zijn er meer jongens (59%) die worden opgespoord dan meisjes. Opvallend is dat we in paragraaf 2.2.2 hebben gezien dat er uiteindelijk meer meisjes in een intensief traject terecht komen dan jongens. De vraag is waardoor dit komt: hebben meisjes meer problemen die ze niet zelf kunnen oplossen, staan ze meer open voor hulpverlening of zijn er andere redenen voor?

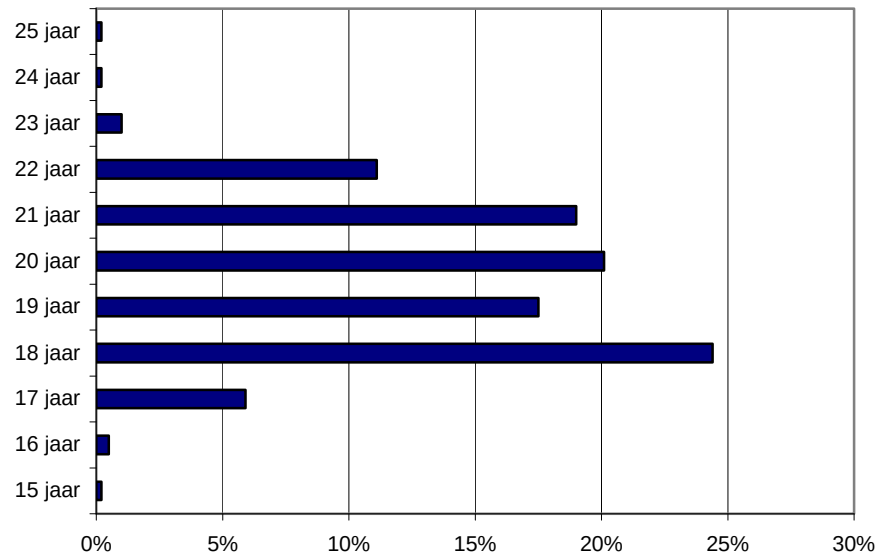
Figuur 2.8 Geslacht extensieve trajecten (n=1014)

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van de deelnemers die in 2008 een extensief traject hebben gehad, was 19,5 jaar. Dit komt ongeveer overeen met de gemiddelde leeftijd van de deelnemers van de intensieve trajecten (20 jaar). De meeste jongeren met een extensief traject zijn 18 jaar (zie figuur 2.9).

Figuur 2.9 Leeftijd deelnemers extensieve trajecten (n=611)

2.4 Conclusie

Uit de analyse van de deelnemersregistratie blijkt dat de meeste intensieve trajecten in 2008 plaatsvinden in de stadsdelen Noord en Osdorp. Ook blijkt dat de deelnemers redelijk van elkaar verschillen in leeftijd, gezinssituatie en vooropleiding, waardoor we kunnen concluderen dat er allerlei 'soorten' jongeren meedoen met de LTB. Wel hebben zij met elkaar gemeen dat ze vaak, tegelijkertijd, verschillende problemen hebben. In hoofdstuk 3 gaan wij verder in op de instroom van de LTB.

Het merendeel van de jongeren dat een intensief traject volgt, wil met behulp van de LTB weer een opleiding volgen of (beginnen met) een baan.

Het aantal deelnemers dat aan het eind van het traject een opleiding volgt is verdubbeld ten opzichte van de situatie vóór het traject. Hetzelfde geldt voor de deelnemers met een baan.

Bij de deelnemers van aanbieder Spirit, die op zijn eigen manier bij heeft gehouden hoe de situatie van de jongeren voor en na het traject is, zien we eenzelfde beweging: het aantal problemen én de ernst van de problemen op het gebied van school of werk is na het traject afgenomen.

3 AUDITS

3.1 Inleiding

De LTB wordt uitgevoerd in de veertien stadsdelen van Amsterdam. De stadsdelen voeren de regie over de LTB en sluiten inkoopcontracten of subsidiecontracten af met verschillende aanbieders.¹ Deze aanbieders zijn belast met de uitvoering van de LTB. Tabel X geeft een overzicht van de aanbieders in de stadsdelen. De verantwoordingsstructuur van de LTB houdt in dat de aanbieders verantwoording afleggen aan de stadsdelen. Hiervoor houden de aanbieders registratie van de deelnemers bij, welke ze terugkoppelen aan de stadsdelen. De stadsdelen leggen vervolgens verantwoording af bij DMO door het indienen van een (half)jaarrapportage. Bij de Dienst Werk en Inkomen (DWI) wordt tenslotte de eindverantwoording gedaan. De financiering van de LTB vond in 2008 plaats op basis van een van te voren vastgesteld aantal trajecten per stadsdeel.

Tabel 3.1 Aanbieders van LTB in verschillende stadsdelen

Aanbieder	Stadsdelen
1. Spirit	Oud Zuid, Zuideramstel, Bos en Lommer, Oost-Watergraafsmeer, Zeeburg, Zuid Oost, Noord
2. Dock	Geuzenveld-Slotermeer, Oud West
3. Impuls	Osdorp, Slotervaart
4. Streetcornerwork	Centrum
5. Oetra	De Baarsjes
6. Futuro	Westerpark

3.2 Aanpak

Het doel van de audits is om meer inzicht te krijgen in het proces van de LTB, de tevredenheid onder de betrokkenen en in de succes- en verbeterpunten van de LTB. Om dit te onderzoeken hebben we in de verschillende stadsdelen gesprekken gevoerd met beleidsmedewerkers vanuit de stadsdelen, projectleiders en trajectbegeleiders vanuit de aanbieders, toeleiders en jongeren. De toeleiders die wij hebben gesproken zijn in de meeste gevallen medewerkers van het Jongerenloket en van Bureau Leerplicht Plus (BLP). Om verder informatie te verwerven over de gang van zaken rondom de LTB, hebben wij documentatie van de aanbieders, websites en andere relevante documentatie bestudeerd. De auditverslagen zijn teruggekoppeld aan de beleidsmedewerkers vanuit de stadsdelen en aan de aanbieders om feitelijke onjuistheden te voorkomen. De verslagen zijn alleen voorgelegd aan de toeleiders wanneer het interview dieper ging dan een kort telefonisch gesprek

¹ Uitvoeringskader Vangnet Risicojongeren/ LTB 2008, DMO, Afdeling Jeugd, 2007.

over de LTB. De namen van de jongeren in de portretten zijn gefingeerd. Gedetailleerdere informatie over de audits staat beschreven in bijlage 2. De verslagen van de audits per stadsdeel zijn te vinden in bijlage 3.

3.3 LTB in verschillende stadsdelen

3.3.1 Instroom

Doelgroep

Uit de audits komt naar voren dat de deelnemers van de LTB in de meeste stadsdelen met dezelfde problematiek kampen. De doelgroep van de LTB wordt in veel gevallen als zwaar omschreven. Zoals we ook beschrijven in hoofdstuk twee, hebben jongeren in de eerste plaats problemen met dagbesteding (geen school/werk), schulden en huisvestingsproblemen. Verder zijn psychosociale problemen, problemen met justitie en gezinsproblematiek veel genoemde moeilijkheden. Jongeren hebben veelal te maken met multiproblematiek.

Een aantal stadsdelen (bijvoorbeeld Zuid Oost en het Centrum) heeft goed zicht op de lokale problematiek in het stadsdeel. Dit is echter niet in elk stadsdeel het geval. Oud West en Osdorp bijvoorbeeld, geven aan dat er behoefte is om de risicojongeren in deze stadsdelen duidelijker in kaart te brengen.

Wat opvalt uit de verschillende gesprekken is dat veelal een onderscheid tussen de jongere LTB doelgroep (18-minners) en de oudere doelgroep (18-plussers) gemaakt wordt.

De oudere doelgroep is intensief, moeilijk te bereiken en ook moeilijk door te verwijzen, aangezien er voor hen weinig aanbod is vanuit de hulpverlening. Hierdoor kan de LTB voor sommigen van hen het laatste redmiddel zijn.

Slotervaart noemt als knelpunt bij deze oudere doelgroep dat de 18-plussers vaak moeilijk terug kunnen stromen naar een opleiding (met name bij het ROC) en daardoor uitgesloten worden van onderwijs.

Daarentegen heeft de jongere doelgroep vaak te kampen met zorg- en gezinsproblematiek. Zuid Oost en Westerpark noemen dat deze groep weinig vertrouwen heeft in de hulpverlening en in instanties zoals DWI en CWI. Toch is de LTB met name geschikt voor deze groep, omdat het een minder zware vorm van hulpverlening is dan de geïndiceerde zorg. In het kader van preventie van voortijdig schoolverlaten geven verschillende betrokkenen aan dat zij zich binnen de LTB focussen – of meer zouden willen gaan focussen – op de jongere doelgroep die veel verzuimt van school.

Ten slotte geven een aantal stadsdelen (Centrum, Oost-Watergraafsmeer en Oud Zuid) aan dat het goed zou zijn om de doelgroep van de LTB uit te breiden naar jongeren van 23 tot 27 jaar. Voor deze jongeren zijn namelijk

weinig voorzieningen. Tevens zou het voor de continuïteit van de LTB trajecten goed zijn om ook te focussen op deze doelgroep.

Toeleiding

Wij constateren uit de gesprekken dat er verschillen in de stadsdelen bestaan in de manier van toeleiding naar de LTB. In een groot gedeelte van de stadsdelen (Oost-Watergraafsmeer, Zeeburg, Zuid Oost, Centrum, Noord, Zuideramstel, Oud Zuid, de Baarsjes) meldt BLP de grootste groep jongeren aan. In veel gevallen meldt BLP aan en voert de LTB vervolgens huisbezoeken uit (de zogenaamde opsporingen of extensieve trajecten). In Zuid Oost voert BLP echter zelf de huisbezoeken uit en meldt vervolgens jongeren bij de LTB aan voor een intensief traject. Er zijn in Zuid Oost plannen om dit te gaan veranderen en om de opsporingen ook te gaan uitvoeren binnen de LTB. Spirit Zuid Oost verwacht dat hierdoor meer jongeren kunnen instromen in een intensief traject, doordat trajectbegeleiders met hun ervaring met de doelgroep goed weten hoe ze jongeren kunnen motiveren voor een traject.

In een aantal andere stadsdelen (Geuzenveld-Slotermeer, Osdorp en Slotervaart) stroomt de grootste groep jongeren in via zelfmelding. Met name in Osdorp en Slotervaart is het overgrote merendeel van de jongeren bij de LTB terechtgekomen door zichzelf aan te melden. Bij de aanbieder in deze stadsdelen, Impuls, vinden dan ook relatief weinig opsporingen plaats. De jongeren hebben kennelijk vertrouwen in de LTB en weten de weg naar de LTB te vinden. Het is echter onduidelijk wie de zelfmelders nu precies zijn en of deze jongeren vallen binnen de doelgroep van de LTB. Een valkuil van de zelfmelding is dat deze jongeren niet altijd gemotiveerd zijn voor toeleiding naar school en/of werk, maar voor andere hulpvragen aankloppen bij de LTB, zoals het verkrijgen van een postadres.

In het Centrum wordt een deel van de jongeren (in 2008 was dit 18%²) aangemeld via de veldwerkers van Streetcornerwork. Streetcornerwork heeft in elk stadsdeel veldwerkers rondlopen.

In Westerpark geven verschillende betrokkenen aan dat de focus in de werving met name ligt op een actieve benadering vanuit de aanbieder. Futuro geeft hiervoor als reden aan dat zij op deze manier jongeren bereiken die niet langs officiële wegen in kaart zijn gebracht. BLP en het Jongerenloket geven in dit stadsdeel aan dat er hierdoor te weinig aandacht is voor jongeren die zij aanmelden.

3.3.2 Registratie

Alle aanbieders hebben naast het registratiesysteem van DMO ook een intern registratiesysteem. Daarnaast wordt er vanuit de gemeente als derde

² Jaarverslag LTB Centrum 2008.

registratiesysteem het Jongerenennetwerk 12+ systeem ontwikkeld. De vraag is of het bijhouden van de registratie in één uniform systeem niet tijdsbesparend zou kunnen zijn.

De meeste stadsdelen ervaren geen knelpunten omtrent de registratie van de deelnemers. Echter, de trajectbegeleiders in Geuzenveld-Slotermeer vinden de registratieformulieren vanuit DMO 'niet gebruiksvriendelijk'. De beleidsmedewerker vanuit het stadsdeel Slotervaart geeft aan dat Impuls in hun registratie niet duidelijk vermeldt waar ze jongeren naar doorverwijzen. Tenslotte vindt het stadsdeel Osdorp de terugkoppeling vanuit de registratie door Impuls 'rommelig'.

3.3.3 Methodiek

Kenmerken en verschillen tussen de aanbieders

Alhoewel de LTB in meer of mindere mate bij alle aanbieders wordt gekenmerkt door dezelfde kernpunten – namelijk outreaching, laagdrempeligheid, oplossingsgerichtheid, naast de jongere gaan staan, direct in actie komen en netwerkgerichtheid – constateren wij ook verschillen in methodiek en focus tussen de verschillende aanbieders.

Uit de documentatie van Spirit, maar ook uit de gevoerde gesprekken met de afdelingsmanagers en trajectbegeleiders op de verschillende locaties, blijkt dat Spirit de LTB uitvoert volgens een vast protocol. Ze werken bijvoorbeeld volgens de instapmethodiek³, waarbij de LTB verloopt volgens vijf van te voren vastgestelde fasen. Ook komt uit de gesprekken bij Spirit naar voren dat ze relatief veel aandacht schenken aan methodische onderbouwing, bijvoorbeeld door kennis toe te passen over evidence-based interventie onderdelen. Tevens is aandacht voor verbetering van de methodiek kenmerkend voor de werkwijze van Spirit. Te denken valt aan het laten uitvoeren van een externe doorlichting van de methodiek en aan bijeenkomsten over deskundigheidsbevordering.

In tegenstelling tot de methodiek van Spirit, geeft Streetcornerwork de LTB flexibeler vorm: ze werken minder volgens een vastomlijnd protocol. Een voordeel hiervan is dat er meer ruimte is voor maatwerk. Een nadeel hiervan is echter dat er minder zicht is op de werkzame ingrediënten van de LTB. Dit kan met name voor een relatief grote organisatie een knelpunt zijn, aangezien bij een minder gestandaardiseerde uitvoering de nadruk komt te liggen op de individuele kwaliteiten en inzet van de trajectbegeleiders.

Bij Octra valt op dat de nadruk ligt op het vergroten van de zelfredzaamheid van de jongeren. Dit houdt in dat de verantwoordelijkheid bij de jongeren zelf wordt gelegd en de LTB met name coachend van aard is. Octra geeft aan dat ze op deze manier het zelfvertrouwen van de jongeren vergroten en dat dit meer oplevert dan wanneer ze de jongeren alles voorschotelen.

³ Methodebeschrijving LTB, Spirit, 2007.

Futuro geeft de LTB nadrukkelijk niet als hulpverlening vorm. De trajectbegeleider bij Futuro hoeft daarom ook geen hulpverleningsachtergrond te hebben en heeft meer de rol van casemanager, wat inhoudt dat de trajectbegeleider niet ingaat op de problematiek van de jongeren en vooral een doorverwijsfunctie heeft.

In tegenstelling tot Futuro geeft Dock aan dat er meer inzicht moet komen in het problematische gedrag van de jongeren. Dit gedrag vormt namelijk obstakels voor het bereiken van de doelen van de jongeren. Dock noemt daarbij dat je de persoonlijke situatie van de jongeren niet kan negeren voor het bereiken van het uiteindelijke doel van toeleiding naar opleiding of arbeid.

Naast Dock vindt ook Impuls dat het oplossen van de problemen van jongeren centraal staat en dat hulpverlening een grote plaats inneemt binnen de LTB. Verder geven de trajectbegeleiders van Impuls aan dat de LTB dezelfde kerntaken heeft als het maatschappelijk werk. Hiermee lijkt het erop dat zowel Dock als Impuls meer dan andere aanbieders ingaan op de problematiek van de jongeren.

Balans hulpverlening en dienstverlening

Opmerkelijk is dat de aanbieders verschillen in hun visie op de balans tussen hulpverlening en dienstverlening. Futuro geeft aan dat zij de LTB nadrukkelijk niet vormgeven als hulpverlening. Het hebben van een hulpverleningsachtergrond zien zij dan ook niet als een pre. Octra zegt dat de LTB voornamelijk een doorgeefluik is en dat er geen ruimte is voor behandeling. Dock daarentegen, vindt dat de LTB meer is dan alleen een frontoffice. Ook bij Impuls blijkt uit de verschillende gesprekken dat het bieden van hulpverlening binnen de LTB niet ongebruikelijk is en een grote plek inneemt. Spirit en Streetcornerwork lijken qua visie tussen deze twee uitersten in te zitten. Spirit denkt dat het belangrijk is dat trajectbegeleiders met een 'hulpverlenersblik' de mogelijkheden van jongeren inschatten. Het hebben van een hulpverlenersachtergrond is volgens hen belangrijk om inzicht in de achtergrond van de jongeren te krijgen. Het is volgens Spirit echter ook belangrijk om oplossingsgericht te werken, direct in actie te komen en niet te veel in het leven van de jongeren te gaan zitten. Ook Streetcornerwork vindt het kunnen herkennen van de hulpvraag belangrijk, maar er is volgens hen geen tijd en ruimte binnen de LTB voor het bieden van zorg.

Verbeterpunten

Uit de verschillende gesprekken komen een aantal verbeterpunten voor de manier van werken naar voren:

- Sneller doorverwijzen, in plaats van te lang focussen op bepaalde jongeren (Geuzenveld-Sloterveer en Osdorp).
- Meer outreachend zijn en bovendien ingebed zijn in het juiste netwerk (Slotervaart).

- Meer tijd beschikbaar stellen voor de opsporing van jongeren (Oud Zuid, Osdorp en Westerpark).
- Meer financiering van kortdurende trajecten, waardoor je jongeren de mogelijkheid biedt om een kortdurend traject te volgen (Centrum).
- Meer samenwerken met deskundigen, bijvoorbeeld op het gebied van de psychische gezondheidszorg (de Baarsjes).

3.3.4 Samenwerking

Tevredenheid over de aanbieder

De tevredenheid over de aanbieder is in elk stadsdeel nagegaan bij de beleidsmedewerker vanuit het stadsdeel en bij de toeleiders. In veel stadsdelen zijn de betrokkenen tevreden over de uitvoering van de LTB door de aanbieder, maar dit is niet in elk stadsdeel het geval. Hieronder volgt een overzicht per stadsdeel.

- In *de Baarsjes* zijn de toeleiders en het stadsdeel erg tevreden over de samenwerking met Octra. Als sterke punten noemen zij de professionaliteit, betrokkenheid, 'er bovenop zitten' en het kunnen creëren van een vertrouwensband met de jongeren.
- *Bos en Lommer* vindt de werking van de instapmethodiek en een goede inbedding in het netwerk positieve punten van Spirit. BLP noemt de goede communicatie als pluspunt. Het Jongerenloket is minder positief en geeft aan dat er weinig terugkoppeling vanuit de LTB plaatsvindt.
- De beleidsmedewerker en BLP zijn in het *Centrum* zeer te spreken over Streetcornerwork. Als sterke punten noemen zij 'het naast de jongeren staan', niet de problemen van de jongeren overnemen, de toegankelijkheid, de outreachendheid, de aanhoudendheid en de flexibele manier van werken. De samenwerking tussen het stadsdeel en BLP met Streetcornerwork verloopt soepel.
- De betrokkenen in *Geuzenveld-Slotermeer* zijn over het algemeen tevreden over de aanbieder. De sterke punten zijn volgens het stadsdeel de registratie en de outreachende manier van werken. Als verbeterpunt noemt het stadsdeel 'sneller doorverwijzen'. Het Jongerenloket geeft aan dat de dienstverlenende instelling van het Jongerenloket en de meer hulpverlenende instelling van Dock nog wel eens botsen.
- Vanuit het stadsdeel en de toeleiders komen positieve berichten over Spirit in *Noord*. Er mislukt zelden een traject en de jongeren halen hun doelen vaak. Ook is het een pluspunt dat de LTB dicht bij de geïndiceerde zorg zit. De netwerkcoördinator vindt dat de trajectbegeleiders soms 'aanhoudender' kunnen zijn.
- Ook in *Oost-Watergraafsmeer* zijn de betrokkenen positief over Spirit. De trajectbegeleiders zijn ingebed in het juiste netwerk. Wel zou Spirit volgens BLP minder strikt volgens de regels kunnen werken en zich daarnaast meer op preventie kunnen richten.
- In *Osdorp* zijn er wisselende berichten over de tevredenheid over de aanbieder (Impuls). De beleidsmedewerker vanuit het stadsdeel geeft aan

dat Impuls zich te veel richt op de zelfmelders, dat er te veel hulpverlening binnen de LTB plaatsvindt en dat de registratie rommelig verloopt. Volgens het stadsdeel geeft het management onvoldoende sturing aan de trajectbegeleiders. BLP vertelt dat de samenwerking tot voor kort moeizaam verliep, maar dat het op dit moment (juni 2009) beter gaat. Het Jongerenloket geeft aan tevreden te zijn over de samenwerking met Impuls.

- *Oud West* geeft aan dat de trajectbegeleider weet wanneer zij jongeren moet doorverwijzen. Het stadsdeel en de toeleiders zijn tevreden over de samenwerking. De beleidsmedewerker in Oud West geeft daarentegen wel aan dat de aansturing vanuit het management van Dock scherper zou kunnen. BLP zegt dat de samenwerking met Dock aan het begin niet soepel verliep, maar dat dit nu (juni 2009) goed verloopt.
- De betrokkenen in *Oud Zuid* zijn positief over Spirit. Als succespunten noemen zij dat de trajectbegeleiders goed zijn ingebed in het netwerk, outreachend zijn, ver gaan in de opsporing, efficiënt zijn en meedenken.
- Over Impuls in *Slotervaart* komen er weinig positieve berichten binnen. De beleidsmedewerker in Slotervaart geeft aan dat de aanbieder weinig outreachend is, het onduidelijk is waarnaar jongeren worden doorverwezen en dat er weinig contacten zijn met het netwerk. Per 2010 gaat het stadsdeel dan ook de subsidierelatie met Impuls stopzetten. Ook het Jongerenloket en BLP geven aan dat er weinig communicatie en overleg is met Impuls.
- In *Westerpark* is het stadsdeel positief over Futuro. De trajectbegeleider is goed ingebed in het netwerk, weet wanneer jongeren het beste doorverwezen kunnen worden en er vindt een goede terugkoppeling plaats. De toeleiders zijn minder positief over de aanbieder. Volgens hen ligt de prioriteit van Futuro niet bij het Jongerenloket en BLP, vinden er weinig huisbezoeken vanuit de aanmeldingen van BLP plaats en zijn er geen echte hulpverlenersvaardigheden aanwezig bij Futuro.
- In *Zeeburg* is er vanuit het stadsdeel weinig zicht op de gang van zaken rondom de LTB. BLP noemt als sterke punten van de aanbieder de outreachendheid en inbedding in het netwerk. Wel is de terugkoppeling wat rommelig.
- In *Zuideramstel* komen er positieve berichten binnen over Spirit. De samenwerking met de verschillende partners verloopt soepel en de aanbieder is goed ingebed in het netwerk.
- Ten slotte zijn ook de betrokkenen in *Zuid Oost* positief over Spirit. De outreachendheid en vasthoudendheid worden door BLP als sterke punten genoemd.

Opdrachtformulering en verantwoording

Meerdere stadsdelen pleiten voor een helderdere centrale opdrachtformulering van de LTB. De doelgroep, werving, duur van de trajecten en het werkproces van de LTB zou DMO volgens de beleidsmedewerker in Osdorp beter moeten beschrijven. Ook wordt er in Oud West aangegeven dat DMO samen met de stadsdelen moet bekijken of de LTB in de keten past en waar men naartoe wil

met de LTB. Hierop aansluitend geven Zuid Oost en Osdorp aan dat de LTB gebaat zou zijn bij een meerjarenplan. De beleidsmedewerker in Oud Zuid geeft als advies mee dat de LTB beter gefinancierd zou kunnen worden op basis van urencapaciteit i.p.v. op basis van het aantal trajecten. Hierdoor kunnen de aanbieders meer volgens maatwerk handelen. Tenslotte vindt het Centrum het bestaan van kortdurende trajecten naast intensieve trajecten van belang.

Een aantal stadsdelen noemen de gelaagdheid in verantwoording van de LTB als een knelpunt: doordat de aanbieder verantwoording aflegt aan het stadsdeel, het stadsdeel aan DMO en vervolgens DMO weer aan DWI, zijn er veel schakels in de verantwoordingsstructuur van de LTB. Een goede centrale opdrachtformulering vanuit DMO (in samenwerking met de stadsdelen) en de verantwoordelijkheid voor de uitvoering bij de stadsdelen zelf, maakt volgens meerdere betrokkenen (bijvoorbeeld in het Centrum, Oud Zuid, de Baarsjes en Slotervaart) het proces van de LTB helderder. Spirit Zuid denkt dat een duidelijkere positionering van de LTB binnen DWI een verbetering kan zijn.

3.3.5 Uitstroom

Duur van de trajecten

Zoals ook naar voren komt uit de analyse van de deelnemersregistratie (zie hoofdstuk 2), constateren wij op basis van de audits verschillen tussen aanbieders in de duur van de trajecten. Bij Spirit duurt een traject maximaal twaalf weken, waar ze dertig uur voor uittrekken. In uitzonderingsgevallen kan een 'lang en dun' traject plaatsvinden waarbij een minder intensief contact met de jongeren nodig is. Andere aanbieders houden minder strak vast aan een vaste trajectduur. Dock bijvoorbeeld, begeleidt de jongeren in principe totdat ze hun doelen op een stabiele manier hebben bereikt. Bij Impuls geldt in principe een richtlijn van vijftien weken voor een intensief traject, maar de trajectbegeleiders geven aan dat dit in de praktijk niet altijd voldoende is om de doelen van de jongeren te halen. Ook de analyse van de deelnemersregistratie beschreven in hoofdstuk twee laat zien dat bij Dock en Impuls de intensieve trajecten gemiddeld het langst duren, terwijl de trajecten bij Spirit gemiddeld het minste tijd in beslag nemen. Octra zegt dat het veel tijd kost om een jongere te helpen. Te denken valt aan een periode van negen maanden tot een jaar. Verder bieden Streetcornerwork en Impuls naast intensieve trajecten ook kortdurende trajecten aan.

Het voordeel van een vaste duur is dat je van te voren kunt bepalen wat realistische doelen zijn om te stellen. Ook is een voordeel van een vast omschreven aantal uren dat je niet kunt verzanden in het oplossen van de problemen van de jongeren. Een knelpunt van een vaste trajectduur kan zijn dat je de doelen van de jongeren niet altijd in twaalf weken kunt bereiken. Ook kan een vaste trajectduur een belemmering zijn voor het bieden van maatwerk aan de jongeren.

Doelen

De meeste stadsdelen denken dat een groot deel van de jongeren in de LTB hun doelen behalen. Een aanzienlijke groep jongeren moet echter eerst doelen op andere gebieden behalen voordat de trajectbegeleider hen toe kan leiden naar een opleiding of een baan. Hierbij valt te denken aan doorverwijzing naar GGZ, schuldhulpverlening en doelen rondom huisvesting. Slotervaart geeft aan dat het onduidelijk is waar jongeren naartoe verwezen worden. Osdorp denkt dat door de huidige economische situatie niet alle jongeren hun doelen kunnen behalen. Wel denkt de trajectbegeleider in Osdorp dat in zeker zeventig procent van de gevallen een traject zinvol is, omdat jongeren een andere kijk krijgen op de samenleving.

Nazorg en langetermijneffecten

Uit het onderzoek blijkt dat niet bij elke aanbieder (systematisch) nazorg plaatsvindt. Bij Spirit is er bijvoorbeeld niet altijd tijd voor nazorg. Wel vindt er bij de meeste aanbieders een 'warme overdracht' plaats, waarbij de trajectbegeleider de jongeren nog een paar weken volgt. Streetcornerwork en Octra houden een periode van drie maanden aan voor nazorg.

Uit de verschillende gesprekken wordt duidelijk dat er nog geen zicht is op de langetermijneffecten van de LTB. Om hier meer inzicht in te krijgen, is het van belang om de jongeren te blijven monitoren na afloop van hun traject. Uit de gesprekken komt naar voren dat dit nu nog niet systematisch gebeurt. Knelpunt bij het monitoren van de jongeren is dat jongeren niet altijd in het zicht van het zorgnetwerk van het stadsdeel blijven. Ook wisselen veel jongeren van adres en telefoonnummer, waardoor ze lastig te volgen zijn.

Uitval

De belangrijkste redenen voor uitval zijn volgens de aanbieders een gebrek aan motivatie en verhuizing. In hoofdstuk twee beschrijven wij dat een gebrek aan motivatie inderdaad de belangrijkste reden voor uitval was (45%). Verhuizing bleek echter in drie gevallen een reden voor uitval en is als we naar de cijfers kijken dus een minder groot issue. Sommige jongeren zien het nut niet in van werk en school of ervaren het niet als een probleem om geen dagbesteding te hebben. Het is lastig om jongeren te motiveren die het nut van school en werk niet inzien, onder andere omdat de beloning in de vorm van een goede baan vaak niet direct bereikt kan worden. Ook werkt de omgeving niet altijd stimulerend. DWI wordt bijvoorbeeld door sommige jongeren in Zuid Oost gezien als voor 'losers'. Jongeren verwachten soms ook een snel resultaat, terwijl dit niet altijd realistisch is. Ook dit heeft een negatieve invloed op de motivatie van de jongeren. Bij Impuls wordt aangegeven dat het stopzetten van de postadressen een belangrijke reden is voor uitval van de jongeren. In Osdorp en met name Slotervaart hadden veel jongeren tot voorkort hun postadres bij de aanbieder, maar wegens fraudegevoeligheid hiervan hebben de stadsdelen dit stopgezet.

Verbeterpunten

Veel stadsdelen zien de lange wachtlijsten voor onder andere zorg en huisvesting als knelpunt van de uitstroom. Met name het doorverwijzen van 18+-jongeren en jongeren met een lichte verstandelijke beperking blijken problematisch. Het doorverwijzen van de jongeren gebeurt nu veelal aanbod gestuurd, maar zou meer vraag gestuurd ingericht moeten worden. Hiervoor is het wel belangrijk dat de hulpvraag van de jongeren in de verschillende stadsdelen helder in kaart is gebracht.

Een ander punt betreffende de verbetering van de uitstroom, is volgens Westerpark een betere samenwerking met partners op verschillende leefgebieden. Bos en Lommer denkt dat het nuttig zou zijn om een apart DWI-loket voor LTB jongeren te creëren. Het Centrum noemt dat het goed zou zijn als er meer trajecten bij DWI komen, die zich ook specifiek richten op jongeren met een hoger niveau. Ten slotte vindt Osdorp dat er ook aandacht moet blijven bestaan voor de 'restantjongeren' die niet behoren tot de doelgroep van de LTB, maar wel hulp nodig hebben, zoals bijvoorbeeld jongeren met een startkwalificatie of jongeren die qua leeftijd buiten de doelgroep vallen.

3.3.6 Portretten jongeren

Om een beeld te krijgen van hoe deelnemers de LTB ervaren, hebben wij gesprekken gevoerd met jongeren in verschillende stadsdelen.

Oost

Rosita (19) is twee jaar geleden vanuit Colombia naar Nederland gekomen. Zij kwam toen samen met haar moeder bij haar stiefvader wonen. Rosita en haar moeder spraken beiden geen Nederlands, de stiefvader van Rosita wel. Totdat de trajectbegeleider haar thuis bezocht, ging Rosita niet naar school, had ze geen werk en snapte ze al het papierwerk dat ze kreeg toegestuurd niet. Haar moeder lag in die periode in het ziekenhuis en ook haar stiefvader kon haar niet helpen om beter wegwijs te worden in Nederland.

Eén jaar en drie maanden geleden kwam Rosita in aanraking met de LTB. Omdat ze wist dat ze geneeskunde wilde gaan sturen en eerst graag Nederlands wilde leren, was ze blij dat de trajectbegeleider haar benaderde. Zelf zou ze er niet snel achtergekomen zijn hoe ze de weg naar school zou kunnen vinden en zou ze alle papieren niet op orde hebben kunnen brengen. Voordat ze in aanraking kwam met de LTB, wist ze niet dat deze hulp bestond.

Volgens Rosita helpt de trajectbegeleider haar vooral met het plannen van haar schoolloopbaan en met het controleren van papieren. Dit vindt ze erg nuttig. Ze leert ook zelf hoe ze papieren moet invullen, vooral doordat de trajectbegeleider haar stimuleert om Nederlands te leren. De trajectbegeleider geeft bijvoorbeeld Nederlandse leesboekjes mee aan Rosita. De trajectbegeleider geeft wel aan dat Rosita zelf moet kiezen wat ze voor opleiding wil doen. Dat is voor haar wel moeilijk, want ze wil graag alles tegelijk doen. Rosita is nu bezig met het leren van Nederlands en wil dan voor een half jaar een leertraject op het gebied van zorg gaan doen. Daar vanuit wil ze graag doorstromen naar het mbo met als uiteindelijk doel geneeskunde. Ze beseft wel dat dit niet zo snel zal gaan en dat ze langzaam, stapje voor stapje, verder moet kijken.

Een jaar geleden stopte de LTB voor Rosita, maar nu is ze weer opnieuw ingestroomd voor hulp met het plannen van haar schoolloopbaan. Ze hoopt dat ze uiteindelijk, heel langzaam, haar doel, geneeskunde studeren, kan bereiken. Rosita woont nog bij haar moeder en haar stiefvader. Haar moeder is nu ook Nederlands aan het leren en aan het herstellen van haar ziekte.

Centrum

Youssef (21) is bijna twee jaar geleden bij de LTB terecht gekomen. Op dat moment ging hij niet naar school en had hij geen werk. Voor school heeft hij nooit veel motivatie gehad en dat gold ook voor zijn vrienden. Youssef had niet het idee dat hij naar school ging om iets te leren. In de derde en vierde klas begon hij met spijbelen en op een gegeven moment bleef hij helemaal weg. Youssef kwam in aanraking met de LTB door een huisbezoek. Hij was wel verbaasd dat er iemand bij hem op de stoep stond, maar het idee dat iemand hem zou helpen met het vinden van werk en zijn toekomst sprak hem wel aan.

Met de trajectbegeleider bespreekt Youssef de dingen die spelen in zijn leven. Dat vindt hij prettig, want dat is beter dan frustratie buiten afreageren. Ook krijgt hij hulp bij praktische zaken zoals het aanvragen van formulieren. Een tijdje geleden heeft de trajectbegeleider hem geholpen met een baan. Dit liep alleen door zijn persoonlijke problemen niet goed. Youssef heeft dan ook samen met de begeleider afgesproken om eerst aan zijn persoonlijke problemen te werken. Daarom loopt hij nu ook bij GGZ instelling Mentrum.

Wat Youssef fijn vindt aan de LTB is dat de trajectbegeleider hem motiveert en soms een 'schop onder de kont' geeft. Ook zorgen ze bij de LTB voor oplossingen en ze 'zitten achter je aan'. De trajectbegeleider is voor Youssef iemand waarop hij kan vertrouwen. Youssef geeft aan dat het voor iedereen belangrijk is om iemand te hebben die naar je luistert en die goede adviezen geeft, "anders krop je alles op en barst de bom". Tenslotte vindt hij het belangrijk dat de LTB op een vertrouwde plek in de buurt zit die hij goed kent. Youssef vindt het goed dat hij naast de gesprekken met Mentrum ook begeleiding krijgt van de LTB, omdat ze bij Mentrum vooral gesprekken hebben over zijn problemen en zij niet met praktische en goede adviezen komen. Verder zitten ze bij Mentrum niet zo achter hem aan als bij de LTB. De trajectbegeleider helpt Youssef met het nakomen van zijn afspraken aan Mentrum.

Voor de toekomst heeft Youssef niet zoveel plannen, hij leeft meer met de dag. Hij geeft aan dat hij denkt dat hij teveel agressieproblemen heeft om aan het werk te gaan. Youssef zou graag nog wel langer begeleiding krijgen.

Noord

Kim (19) volgt een opleiding in de zorg. Via haar mentor op school kwam ze in aanraking met de LTB. Als haar mentor haar niet had geattendeerd op de LTB, was zij hier waarschijnlijk niet mee in aanraking gekomen. Kim geeft aan dat ze thuis problemen heeft. Haar moeder is anderhalf jaar geleden overleden en ze kan niet goed opschieten met haar vader. Door de moeilijke thuissituatie kan ze zich slecht concentreren en heeft ze ook weinig ritme in haar leven. Bovendien blowt Kim veel. Hier wil ze ook graag vanaf komen.

Het belangrijkste dat Kim wil bereiken met de LTB is begeleid wonen. Dit ziet zij als een grote stap naar zelfstandigheid en als een 'nieuw begin'. Dan kan ze zich

waarschijnlijk ook weer beter concentreren op school. Kim vertelt dat ze vier maanden geleden ook al bezig was met de LTB, maar dat ze toen is gestopt omdat ze geen zin meer had. Nu is ze net weer begonnen. De trajectbegeleider vraagt hiervoor verlenging van het traject aan. Kim verwacht dat de trajectbegeleider haar helpt met het regelen van begeleid wonen en ook met haar schulden. Kim vindt het moeilijk om hulp te vragen en had uit zich zelf ook niet aan de LTB gedacht. Ze zou de LTB wel aanraden aan andere jongeren, want de trajectbegeleiders helpen de jongeren zonder alle problemen door te spitten. Dit vindt Kim prettig.

Voor de toekomst hoopt Kim allereerst dat het begeleid wonen gaat lukken. Dan wil ze graag een goede baan en als het kan een eigen onderneming beginnen. Ook zou ze later graag een gezin willen hebben.

Bos en Lommer

Annabel (18) is een aantal maanden geleden via Bureau Leerplicht Plus terecht gekomen bij de LTB. Anderhalf jaar geleden rondde zij vmbo-t af, maar toen wist ze niet precies wat ze wilde. Daarom kwam ze thuis te zitten. Vanuit school was er niemand die haar kon motiveren voor een vervolgopleiding, ook haar moeder en haar broer deden dit niet. Annabel woont met haar moeder en broer. Haar broer is profvoetballer en haar moeder heeft geen werk.

Annabel heeft eerst een andere trajectbegeleider gehad, maar die vond ze te streng. Daarom stopte ze met de LTB. Maar niet lang daarna stond de trajectbegeleider voor de deur die haar nu begeleidt. Eerst vond ze het niet zo leuk dat de trajectbegeleider haar opzocht, maar toen ze bespraken wat Annabel zou willen gaan doen en hoe de trajectbegeleider haar daarbij zou kunnen helpen, wilde ze wel meewerken aan de LTB. Wat Annabel goed vindt aan de begeleiding is dat de trajectbegeleider altijd met haar meegaat met afspraken, maar dat ze toch niet blijft plakken. De trajectbegeleider is wel direct en vertelt ook dat ze het wel zelf moet doen. Verder is het goed dat de trajectbegeleider naar de toekomst kijkt en naar wat Annabel zou willen doen. Annabel vertelt dat de trajectbegeleider haar vooral pusht en motiveert. Van thuis uit doet niemand dit. Annabel vindt dit wel belangrijk, want ze vindt zelf dat ze snel opgeeft. De trajectbegeleider helpt haar tenslotte ook met het invullen van papieren. Zeker nu Annabel achttien jaar is geworden zijn er veel papieren die ingevuld moeten worden. Haar moeder snapt de papieren niet goed, net als Annabel zelf. Samengevat is Annabel positief over de LTB. Ze vindt het heel belangrijk dat de trajectbegeleider haar vanuit goede wil probeert te helpen. Ze denkt dat voor haar vrienden de LTB ook nuttig zou zijn.

Annabel wil in de toekomst graag stewardess worden. Het is jammer dat de open dagen voor de opleidingen al geweest zijn en het lastig is om volgend jaar al te beginnen. Samen met de trajectbegeleider gaat ze op zoek naar een geschikte stewardessenopleiding. Ze hoopt dat dit gaat lukken. Ook gaat ze met de trajectbegeleider op zoek naar een bijbaan. Dan kan ze ook geld verdienen voor het openbaar vervoer en voor beltegoed.

Oud West

Abdel (22) werd tien maanden geleden thuis bezocht door de trajectbegeleider. Op dat moment was hij niet thuis, maar de trajectbegeleider had een brief achter gelaten. Op deze brief heeft hij gereageerd, omdat hij graag hulp wilde bij het zoeken van een dagbesteding. Op dat moment ging Abdel niet naar school, had hij geen werk en had hij bovendien schulden. Voordat hij in aanraking kwam met de LTB, wist hij niet dat deze hulp bestond.

Twee weken na het huisbezoek had Abdel zijn eerste gesprek. Daarbij mocht hij meteen al zijn administratie meenemen en kreeg hij hier direct hulp bij. Via de trajectbegeleider volgt Abdel nu een traject bij het DWI. Bij dit traject doet hij meerdere dingen, zoals koken en administratie. Ook krijgt Abdel nu via het DWI schuldhelpverlening. De trajectbegeleider gaat altijd mee op afspraken met schuldhelpverlening. Abdel vindt het prettig dat de trajectbegeleider altijd meegaat op afspraken en 'achter hem aangaat'. Abdel kan de trajectbegeleider altijd bellen, ook als zij vrij is. Het is volgens Abdel handig om advies te krijgen, want hiervoor kan hij bij niemand anders terecht. Abdel beschrijft de LTB als 'toppie'. Door de LTB heeft hij nu meer rust in zijn hoofd. Abdel heeft geen verbeterpunten voor de LTB.

Abdel weet niet hoelang hij nog trajectbegeleiding krijgt. De trajectbegeleider zegt dat hij begeleiding krijgt totdat zijn situatie stabiel is. Voor de toekomst wil hij graag via het DWI een opleiding voor vrachtwagenchauffeur doen. Binnenkort gaat Abdel zijn rijexamen afleggen.

Oud Zuid

We gaan op huisbezoek bij Selma (18). Selma gaat niet naar school, heeft geen werk en woont thuis bij haar moeder. Met haar moeder heeft ze een hechte, maar moeizame band die vooral wordt gekenmerkt door ruzie. De trajectbegeleider is al vaker op huisbezoek geweest bij Selma met als doel haar te motiveren voor een traject. Een voorwaarde hiervoor is dat eerst een vertrouwensband wordt opgebouwd met Selma. Selma komt op het eerste gezicht wantrouwig en wat nors over. De trajectbegeleider vertelt dat moeder vooral de negatieve kanten van Selma benadrukt. Toch wil Selma geen gesprekken voeren zonder haar moeder erbij.

We bellen aan, maar niemand doet open. De trajectbegeleider belt moeder, aangezien het moeilijk contact krijgen is met Selma zonder haar moeder erbij. Moeder neemt de telefoon op en vertelt dat zij bij de Raad voor Kinderbescherming zit vanwege één van haar andere kinderen. De trajectbegeleider vertelt dat moeder problemen heeft met meer kinderen dan alleen met Selma. Ze heeft daarnaast last van angstaanvallen, een relatie met een alcoholist en geen werk. Dan doet Selma de deur toch open. Ze vertelt dat ze nog lag te slapen. Bij binnenkomst valt op dat alle gordijnen dicht zitten en er een bedompte sfeer in huis hangt. Selma geeft aan dat ze erg moe is en liever verder praat als haar moeder er weer is. De trajectbegeleider zegt tegen Selma dat hem dat een goed plan lijkt en hij haar moeder zal bellen voor een nieuwe afspraak. We gaan weer weg.

Bij buitenkomst vertelt de trajectbegeleider dat huisbezoeken vaker zo lopen. Toch is het volgens hem belangrijk dat je de jongere niet bekritiseert op het niet nakomen van de afspraak of op ander negatief gedrag. Dit komt het opbouwen van een vertrouwensband niet ten goede. Verder horen de jongeren al (te) vaak wat er allemaal niet goed gaat en is het daarom beter om te focussen op oplossingen dan op de problemen. Het enige wat er dus op zit, is een nieuwe afspraak maken, langzaam een vertrouwensband opbouwen met Selma en haar op deze manier te motiveren voor een traject.

De Baarsjes

Omar (19) kreeg een 'uitnodiging' voor de LTB. Hij had geen werk, geen opleiding en geen diploma. Hij woonde op dat moment samen met zijn vriendin. Ook zat hij in een verkeerd circuit: 'Verkeerde mensen, op straat, je kent het wel.' De trajectbegeleider en Omar spraken één of twee keer in de week af. In het begin kwam Omar niet naar alle afspraken. Ook was hij heel moeilijk te bereiken, want het

kostte hem moeite om los te komen van zijn (verkeerde) circuit. De begeleider belde dan naar zijn ouders en kwam zelfs naar zijn huis om hem te spreken.

De begeleider probeerde in het begin om Omar in een loopbaan- of werktraject te krijgen. Maar hij wilde juist een opleiding volgen en studeren. Zijn hele familie studeerde en hij was volgens hem het enige 'zwarte schaap'. Hij heeft de trajectbegeleider ervan weten te overtuigen dat hij een opleiding wilde doen en zo zijn ze bij het ROC Bijlmer terecht gekomen. Een ander ROC nam hem niet aan, omdat hij geen diploma had. Nu volgt hij een mbo-opleiding (niveau 1) in de richting van ICT. Hij baalt ervan dat hij een mbo 1 opleiding moet doen, "maar dat is mijn eigen schuld." Hij doet zijn best op school. "Niemand weet wat mijn niveau is, dus ik moet me wel echt bewijzen." Een aantal dagen in de week loopt hij stage bij een internet-café. Dat gaat goed. Af en toe moet hij ook Engels spreken en ook dat gaat hem goed af.

Op een gegeven moment kreeg Omar door dat het heel positief was wat de trajectbegeleider deed. Hij motiveerde Omar, omdat hij 'niet alleen in woorden maar ook in daden' liet zien dat hij graag wilde dat het goed ging met hem. De begeleider heeft Omar geholpen met het maken van een cv en het schrijven van een bezwaarschrift. Omar heeft, voor de LTB, een periode te maken gehad met jeugdzorg. Hij had ook begeleiders, maar die deden "gewoon hun werk". Dat vond hij totaal niet motiverend en hielp hem niet. "De trajectbegeleider doet meer dan alleen zijn werk."

Omar is ambitieus: hij wil een mbo-opleiding op niveau 2 of 3 doen en daarna misschien doorstromen naar het hbo. Zijn ouders vinden het heel fijn dat hij weer een opleiding volgt. Omar zou de LTB zeker aanraden aan vrienden die in een moeilijke situatie zitten.

Osdorp

Vanessa (22) is vier jaar geleden begonnen met de LTB in Osdorp. Via maatschappelijk werk is zij terecht gekomen bij de LTB. Op dat moment volgde zij een mbo-opleiding en woonde ze in een studentenflat. Haar hulpvraag had met name te maken met haar schulden.

Vanessa geeft aan dat de trajectbegeleider haar vooral helpt met het treffen van betalingsregelingen voor haar schulden. Daarbij schrijft de begeleider meestal de brieven voor Vanessa en neemt zij daarnaast ook contact op met betrokken instanties. Vanessa geeft aan dat zij nog niet het gevoel heeft dat zij zelf haar schulden kan gaan aanpakken en regelingen daaromtrent kan treffen. Ze zou dan ook graag zodra ze 23 jaar wordt, doorverwezen willen worden naar schuldhulpverlening. Welke schuldhulpverleningsinstanties er zijn, is voor Vanessa nog niet helemaal helder.

Verder geeft Vanessa aan dat zij binnen de LTB advies krijgt over zaken zoals schoolkeuze. Op dit moment volgt Vanessa geen opleiding, maar in de toekomst wil zij graag mbo niveau 3 gaan doen. Persoonlijke problemen maken het volgen van een opleiding op dit moment moeilijk. Ook voor gesprekken over haar problemen kan Vanessa terecht bij de LTB. De trajectbegeleider biedt altijd een luisterend oor. Tenslotte vertelt Vanessa dat zij bij de LTB terecht kan voor zaken als het checken van haar e-mail (ze heeft thuis geen internet) en bellen als haar beltegoed op is. Hiervoor maakt ze eerst wel even een afspraak met de trajectbegeleider, want ze weet dat zij het erg druk hebben.

Voor de toekomst wil Vanessa graag weer een opleiding volgen en een bijbaantje hebben. Ze geeft aan dat ze het erg moeilijk vindt om een bijbaantje te vinden en te behouden. Morgen heeft ze een sollicitatiegesprek. Zulke gesprekken bereidt ze niet

samen voor met haar begeleider, maar ze probeert dit wel zelfstandig te doen.

Zuid Oost

Robertico (21) is één maand geleden via het Jongerenloket terecht gekomen bij de LTB. Op dat moment ging hij niet naar school en had geen werk. Voordat hij bij de LTB terecht kwam, had hij hier nog niet van gehoord.

Robertico is met name bij de LTB terecht gekomen voor terugleiding naar school. Hier is hij gemotiveerd voor, want hij vindt het belangrijk om te kiezen voor de toekomst. Samen met de trajectbegeleider heeft Robertico geregeld dat hij eind augustus gaat beginnen met een leer-werk traject bij DWI. In de tussentijd neemt hij een bijbaantje. Hij gaat als vrijwilliger bij een kinderdagverblijf werken, maar krijgt hier wel een vergoeding voor van DWI. Wat Robertico goed vindt aan de LTB is dat je er terecht kunt met al je problemen. Ook vindt hij goed dat je met de trajectbegeleiding stap voor stap werkt aan wat je wilt bereiken. Verder is het handig dat de begeleiding veel contacten heeft. De trajectbegeleider neemt ook zelf initiatief voor contact. Dit is goed, want sommige jongeren hebben een beetje een 'push' nodig. Alhoewel Robertico op dit moment vooral hulp krijgt met school en een bijbaantje, wil hij in de toekomst misschien nog wel hulp met andere problemen.

Robertico krijgt in principe nog twee maanden trajectbegeleiding. Voor de toekomst wil hij graag beginnen met zijn leerwerk traject bij DWI op het gebied van de detailhandel en vervolgens stapje voor stapje verder doorgroeien.

3.4 Conclusie

Uit de bovenstaande beschrijving van de audits vallen een aantal algemene conclusies te trekken over de verschillen tussen de stadsdelen en aanbieders, over de tevredenheid van de betrokkenen bij de LTB en over verbeterpunten voor de LTB.

Verschillen tussen de stadsdelen en aanbieders

Uit de gesprekken blijkt dat er verschillen bestaan in hoe de verschillende aanbieders in de stadsdelen de LTB vormgeven. Allereerst is er niet in elk stadsdeel voldoende zicht op de lokale problematiek. Ook zijn er verschillen in de stadsdelen over welke jongeren zouden moeten behoren tot de doelgroep van de LTB. De geïnterviewden verschillen bijvoorbeeld van mening over welke leeftijdscategorieën zouden moeten vallen binnen de doelgroep van de LTB. Verder blijkt uit de audits dat er grote verschillen bestaan tussen de aanbieders in de manier van werving, invulling van de methodiek, de balans tussen hulpverlening en dienstverlening, de duur van de trajecten en in de mate waarin ze nazorg bieden. Een heldere centrale opdrachtformulering lijkt dan ook wenselijk om een helder kader voor de LTB te kunnen bewerkstelligen.

Tevredenheid

In grote lijnen lijken de betrokkenen tevreden over de LTB. Als algemene succespunten van de LTB noemen ze de outreachende manier van werken, de inbedding in het netwerk (met als voordeel korte lijnen), de

oplossingsgerichtheid, het snel in actie kunnen komen en het naast de jongeren staan. Over Streetcornerwork, Octra, Spirit en Dock komen voornamelijk positieve berichten naar buiten vanuit de stadsdelen, jongeren en toeleiders. Over Futuro is het stadsdeel positief, maar melden de toeleiders dat de prioriteit van Futuro niet ligt bij BLP en het Jongerenloket. Zoals hierboven beschreven, komen over de uitvoering van de LTB door Impuls vanuit de stadsdelen en toeleiders minder positieve berichten naar buiten.

Verbeterpunten

Samengevat stellen we als verbeterpunten voor de LTB voor:

- Meer tijd beschikbaar stellen voor het opsporen van jongeren.
- Over meerdere jaren heen een heldere centrale opdrachtformulering maken, zodat de LTB vanuit een algemeen kader vormgegeven kan worden.
- De verantwoordingsstructuur van de LTB simpeler maken.
- Een betere aansluiting tussen de LTB en vervolgtrajecten bewerkstelligen. Aangegeven wordt dat er op het moment veel wachtlijsten bestaan bij de instanties waarnaar de LTB jongeren worden doorverwezen, 18+-jongeren moeilijk terug te leiden zijn naar een opleiding, jongeren met een verstandelijke beperking lastig door te verwijzen zijn en er onvoldoende DWI trajecten zijn, met name voor jongeren met een hoger niveau.

In het volgende hoofdstuk beschrijven wij conclusies op basis van de analyse van de deelnemersregistratie van 2008 en de audits.

4 CONCLUSIE

In deze rapportage zijn de resultaten van de evaluatie van de LTB in 2008 beschreven. RegioPlan heeft deze evaluatie uitgevoerd aan de hand van een aantal doelstellingen:

Inzicht krijgen in de kwantiteit en samenstelling van het LTB-aanbod en -gebruik. Daarbij wordt ingegaan op de achtergrondkenmerken van de LTB deelnemers, de instroom, de uitstroom en uitval van deelnemers. Verder worden verschillen tussen stadsdelen en aanbieders meegenomen.

Inzicht krijgen in het proces van de LTB en de tevredenheid van organisatoren, deelnemers en andere betrokkenen. Ook hierbij wordt ingegaan op verschillen tussen stadsdelen en aanbieders.

De evaluatie van de LTB bestond uit twee onderdelen: een analyse van de deelnemersregistratie en audits.

Om inzicht te krijgen in de kwantiteit en samenstelling van het LTB-aanbod en -gebruik, hebben wij de registratie van deelnemers aan de LTB in 2008 in kaart gebracht. Van de verschillende aanbieders hebben wij registratiegegevens verkregen van deelnemers in 2008. Deze gegevens zijn gebaseerd op trajectplannen en eindrapportages van de deelnemers en interne rapportages van de aanbieders. Aan de hand van deze gegevens hebben wij achtergrondkenmerken van de deelnemers, de instroom, de uitstroom en uitval geanalyseerd.

Om inzicht te krijgen in het proces van de LTB en de beoordeling daarvan door betrokkenen, hebben wij in de verschillende stadsdelen audits uitgevoerd. Tijdens deze audits hebben we gesproken met de betrokken beleidsmedewerker vanuit het stadsdeel, de projectleider en trajectbegeleider(s) vanuit de aanbieder en verschillende toeleiders. Verder hebben we gesprekken gevoerd met deelnemers aan de LTB. Bij deze audits zijn wij ingegaan op de instroom, registratie, methodiek, samenwerking en de uitstroom. Ook hebben we gevraagd naar de tevredenheid van de verschillende betrokkenen over het proces.

Deelnemers

Uit de analyse van de deelnemersregistratie blijkt dat de meeste intensieve trajecten in 2008 plaatsvinden in de stadsdelen Noord (25%) en Osdorp (14%). Wanneer we het percentage door DMO beoogde intensieve trajecten vergelijken met het percentage uitgevoerde trajecten, zien we dat deze stadsdelen ook boven het percentage beoogde intensieve trajecten zitten.

Ook blijkt dat de leeftijd, de gezinssituatie en de vooropleiding van de deelnemers redelijk van elkaar verschillen, waardoor we kunnen concluderen dat er allerlei 'soorten' jongeren meedoen met de LTB. De meeste van deze jongeren vallen binnen de doelgroep van de LTB zoals omschreven door DMO. De jongeren hebben met elkaar gemeen dat ze vaak, tegelijkertijd, verschillende problemen hebben, zoals psychosociale problemen, problemen met justitie of gezinsproblematiek.

Verschillen tussen stadsdelen en aanbieders

DMO heeft een uitvoeringskader opgesteld waarin een aantal richtlijnen staan voor de stadsdelen en aanbieders voor de uitvoering van de LTB. Deze richtlijnen bieden wel wat houvast, maar niet voldoende, zo blijkt uit het onderzoek. De stadsdelen vinden het kader vaak onduidelijk, wat tot gevolg heeft dat aanbieders, stadsdelen en DMO verschillende interpretaties hebben over de doelgroep van de LTB, de registratie, het werkproces en de methodiek. Deze verschillende interpretaties leveren problemen op in de communicatie en verantwoording van de LTB. Een heldere opdrachtformulering met scherpere richtlijnen is volgens de stadsdelen dan ook wenselijk.

Resultaten LTB

Uit de analyse van de deelnemersregistratie bleek dat het merendeel van de bijna driehonderd jongeren met behulp van de LTB weer een opleiding wil volgen of met een baan wil beginnen.

Voor het traject volgt 15 procent van de deelnemers een opleiding, na het traject is dit bijna 30 procent. Het aantal deelnemers dat aan het eind van het traject een opleiding volgt is dus verdubbeld ten opzichte van de situatie vóór het traject. Hetzelfde geldt voor de deelnemers met een baan: aan het begin van het traject heeft 26 procent een baan, aan het eind van het traject is dit 46 procent.

Om erachter te komen of deze percentages nu 'veel' of 'weinig' zijn, zou je ze moeten vergelijken met effecten van vergelijkbare trajecten onder een vergelijkbare doelgroep. We hebben echter geen beschikking over cijfermatig materiaal op dit vlak, waardoor dit niet mogelijk is.

Als algemene succespunten van de LTB noemen de betrokkenen de outreachende manier van werken, de inbedding in het netwerk (met als voordeel korte lijnen), de oplossingsgerichtheid, het snel in actie kunnen komen en het 'naast de jongeren staan'. Over Streetcornerwork, Octra, Spirit en Dock zijn de stadsdelen overwegend positief. Over Futuro is het stadsdeel positief, maar melden de toeliders dat de prioriteit van Futuro niet ligt bij BLP en het Jongerenloket. Over Impuls komen vanuit de stadsdelen en de toeliders minder positieve berichten naar buiten over de uitvoering van de LTB.

LTB op lange termijn

Om antwoord te kunnen geven op de vraag wat de effecten van de LTB op langere termijn zijn, zou een monitor een uitkomst kunnen bieden. Het gevaar bij een effectmeting is echter dat er veel andere invloeden een rol spelen op het leven van een jongere. Zo kan bijvoorbeeld een meisje zomaar zwanger worden, waardoor ze noodgedwongen moet stoppen met haar opleiding. Ook is een knelpunt van het monitoren van jongeren dat ze door wisselende telefoonnummers en woonadressen soms lastig te traceren zijn. Echter, een monitor die is ingebed in de nazorg van het begeleidingstraject, zou een beeld kunnen geven van de jongere na drie maanden. Door te kiezen voor een termijn van drie maanden én door de jongere *tijdens* de nazorg te volgen, hou je de invloed van andere factoren zo klein mogelijk. Maar ook een meting van de effecten op langere termijn is mogelijk. Tijdens dit onderzoek hebben we namelijk de BSN-nummers van de deelnemers van 2008 bij de aanbieder achtergelaten, zodat een eventuele koppeling met externe bestanden (zoals bestanden over schoolloopbaan of politiecontacten) mogelijk is.

LTB in de toekomst

Op 1 oktober 2009 wordt de Wet WIJ (Wet Investeren in Jongeren) ingevoerd, voor jongeren van 18 tot 27 jaar.¹ Deze jongeren kunnen aankloppen bij de gemeente, wanneer ze niet in hun levensonderhoud kunnen voorzien. De wet WIJ heeft als uitgangspunt dat jongeren moeten werken of leren (of een combinatie daarvan) in plaats van het ontvangen van een uitkering. De wet verplicht gemeenten om de jongere een of een reeks geïndividualiseerde werkleeraanboden te doen, totdat een duurzame arbeidsparticipatie is bereikt. De jongere is echter ook verplicht dit aanbod te accepteren, anders krijgt de jongere geen uitkering. Het doel van deze wet is een sluitende, honderd procent aanpak.

Als we de resultaten van de LTB, zoals hierboven beschreven, daarmee vergelijken, heeft de LTB dus wel een stap in de goede richting gezet. Maar een gedeelte van de jongeren heeft aan het eind van het traject nog steeds geen opleiding (73 procent) en ook heeft ongeveer de helft aan het eind van het traject nog geen baan. Daar tegenover staat dat het doorverwijzen van een jongere naar bijvoorbeeld schuldhulpverlening of jeugdzorg ook al een doel op zich kan zijn. De vraag is wat de doelstellingen van de gemeenten zijn voor wat betreft de resultaten.

Verbeterpunten

Uit het onderzoek blijkt dat de LTB de potentie heeft om uit te groeien naar een effectief instrument om risicojongeren te motiveren voor school, een opleiding of werk. Betrokkenen bij de LTB zijn in grote lijnen positief over het proces. Om de LTB in de toekomst zo goed mogelijk vorm te geven, stellen we in dit rapport een aantal verbeterpunten voor:

¹ Ook jongeren van 16 of 17 met een startkwalificatie die niet werken of leren (of die vrijgesteld zijn van een kwalificatieplicht) vallen onder deze wet. Voor meer informatie zie: [H<http://gemeenteloket.szw.nl/index.cfm>](http://gemeenteloket.szw.nl/index.cfm).

- Over meerdere jaren heen een centrale opdrachtformulering met duidelijke richtlijnen maken, zodat de kaders van de LTB helder zijn voor de verschillende betrokkenen (DMO, stadsdelen, aanbieders en toeleiders). Dit kan problemen in communicatie en verantwoording voorkomen.
- De verantwoordingsstructuur van de LTB simpeler maken.
- In kaart brengen van de lokale problematiek in het stadsdeel en de doelgroep van de LTB helder formuleren. Dit is belangrijk om de LTB te kunnen vormgeven vanuit de problematiek die heerst in de verschillende stadsdelen. RegioPlan zou hierbij eventueel ondersteuning kunnen bieden.
- Meer tijd beschikbaar stellen voor het opsporen van jongeren.

BIJLAGE 1

Bijlagen bij hoofdstuk 2

Tabel B1.1 Beoogde en behaalde intensieve trajecten

Stadsdeel	Beoogd*		Behaald	
	N	%	N	%
Baarsjes	11	4,1%	12	3,8%
Bos en Lommer	18	6,7%	6	1,9%
Centrum	14	5,2%	17	5,5%
Geuzenveld	23	8,4%	26	8,4%
Noord	37	13,6%	77	24,6%
Oost/Watergr. Meer	20	7,3%	23	7,3%
Osdorp	22	8,0%	44	14,0%
Oud West	6	2,2%	5	1,6%
Oud-Zuid	16	6,1%	15	4,8%
Slotervaart	22	8,2%	16	5,2%
Westerpark	9	3,3%	7	2,3%
Zeeburg	19	7,0%	22	7,0%
Zuideramstel	6	2,4%	9	2,9%
Zuidoost	47	17,5%	33	10,6%

* Bron: Uitvoeringskader Vangnet Risicjongeren/Lokale Trajectbegeleiding (LTB) 2008, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, Afdeling Jeugd.

Tabel B1.2 Geslacht naar stadsdeel

Stadsdeel	Man	Vrouw
Totaal	52,3%	47,7%
Baarsjes	50,0%	50,0%
Bos en Lommer	50,0%	50,0%
Centrum	35,3%	64,7%
Geuzenveld	46,2%	53,8%
Noord	49,4%	50,6%
Oost/Watergr. Meer	47,8%	52,2%
Osdorp	61,4%	38,6%
Oud West	100,0%	0,0%
Oud-Zuid	60,0%	40,0%
Slotervaart	52,9%	47,1%
Westerpark	57,1%	42,9%
Zeeburg	59,1%	40,9%
Zuideramstel	55,6%	44,4%
Zuidoost	45,5%	54,5%
Onbekend	100,0%	0,0%

Tabel B1.3 Aanmelders totaal

Aanmelder	Aantal	Percentage
Jongerenloket	9	2,9
Leerplicht	2	0,6
Onbekend	257	82,9
Overig	4	1,3
RMC	7	2,3
Sezo	6	1,9
Streetcornerwork	3	1,0
Zelf	22	7,1
Totaal	310	100,0

Tabel B1.4 Aanmelders Impuls

Aanmelder	Aantal	Percentage
Jongerenloket	7	12,2
Leerplicht	1	1,8
Onbekend	10	17,5
Overig	3	5,3
RMC	4	7,0
Sezo	6	10,6
Streetcornerwork	4	7,0
Zelf	22	38,6
Totaal	57	100

Tabel B1.5 Leeftijd

Leeftijd	Aantal	Percentage
15 jaar	2	,09
16 jaar	4	1,9
17 jaar	11	5,1
18 jaar	34	15,8
19 jaar	37	17,2
20 jaar	36	16,7
21 jaar	46	21,4
22 jaar	26	12,1
23 jaar	15	7,0
24 jaar	2	,09
25 jaar	2	0,9
Totaal	215	100,0

Tabel B1.6 Duur intensief traject

Aanbieder	Gemiddelde duur in dagen
Dock	338 dagen
Futuro	137 dagen
Impuls	305 dagen
Octra	130 dagen
Spirit	86 dagen
Streetcornerwork	165 dagen
Totaal	148 dagen

Tabel B1.7 Status traject

Status	Aantal	Percentage
Afgebroken	34	10,8
Afgesloten	239	76,1
Nog in traject	4	1,3
Onbekend	37	11,8
Totaal	314	100,0

Tabel B1.8 Status van de trajecten naar aanbieder (aantallen)

Status	Totaal	Dock	Futuro	Impuls	Octra	Spirit	Street-corner-work
Afgebroken	34	3	0	14	0	17	0
Afgesloten	239	17	0	44	8	170	0
Nog in traject	4	0	0	0	4	0	0
Onbekend	37	11	7	2	0	0	17
Totaal	314	31	7	60	12	187	17

Tabel B1.9 Reden van afgesloten traject

Status	Aantal	Percentage
Zorgplan uitgevoerd	189	79,1
Zorgplan uitgevoerd en ook vervolghulp geregeld	29	12,1
Al in ander (zorg)traject	6	2,6
Heeft werk	3	1,2
Naar leerwerktraject	1	0,4
Naar reïntegratietraject	1	0,4
Verhuisd	1	0,4
Volgt opleiding	1	0,4
Vroegtijdig afgebroken	5	2,2
Onbekend	3	1,2
Totaal	239	100,0

Tabel B1.10 Reden van afgebroken traject

Status	Aantal	Percentage
Gebrek aan motivatie	13	38,2
Geen behoefte aan LTB	3	8,8
Niet traceerbaar	1	2,9
Verhuisd	1	2,9
Vroegtijdig afgebroken zonder reden	10	29,4
Onbekend	6	17,6
Totaal	29	100,0

Tabel B1.11 Begin- en eindmeting onderwijs Dock

Beginmeting			Eindmeting	
Volgt opleiding	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	1	3,6%	9	47,4%
Nee	27	96,4%	10	52,6%
Totaal	28	100,0%	19	100,0%

Tabel B1.12 Begin- en eindmeting onderwijs Futuro

Beginmeting			Eindmeting	
Volgt opleiding	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	?	?	1	100,0%
Nee	?	?	?	?
Totaal	?	?	1	100,0%

Tabel B1.13 Begin- en eindmeting onderwijs Impuls

Beginmeting			Eindmeting	
Volgt opleiding	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	8	22,2%	7	50,0%
Nee	28	77,8%	7	50,0%
Totaal	36	100,0%	14	100,0%

Tabel B1.14 Begin- en eindmeting onderwijs Octra

Beginmeting			Eindmeting	
Volgt opleiding	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	1	9,1%	1	50,0%
Nee	10	91,9%	1	50,0%
Totaal	11	100,0%	2	100,0%

Tabel B1.15 Begin- en eindmeting onderwijs Spirit

Beginmeting			Eindmeting	
Volgt opleiding	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	27	16,2%	27	18,1%
Nee	140	83,8%	122	81,9%
Totaal	167	100,0%	149	100,0%

Tabel B1.16 Begin- en eindmeting onderwijs Streetcornerwork

Beginmeting			Eindmeting	
Volgt opleiding	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	?	?	8	100,0%
Nee	?	?	?	?
Totaal	?	?	8	100,0%

Tabel B1.17 Begin- en eindmeting arbeid Dock

Beginmeting			Eindmeting	
Heeft baan	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	2	6,5%	15	78,9%
Nee	29	93,5%	4	21,1%
Totaal	31	100,0%	19	100,0%

Tabel B1.18 Begin- en eindmeting arbeid Futuro

Beginmeting			Eindmeting	
Heeft baan	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	?	?	?	?
Nee	?	?	?	?
Totaal	?	?	?	?

Tabel B1.19 Begin- en eindmeting arbeid Impuls

Beginmeting			Eindmeting	
Heeft baan	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	14	31,8%	15	55,6%
Nee	30	68,2%	12	44,4%
Totaal	44	100,0%	27	100,0%

Tabel B1.20 Begin- en eindmeting arbeid Oetra

Beginmeting			Eindmeting	
Heeft baan	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	?	?	5	83,3%
Nee	11	100,0%	1	16,7%
Totaal	11	100,0%	6	100,0%

Tabel B1.21 Begin- en eindmeting arbeid Spirit

Beginmeting			Eindmeting	
Heeft baan	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	49	29,5%	57	37,7%
Nee	117	70,5%	94	62,3%
Totaal	166	100,0%	151	100,0%

Tabel B1.22 Begin- en eindmeting arbeid Streetcornerwork

Beginmeting			Eindmeting	
Heeft baan	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Ja	?	?	5	55,6%
Nee	?	?	4	44,4%
Totaal	?	?	9	100,0%

Tabel B1.23 Onderwijssituatie begin- en eindmeting Spirit

	Beginmeting		Eindmeting	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Zeer ernstige problemen	39	26,0	9	6,9
Ernstige problemen	45	30,0	13	9,9
Matige problemen	34	22,7	22	16,8
Lichte problemen	17	11,3	26	19,8
Geen problemen	15	10,0	61	46,6
Totaal	150	100,0	131	100,0

Tabel B1.24 Arbeidssituatie begin- en eindmeting Spirit

	Beginmeting		Eindmeting	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Zeer ernstige problemen	29	19,0	2	1,4
Ernstige problemen	47	30,7	14	10,1
Matige problemen	32	20,9	9	6,5
Lichte problemen	25	16,3	20	14,4
Geen problemen	20	13,1	94	67,6
Totaal	153	100,0	139	100,0

BIJLAGE 2

Verantwoording audits

De Baarsjes

Tabel B2.1 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Sheila Hulsthoff	Beleidsadviseur sociaal	Stadsdeel De Baarsjes
Esther van der Meulen	Projectleider	Octra
Thijs Veldhuis	Trajectbegeleider	Octra
Peter Wittebrood	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus
Bas	Jongere	
Rosanna	Jongere	
Omar	Jongere	

Bos en Lommer

Tabel B2.2 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Martien van Rijn	Beleidsadviseur	Stadsdeel Bos en Lommer
Yahya Bentoumya	Afdelingsmanager	Spirit
Lea Keijzer	Trajectbegeleider	Spirit
Ahmed Achghouyab		Jongerenloket
Truus Huel	Klantmanager	Jongerenloket
Marga van Toor	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus
Thea van Susteren	Projectleider	Streetcornerwork
Annabel	Jongere	

Centrum

Tabel B2.3 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Kiki Lauterslager	Beleidsadviseur	Stadsdeel Centrum
Janneke Gulen	Coördinator en trajectbegeleider	Streetcornerwork
Annette Pieluzek	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus
Youssef	Jongere	

Geuzenveld-Slotermeer

Tabel B2.4 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Petra Rondhuis	Beleidsadviseur jeugd	Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer
Renske Abbink	Hoofd trajectbegeleiding	Dock
Rafia Aallouch	Trajectbegeleider	Dock
Lucien Hessels	Trajectbegeleider	Dock
Ahmed Achghouyab		Jongerenloket
Bram Kok	Leerplicht ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus

Noord

Tabel B2.5 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Ellen van der Zwam	Beleidsmedewerker jeugd	Stadsdeel Noord
Alex Lekatompeasy	Afdelingsmanager	Spirit
Hulya Yamali	Trajectbegeleider	Spirit
Sissy Weiler	Klantmanager	Jongerenloket
Yamina Aolad si m'hammed	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus
Kim	Jongere	

Oost-Watergraafsmeer

Tabel B2.6 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Willy Mckenzie Hemrika	Beleidsadviseur jeugd	Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer
Sandra Newalsing	Regiomanager	Spirit
Marieke van Rooij	Afdelingsmanager	Spirit
Gemma Pilger	Trajectbegeleider	Spirit
Carla van Stratum	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus
Rosita	Jongere	

Osdorp

Tabel B2.7 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Mirjam Vollenbroek	Beleidsadviseur	Stadsdeel Osdorp
Simone van Leeuwen	Hoofd trajectbegeleiding	Impuls
Amna Nagi	Trajectbegeleider	Impuls
Pelin Rguibi	Trajectbegeleider	Impuls
Amina Errafay	Klantmanager	Jongerenloket
Siham el Kasmioui	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus
Vanessa	Jongere	

Oud West

Tabel B2.8 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Jacqueline Schmidt	Beleidsadviseur jeugd 12+	Stadsdeel Oud West
Renske Abbink	Hoofd trajectbegeleiding	Dock
Nancy Hollingsworth	Trajectbegeleider	Dock
Peter Wittebroek	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus
Ouaffa Bouanan	Klantmanager	Jongerenloket
Abdel	Jongere	

Oud Zuid

Tabel B2.9 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Maarten Dubois	Medewerker beleidsrealisatie jeugd en onderwijs	Stadsdeel Oud Zuid
Yahya Bentoumya	Afdelingsmanager	Spirit
Koos Hersbach	Trajectbegeleider	Spirit
Marielle van Galen	Casemanager	Bureau Leerplicht Plus
Sellie Halfhart	Klantmanager	Jongerenloket
Marlies Koedijk	Teammanager	Jongerenloket
Selma	Jongere	

Slotervaart

Tabel B2.10 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Najat Haouli	Beleidsadviseur veiligheid	Stadsdeel Slotervaart
Simone van Leeuwen	Hoofd trajectbegeleiding	Impuls
Linda van Vonno	Trajectbegeleider	Impuls
Els Vogels	Trajectbegeleider	Impuls
Hans van Blitterswijk	Klantmanager	Jongerenloket
Siham el Kasmioui	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus

Westerpark

Tabel B2.11 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Marjan van Keuk	Beleidsmedewerker jeugd	Stadsdeel Westerpark
Johan van der Terp	Netwerkcoördinator	Stadsdeel Westerpark
Alberto Sodeike	Trajectbegeleider	Futuro
Peter Wittebrood	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus
Sellie Halfhart	Klantmanager	Jongerenloket

Zeeburg

Tabel B2.12 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Marjon Sutherland	Netwerkcoördinator	Stadsdeel Zeeburg
Sandra Newalsing	Regiomanager	Spirit
Marieke van Rooij	Afdelingsmanager	Spirit
Gemma Pilger	Trajectbegeleider	Spirit
Hester Rotscheid	Leerplicht plus ambtenaar	Bureau Leerplicht Plus

Zuideramstel

Tabel B2.13 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Wladimir Cossiga	Beleidsadviseur welzijn, jeugd en veiligheid	Stadsdeel Zuideramstel
Yahya Bentoumya	Afdelingsmanager	Spirit
Koos Hersbach	Trajectbegeleider	Spirit
Jerry Gorter	Leerplichtambtenaar	Bureau Leerplicht Plus

Zuid Oost

Tabel B2.14 Gesproken met:

Naam	Functie	Organisatie
Michael Etel	Clustermanager	Bureau Leerplicht Plus
Youssef Chelah	Afdelingsmanager	Spirit
Nina Maria	Trajectbegeleider	Spirit
Robertico	Jongere	
Cherissa	Jongere	

BIJLAGE 3

Auditverslagen per stadsdeel

De Baarsjes

Instroom

Doelgroep en toeleiding

Binnen de doelgroep van de LTB (jongeren van 16 tot 23 jaar zonder startkwalificatie, zonder school of zonder werk en woonachtig in de Baarsjes) doen volgens het stadsdeel meer jongens dan meisjes mee. Deze laatste groep is ook lastiger te bereiken. De beleidsmedewerker van het stadsdeel vindt dat de LTB te maken heeft met de zwaarste doelgroep binnen de BTR-trajecten. De rest van de trajecten zit vooral op talentontwikkeling van jongeren die vaak nog op school zitten, terwijl de LTB zich bezighoudt met de jongeren die op school niet meer te vinden zijn en geen startkwalificatie hebben.

De jongeren die meedoen met de LTB is een zware groep jongeren. Veel jongeren hebben psychische problemen en geen stabiele basis of achtergrond. Vaak zijn dit jongeren die bijna zijn afgegleden.

Bij Oetra denken ze dat ze jongeren mislopen. Een ruime schatting: $\frac{1}{4}$ heeft LTB, $\frac{1}{4}$ wil niet geholpen worden en $\frac{2}{4}$ zit naar eigen zeggen op school of werkt.

Het stadsdeel geeft aan dat de volgende partijen de jongeren hebben aangemeld:

- 89 BLP
- 24 Jongerenloket
- 4 Netwerkcoörd. 12+
- 3 Streetcornerwork
- 4 Zelfmelder
- 1 Leerplichtambtenaar
- 1 Anders
- 0 Jongerenwerk

Registratie

Stadsdeel de Baarsjes constateert grote verschillen van de registratie bij de diverse LTB aanbieders. Daarop is in Werkvirusverband afgesproken te komen tot één registratiesysteem waarin zowel de telgegevens (voor DMO) als de privé-gegevens (voor Oetra) van de jongeren zitten. Op deze manier hoeven er niet twee formulieren worden ingevuld en daarbij geldt dan in alle stadsdelen hetzelfde systeem. De ontwikkeling van dit systeem is bijna klaar. Dit initiatief is door DMO overgenomen om te komen tot een stedelijk model voor de registratie zodat er nu een eenduidige stedelijke gegevensbron voor de uitvoering van de LTB is.

Met de registratie heeft Oetra weinig problemen. Ook vinden ze het een logische stap om na een intake vast te leggen wat de problemen van een jongere zijn, maar ook wat een jongere wel kan en waar de jongere nu staat. Ze vragen zich wel af waarom de formulieren naar de gemeente moeten, want het gaat wel om privé-zaken.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Het werkproces lijkt bij Oetra goed gestructureerd te zijn. Daarnaast hebben ze een duidelijke visie op de manier waarop ze een jongere moeten helpen: ze leggen de

verantwoordelijkheid bij de jongeren zelf. Oetra faciliteert zodat de jongere het zélf kan doen. Wanneer een jongere erachter komt dat hij zichzelf kan redden, vergroot dit zijn zelfvertrouwen en levert dit meer op dan wanneer je de jongere alles voorschotelt.

Het stadsdeel vertelt dat Oetra goed werk heeft gedaan vergeleken met de opdracht die ze hebben gekregen. Eerst stellen ze de jongeren centraal, daarna kijken ze pas naar het geld. Ook zijn ze ruim boven de target uitgekomen.

LTB in de Baarsjes is coachend van aard. Het belangrijkste dat geldt, is: de jongeren moeten iets doen; school of werk. Het sterke punt van de uitvoering van LTB vindt het stadsdeel de manier waarop de trajectbegeleider bovenop de aanmeldingen zit en hoe hij een vertrouwensrelatie met de jongeren weet op de bouwen zodat de jongeren gemotiveerd raken. De jongeren zijn in het begin namelijk vaak wantrouwig en het is nodig dat de begeleider vertrouwen wint bij de jongeren. De trajectbegeleider is zich erg bewust van de sociale kaart en denkt dus altijd na of hij een jongere zelf aankan, of dat hij de jongere door moet sturen naar bijvoorbeeld een GGZ-instelling, vertelt de beleidsmedewerker van het stadsdeel. Het gevaar is dat een trajectbegeleider zich gaat identificeren met de doelgroep en er niet meer 'boven' kan staan. De trajectbegeleider van De Baarsjes doet dit niet. Hij is streng (wel met gevoel) en blijft boven de jongere staan.

Samenwerking

BLP is erg positief over de samenwerking met Oetra. Ze zijn erg professioneel, betrokken (ook de leidinggevende is regelmatig aanwezig bij overleggen), accuraat en ze komen afspraken na.

Oetra vindt het positief dat elk stadsdeel de LTB uitvoert, waardoor het kleinschalig blijft. Maar het raakt op deze manier wel versnipperd en wanneer er ook geen centraal punt is van waaruit alles wordt aangestuurd, is het lastig werken. Vaak worden er wel dingen 'van bovenaf' besloten en horen ze het pas achteraf. Ze hebben wel goed contact met een aantal stadsdelen en Werkvirus en daar lijkt hetzelfde probleem te zijn. Oetra komt ongeveer één keer per twee maanden op het stadsdeel.

Oetra zou graag intervisie hebben met de verschillende uitvoerders van de LTB. Ook kunnen ze bij Oetra vragen over de uitvoering van de LTB nergens kwijt. De trajectbegeleider zou graag zien dat Werkvirus meer verantwoordelijkheid neemt om structuur aan te brengen. Ook zou hij graag meer spreken met andere trajectbegeleiders. Ze hebben wel goed contact met het Netwerk12+ en de driehoek met het Jongerenloket en het Bureau Leerplicht Plus.

Verbeterpunten

Het is niet duidelijk wie er nu eigenlijk verantwoordelijk is voor de LTB. Er is geen centraal punt van waaruit bijvoorbeeld een werkwijze of de methode wordt verspreid. De positionering van de LTB (taakverdeling, wie doet wat, wanneer moet een jongere waarheen) is ook onduidelijk. Oetra ziet graag dat dit verbeterd.

Op dit moment is de LTB voor een half jaar gefinancierd. Wat er daarna gebeurt is onduidelijk. Het is lastig om hiermee om te gaan binnen het stadsdeel. Het is bijvoorbeeld lastig om personeel voor een half jaar aan te nemen. De beleidsmedewerker van het stadsdeel is tegen een centrale aanbesteding. De LTB is lokaal en dat moet volgens haar ook zo (gedecentraliseerd) blijven. Ze snapt de politieke situatie en de overdenkingen van Asscher, maar toch staan de problemen met de financiering (en de administratie) de effecten van de LTB in de weg.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

Het kost veel tijd om een jongere te helpen, ongeveer driekwart jaar tot een jaar. Het is lastig om te zeggen wat de langetermijneffecten zijn van de LTB. Soms is een kleine stap voor een jongere al een grote overwinning. Oetra noemt de LTB 'het zeefje op het afvoerputje': zonder de LTB waren de jongeren wellicht afgegliden of had je ze normaal gesproken nooit bereikt.

Het stadsdeel geeft de volgende cijfers door: 21 jongeren hadden na 6 maanden een 'positieve uitstroom' (57%), 5 een negatieve (13%) en 11 jongeren zitten nog in het traject (30%).

Positieve uitstroom: 5 werk, 7 school, 5 leerwerkplek, 4 zorg.

Nazorg en langetermijneffecten

Er geldt een periode van drie maanden voor de nazorg, dat is volgens de trajectbegeleider van Oetra voldoende. Volgens hem zijn de jongeren na deze drie maanden vaker beter af op een andere plek.

Uitval

Oetra heeft goed zicht op de uitstroom en de uitval; ze nemen dit ook mee in hun eindrapportage die ze maken ter verantwoording. Het is vooral belangrijk dat je weet welke verhalen er achter de (uitval)cijfers zitten.

Als een jongere is uitgevallen probeert Oetra altijd 'officieel' afscheid te nemen van de jongere door middel van een gesprek of een brief. Op deze manier laten ze merken dat ze het contact met de jongeren niet laten verwateren en maken ze er formeel een einde aan.

Verbeterpunten

Jongeren doen vrijwillig mee met de LTB. Ze kunnen dus op elk moment besluiten om ermee te stoppen. Er is niets dat hen 'officieel' bindt aan de LTB, zoals geld of de wet. De trajectbegeleider bij Oetra zou graag zien dat hier verandering in komt. Bijvoorbeeld door jongeren te belonen (op korte termijn) na elke stap in de juiste richting.

LTB is een doorgeefluik; ze doen geen behandelingen maar verwijzen de jongeren door. Het is dus van groot belang dat de jongeren ergens terecht kunnen en dat het aanbod van behandelingen toereikend is. Vaak willen jongeren geen dagbehandeling (bijvoorbeeld omdat dit niet goed 'staat' tegenover hun vrienden of familie). Het aanbod is vaak niet wat de jongeren willen. Oetra pleit voor meer laagdrempelige behandelingen en voor meer mogelijkheden. Dit trekt jongeren wellicht over de streep. Ook is het van belang dat niet alleen de negatieve kant, maar ook de positieve kant (wat kan de jongere wél) benadrukt wordt. Zo kunnen ze bijvoorbeeld school met een behandeling combineren.

De trajectbegeleider zegt dat hij het goed zou vinden als ze meer samen zouden werken met mensen die kennis van zaken hebben, bijvoorbeeld op het gebied van psychiatrische problemen. Zoals gezegd is Oetra er niet om de jongeren te behandelen en daarom kan zo'n samenwerking positief zijn.

Ook noemt de trajectbegeleider de versnippering van de zorg voor de jongeren: veel jongeren komen bij allerlei instanties. Een casemanager per jongere zou volgens hem een idee zijn om in ieder geval structuur aan te brengen in deze versnippering.

Bos en Lommer

Instroom

Doelgroep en toeleiding

De doelgroep in dit stadsdeel bestaat uit voortijdig schoolverlaters, jongeren die contacten hebben met de overlastgroep in Bos en Lommer, jongeren die politiecontacten hebben en veelal leerproblemen, gezinsproblematiek, en problemen met huisvesting hebben. Voor veel jongeren is de LTB het laatste redmiddel. Er bestaat geen contra-indicatie, waardoor de doelgroep heel divers is.

Volgens het stadsdeel is het oudere deel van de doelgroep in het stadsdeel moeilijk te bereiken. Deze jongeren hebben bijvoorbeeld zwart werk en zijn niet gemotiveerd. De jongeren zijn beter te bereiken als zij al in het netwerk zitten. Soms komen er zelfmelders binnen, bijvoorbeeld via de veldwerkers van Streetcornerwork en Balans.

Verbeterpunten

De afdelingsmanager bij Spirit Zuid geeft aan dat een knelpunt in Bos en Lommer is, dat het stadsdeel zo klein en ingesloten is door stadsdelen met een andere aanbieder. Er is ook vraag uit de andere stadsdelen, maar hier kan Spirit dan niet aan voldoen. Ook zou het goed zijn als er meer informatie over de jongere bekend is bij aanmelding.

Het stadsdeel geeft aan dat de instroom t/m vorig jaar niet goed verliep. De doelen van de LTB werden dan ook niet bereikt. Dit kwam met name doordat de trajectbegeleider niet goed ingebed was in het lokale netwerk. Vanaf dit jaar is er een nieuwe trajectbegeleider werkzaam en nu gaat de instroom een stuk beter. Dit komt met name door een goed contact met de veldwerkers in het stadsdeel. Ook bestaat er sinds dit jaar een 12+ netwerkoeverleg waar betrokkenen bij de LTB (onder andere de trajectbegeleider, het jongerenloket en Bureau Leerplicht Plus) elkaar treffen. Tot nu toe zijn er 14 jongeren opgespoord. Los daarvan zijn er 4 intensieve trajecten afgesloten en zijn er nu 3 jongeren in traject.

De klantmanager van het Jongerenloket geeft aan dat het overleg tussen LTB, BLP en het Jongerenloket niet werkt. Het jongerenloket zou hier graag de regie over willen voeren, dit gebeurt nu door Bureau Leerplicht Plus. BLP neemt een lijstje met jongeren door en het Jongerenloket zit er voor spek en bonen bij.

Registratie

De registratie verloopt volgens het interne registratiesysteem van Spirit. Het stadsdeel geeft aan dat zij hier altijd een uitdraai van kunnen krijgen.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Het stadsdeel geeft aan dat de instapmethodiek (i.e., deze methodiek vindt plaats in drie fases: kennismaking/onderzoek, intensieve fase, afrondingsfase. Tijdens de onderzoeksfase worden doelen op verschillende leefgebieden in kaart gebracht: gezondheid, financieel, huisvesting, scholing, arbeid) goed werkt. De trajectbegeleider is ingebed in het netwerk en weet waarnaar de jongeren doorverwezen kunnen worden.

Het motiveren van de jongeren door humor, oplossingsgerichtheid ipv focussen op problemen, meteen actie ondernemen en laagdrempeligheid (geen hulpverlening) is volgens de trajectbegeleider het belangrijkste.

Hulpverlening en dienstverlening

Alhoewel een hulpverleningsachtergrond volgens de trajectbegeleider handig is voor het signaleren van problemen, moet je als begeleider niet proberen om de problemen op te lossen. Dit geldt met name voor het begin van de begeleiding, waarbij het motiveren van de jongere het uitgangspunt is. Later in de begeleiding is het daarnaast ook belangrijk om op zoek te gaan naar een persoon in de omgeving van de jongere die de jongere steun kan bieden. De LTB is verder meer dan alleen toeleiden. Coachen bij het aanleren van vaardigheden (bijvoorbeeld bij het schrijven van een cv) speelt ook een belangrijke rol.

Trajectbegeleiders

Volgens het stadsdeel is de trajectbegeleider goed ingebed in het netwerk.

Verbeterpunten

Het stadsdeel merkt op dat het lastig is dat de LTB wordt aangestuurd vanuit de regio Zuid. Hierdoor moet de trajectbegeleider heel zelfstandig in het stadsdeel werken en zelf aanhaken bij het lokale netwerk. De huidige trajectbegeleider slaagt daar goed in. Bij de vorige trajectbegeleider was dit een knelpunt.

De trajectbegeleider geeft aan dat er meer uren voor opsporing nodig zijn. Bij de doelgroep van de LTB moet je niet te snel afhaken en soms vaker langsgaan bij de jongere dan voorgeschreven.

Samenwerking

De samenwerking tussen het stadsdeel en Spirit verloopt soepel. Eens in de zes weken vindt er casuïstiek plaats. Verder vindt er twee keer per jaar een gesprek tussen Spirit en het stadsdeel plaats over de LTB. Samengevat verloopt de samenwerking tussen het stadsdeel en Spirit goed.

Een lastig puntje is dat, zoals hierboven benoemt, de aansturing van de LTB vanuit de regio Zuid komt. Ook de samenwerking tussen Bureau Leerplicht Plus en Spirit verloopt goed. De trajectbegeleider communiceert goed en helder en koppelt regelmatig informatie over de jongeren terug.

De netwerkcoördinatoren van de verschillende stadsdelen hebben regelmatig overleg met elkaar. Vooral de stadsdelen in West en ook Centrum overleggen veel met elkaar wat betreft de LTB.

De rol van de netwerkcoördinator noemt het Jongerenloket 'van cruciaal belang'. In Bos en Lommer kende de coördinator de weg, ze speelde snel in op problemen en hanteerde korte lijnen. Deze 'bemoeienis' heeft de contactpersoon van het Jongerenloket als zeer positief (en belangrijk) ervaren.

Streetcornerwork geeft aan dat de samenwerking met Spirit tot drie à vier maanden geleden niet zo soepel liep. Ze zagen de contactpersoon weinig, waardoor ze weinig communiceerden. Nu is dat wel het geval, omdat er een nieuw persoon zit. De terugkoppeling gaat (nu wel) goed, Spirit weet goed wat ze moeten doen met een jongere en ze 'pakken goed door'.

Verbeterpunt

Bureau Leerplicht Plus geeft aan dat het Jongerenloket beter zou kunnen signaleren en communiceren. Het Jongerenloket is nu niet toegankelijk en outreachend genoeg. Ze zouden net zoals de LTB meer zelf op pad moeten gaan om de jongeren te spreken en niet alleen brieven aan de jongeren sturen.

Het jongerenloket geeft aan dat er heel weinig wordt teruggekoppeld vanuit de LTB. Het jongerenloket heeft dan ook geen idee hoe de LTB verloopt en wat er met de

jongeren gebeurt.

Streetcornerwork zou graag meer aandacht willen voor de groep 'moeilijk bereikbare jongeren'. Bijvoorbeeld door meer veldwerk en meer werken op locatie.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

Net als bij andere locaties van Spirit, wordt er een periode van 12 weken en 30 uur uitgetrokken voor een traject. Een duur van 12 weken is volgens de trajectbegeleider niet altijd genoeg. Soms duurt het langer om het vertrouwen van een jongere te winnen. 30 uur is in principe wel voldoende.

Nazorg

Volgens het stadsdeel zou er een betere terugkoppeling moeten plaatsvinden vanuit de instanties waarnaar de jongeren worden doorverwezen. Nu is het onduidelijk waar de jongeren precies terecht komen. Wel komen de jongeren weer in het netwerk als het niet goed met ze gaat. De trajectbegeleider voegt hier aan toe dat jongeren die uitvallen uit het doorverwijstraject eigenlijk weer zouden moeten instromen in de LTB. Dit gebeurt nu te weinig en er is niet voldoende terugkoppeling naar de trajectbegeleider.

Verbeterpunten

Het advies van het stadsdeel is om een apart DWI loket te creëren waarnaar de LTB jongeren worden doorverwezen. Als jongeren vanuit de LTB pas weken later terecht kunnen bij DWI, is de kans groot dat je deze jongeren kwijt raakt en weer opnieuw kunt beginnen. Een goede afstemming en betere samenwerking tussen LTB en DWI is heel belangrijk

Het Centrum

Instroom

Doelgroep en toeleiding

Het stadsdeel meent een goede inschatting te hebben van de risicojongeren in het Centrum. Een groot deel van de jongeren wordt bereikt die de LTB beoogt te bereiken. De jongeren zijn tussen de 16 en 23 jaar en hebben een gemiddelde leeftijd van ongeveer 20 jaar, hebben veelal schulden en kampen met multiproblematiek. Door deze multiproblematiek vallen de jongeren uit op school en werk. Het oudste gedeelte van de doelgroep is volgens de aanbieder het meest intensief omdat zij vaak met meer en grotere problemen te kampen hebben dan de jongeren doelgroep.

De coördinator van Streetcornerwork geeft aan dat in het Centrum veel dakloze jongeren zijn. Deze jongeren hebben geen inschrijfadres. In tegenstelling tot andere aanbieders begeleidt Streetcornerwork deze jongeren toch, aangezien ze in een moeilijke situatie zitten waarbij dagbesteding en inkomen van groot belang zijn voor eventuele opvang.

De jongeren stromen in via Bureau Leerplicht Plus (de grootste groep), het jongerenloket, het uitvoerend netwerk en via zelfmelding. De zelfmelders hebben veelal contact gehad met de veldwerkers van Streetcornerwork en ambulante jongerenwerkers van stichting Ijsterk in het stadsdeel en zijn op deze manier op de hoogte van de LTB. Ook wordt een deel van de jongeren direct via de veldwerkers van Streetcornerwork aangemeld. Streetcornerwork heeft in elk stadsdeel veldwerkers rondlopen.

BLP beschrijft dat in dit stadsdeel voortijdig schoolverlaters een brief krijgen van

BLP. Als ze hier niet op reageren, wordt LTB ingeschakeld. Ook zijn er wel eens zelfmelders die BLP doorverwijst, maar dit gebeurt minder vaak. Vervolgens gaat de LTB op huisbezoek. Officieel gaat de LTB maximaal 3 keer op huisbezoek, maar in de praktijk wordt hier niet strikt mee omgegaan. De trajectbegeleider schat zelf in of het de moeite waard is om door te zetten om de jongere te motiveren of dat de jongere beter losgelaten kan worden. Deze ongemotiveerde jongeren worden vervolgens wel besproken in het netwerk 12+ en blijven in de monitor van BLP. Tijdens de huisbezoeken benadrukt de trajectbegeleider dat het volgen van een traject vrijwillig is. Meestal lukt het volgens de aanbieder wel om de jongeren te motiveren voor een traject, aangezien het ontbreken van een dagbesteding meestal niet als prettig wordt ervaren door de jongeren.

Verbeterpunten

Een deel van de risicojongeren die nog wel op school zit, maar veel verzuimt, krijg je volgens het stadsdeel pas in beeld als zij overlast gaan plegen. Zowel het stadsdeel als Streetcornerwork geven aan dat scholen in het kader van preventie sneller zouden kunnen signaleren welke jongeren dreigen uit te vallen en deze jongeren al voor uitval aanmelden voor de LTB. Dit geldt niet alleen voor het vmbo, maar ook voor havo/vwo. Plannen voor de toekomst zijn dat de LTB misschien meer ingebed wordt op scholen.

De trajectbegeleider geeft aan dat de leeftijdsgrens verhoogd zou kunnen worden. Ook voor jongeren van 24 en 25 zou de LTB nuttig kunnen zijn, aangezien voor

deze groep weinig hulpverlening is en zij geen uitkering kunnen krijgen. In het verleden waren een lage bezetting bij de toeleiders (Bureau Leerplicht Plus en het jongerenloket) en vervuilde bestanden knelpunten in de werving. Verder zou BLP meer informatie kunnen leveren aan de LTB voor het uitvoeren van een huisbezoek (bijv. eerdere contacten met hulpverlening).

Registratie

Naast het registratiesysteem van DMO hanteert Streetcornerwork ook een eigen registratiesysteem.

Tot en met 2008 kreeg het stadsdeel van de aanbieder per kwartaal een uitgebreid verslag op basis van de registratie. Omdat sinds 2009 ook het registratiesysteem van DMO ingevuld moet worden en dit extra werk kost, wordt nu per half jaar teruggekoppeld. Ook wordt de registratie besproken in het netwerk 12+.

Verbeterpunten

De strikte registratie eisen van het DWI in 2008 belemmeren het laagdrempelige karakter van de LTB.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Als belangrijkste punten van de LTB staan in het jaarverslag 2008 beschreven:

- Outreachend werken
- Vertrouwen
- Toekomstgerichtheid en een positieve houding
- Laagdrempeligheid
- Met de jongeren meegaan
- Jongeren zelf de regie in handen laten nemen en aanspreken op de eigen verantwoordelijkheid
- Nazorg

De trajectbegeleider geeft aan dat bij Streetcornerwork wordt gefocust op het individu. Hierdoor is het lastig om te werken volgens strikte regels en protocollen en wordt er flexibeler met de regels omgegaan dan bij sommige andere aanbieders.

Naast screening en intensieve trajecten worden er bij Streetcornerwork bijvoorbeeld ook lichte trajecten aangeboden. Verder hoeven de trajecten niet in 12 weken afgerond te zijn. Het belangrijkste van de LTB is volgens de aanbieder dat er zo veel mogelijk risicojongeren in het stadsdeel bereikt worden.

Het stadsdeel is zeer tevreden over de aanbieder. Sterke punten in de begeleiding zijn dat de trajectbegeleider naast de jongere gaat staan, niet de problemen van de jongere overneemt, toegankelijk is en de deur open laat staan voor jongeren die niet te motiveren zijn. De niet gemotiveerde jongeren blijven in de monitor van Bureau Leerplicht Plus en kunnen later nog instromen in de LTB.

BLP geeft aan dat de LTB erg outreachend en aanhoudend is. Dit is goed. De trajectbegeleiders stoppen niet met het benaderen van jongeren als ze 3x niemand thuis vinden, maar gaan langer door.

Hulpverlening en dienstverlening

Volgens het stadsdeel moet de trajectbegeleider wel de hulpvraag van de jongere kunnen herkennen, maar is er geen tijd en ruimte binnen de LTB voor het bieden van zorg.

Streetcornerwork geeft aan dat zij wel gesprekken voeren met jongeren die in aanmerking komen voor zorg en nog op de wachtlijst staan van bijvoorbeeld de GGZ. Wel is hierbij belangrijk dat de trajectbegeleider realiseert dat zij geen therapeut is en zich meer richt op het bieden van praktische hulp met bijvoorbeeld schulden.

Trajectbegeleiders

Vanuit het stadsdeel zijn de eisen voor een trajectbegeleider dat hij/zij een hbo-opleiding heeft en verder een aantal zaken kan signaleren, zoals huiselijk geweld en radicalisering.

Bij Streetcornerwork wordt aangegeven dat het voor een trajectbegeleider belangrijk is om een klik te hebben met de doelgroep, weten hoe te communiceren met de doelgroep en haar te motiveren en het kennen van het netwerk.

Verbeterpunten

Tot 2009 was er vanuit DMO financiering voor zowel intensieve als kortdurende trajecten. Vanaf 2009 worden alleen nog maar opsporingen en intensieve trajecten gefinancierd, maar geen kortdurende trajecten meer. Volgens het stadsdeel laat je jongeren in de kou staan als je ze geen mogelijkheid biedt om een kortdurend traject te volgen. Daarom heeft het stadsdeel met de aanbieder afgesproken om minimaal 14 declarabele trajecten (zoals afgesproken met DMO) uit te voeren. Om deze uit te voeren worden minimaal 70 trajecten uitgevoerd met een positief uitstroompercentage van 75%. Een deel van deze 70 trajecten kon daarbij kortdurend zijn. Hierdoor wordt de caseload voor de trajectbegeleiding wel groot.

Samenwerking

De samenwerking tussen het stadsdeel en Streetcornerwork verloopt goed. Het stadsdeel is tevreden over de uitvoering, resultaten en de terugkoppeling. Het stadsdeel wil graag in de toekomst de samenwerking voortzetten en denkt dat de LTB in het Centrum model zou kunnen staan voor andere stadsdelen.

Volgens BLP verloopt de samenwerking met LTB erg goed. 1x per 6 weken is er overleg binnen het netwerk 12+. Ook vindt er tussentijds mondeling en via de mail contact plaats. LTB is altijd bereid om tussendoor een hulpvraag te beantwoorden. Prettig is dat de LTB in het Centrum minder aan regels is gebonden dan andere stadsdelen. Er is bv geen maximaal aantal trajecten vastgesteld, waardoor er geen wachtlijst is. Ook is het niet zo dat jongeren, aangemeld via het Jongerenloket,

voorrang krijgen, zoals bij sommige andere stadsdelen.

Streetcornerwork geeft aan dat de communicatie met alle netwerkpartners soepel verloopt.

Verbeterpunten

Bij het stadsdeel bestaat onduidelijkheid over de financiering van de LTB. Vooral de financiering van de korte trajecten is voor het stadsdeel een knelpunt. Voor de toekomst zou het stadsdeel willen dat DMO in samenwerking met de stadsdelen tot een goede centrale opdrachtformulering komt. De uitvoering (en keuze van aanbieder) en de rapportage kan dan het beste bij de stadsdelen liggen. Dit vanwege kortere lijnen binnen de stadsdelen, dan wanneer de uitvoering en rapportage centraal zouden zijn.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

Naast de intensieve trajecten worden in dit stadsdeel ook kortdurende trajecten aangeboden. In 2008 werd bij 90% van de jongeren in de trajecten goede resultaten geboekt en de doelen behaald. Na 3 maanden bestonden deze positieve resultaten nog bij 75% van de jongeren. Gemiddeld duurt een traject 3 maanden. De meeste jongeren kunnen worden toegeleid naar school of werk. Soms hebben jongeren eerst hulp bij hun problemen nodig (bijvoorbeeld via de GGZ) voordat zij klaar zijn voor toeleiding naar school of werk. Ongeveer 20% van de jongeren wordt doorverwezen naar de zorg.

Nazorg en langetermijneffecten

In het Centrum vindt bij de LTB nazorg plaats. Dit houdt in dat drie maanden na het beëindigen van een traject, contact wordt opgenomen met de jongere. Ook vindt er een 'warme' overdracht plaats, wat inhoudt dat jongeren nog een tijd gevolgd worden nadat zij zijn uitgestroomd. Hierdoor ontstaat ook meer inzicht in de continuering van de effecten van de LTB.

Uitval

Over de uitval wordt ook duidelijk gerapporteerd door de aanbieder (zie jaarverslag - > 8% van de jongeren werkt niet mee). Redenen voor uitval zijn; niet gemotiveerd zijn, verhuizing (ook emigreren) of ouderschap. Een knelpunt hierbij is dat er vanuit DMO geen heldere richtlijnen zijn of een traject ook geldt als intensief wanneer de jongere na een tijd uit beeld verdwijnt en (een deel) van de doelen niet behaald is.

Verbeterpunten

De trajectbegeleider geeft aan dat het soms lastig is om jongeren ergens te kunnen plaatsen. Het Jongerenloket heeft het erg druk en veel leer-werktrajecten zitten vol of sluiten niet goed aan op het niveau van de jongere. Verder is het lastig om een baantje of stageplek te vinden. Ook de GGZ heeft wachtlijsten. Er zijn plannen bij de aanbieder om zelf bedrijven in de buurt te benaderen voor mogelijke stageplekken.

Volgens Streetcornerwork zou het een verbetering zijn als het Jongerenloket het aantal trajecten zou uitbreiden en ook trajecten zou creëren voor jongeren met een hoger niveau. Niet alle jongeren zijn gebaad bij het relatief lage niveau van de leer-werktrajecten.

Geuzenveld-Slotermeer

Instroom

Doelgroep en toeleiding

In Geuzenveld-Slotermeer nemen volgens Dock veel Marokkaanse jongeren deel aan de LTB. Op de eerst plaats hebben jongeren problemen met dagbesteding (geen school/werk), schulden en huisvestingsproblemen. Verder hebben veel van de jongeren problemen met justitie of zijn in aanraking gekomen met huiselijk geweld. Zelfmelders vormen een grote groep. Dit komt waarschijnlijk mede doordat het Jongeren Steunpunt (waar de LTB is gevestigd) bekend en toegankelijk is voor jongeren. Ook helpt hierbij mee dat er trajectbegeleiders aanwezig zijn die Marokkaans en Berbers spreken. Verder stromen jongeren in via het jongerenloket en Bureau Leerplicht Plus.

Verbeterpunten

Een knelpunt is volgens Dock dat een grotere groep instroomt in de LTB dan de doelgroep zoals omschreven door DMO. Een gedeelte van de jongeren die deelnemen aan de LTB staat bijvoorbeeld niet ingeschreven bij het CWI. Dit komt onder andere omdat deze jongeren niet geïnteresseerd zijn in leer-werktrajecten. Jongeren hebben vaak schulden en willen op korte termijn (veel) geld verdienen. Deze jongeren kiezen daarom vaak voor een 'reguliere' baan, in plaats van een leer-werktraject. Dock vindt het toch belangrijk om alle jongeren die aankloppen voor hulp te begeleiden.

Volgens het stadsdeel zijn er problemen geweest met de toeleiding vanuit Bureau Leerplicht Plus. Niet alle jongeren die via BLP werden aangemeld vielen namelijk binnen de doelgroep van de LTB. Deze jongeren hadden bijvoorbeeld al een startkwalificatie.

Registratie

Dock gebruikt de registratieformulieren ontwikkeld door Werkvirus. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van het eigen systeem (Regas).

Verbeterpunten

De registratieformulieren zijn volgens de trajectbegeleiders niet gebruiksvriendelijk. De formulieren kunnen bijvoorbeeld vaak niet uitgeprint worden, terwijl er wel een handtekening van de deelnemers nodig is.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Dock en het stadsdeel beschrijven de volgende punten als kernpunten van de LTB:

- Doelgericht
- Outreachend
- Toegankelijk
- Geduld hebben voor de 'hobbels' – gedrag van de jongeren – tijdens het traject
- Coachen
- Ingebed zijn in het netwerk (onder andere via het Jongeren Steunpunt)

Hulpverlening en dienstverlening

De LTB is volgens Dock niet alleen een 'front office'. Alhoewel doorverwijzing de centrale functie is van de LTB, met name bij de groep jongeren van 18+, speelt hulpverlening volgens de aanbieder ook een belangrijke rol, met name omdat er bij veel instellingen waar jongeren naar doorverwezen worden lange wachttijden zijn. Ook hanteren veel instellingen strenge eisen qua voorwaarden voor toetreding en tijd. Hierdoor nemen de trajectbegeleiders de rol van hulpverlener vaak op zich. Volgens Dock kun je de persoonlijke situatie van de jongere niet negeren wanneer

je het uiteindelijke doel van school of werk wilt bereiken. Volgens het stadsdeel is de coachende functie van de trajectbegeleiders een belangrijk onderdeel van de LTB. Dit houdt in dat wordt getracht om de problematiek van de jongeren goed in kaart te brengen en dit op orde te brengen, zodat de jongeren hun doelen kunnen behalen en kunnen worden doorverwezen. Hier is veel tijd en energie voor nodig.

Het Jongerenloket geeft aan dat hun methodiek erg verschilt van de methodiek van de LTB. Het DWI werkt dienstverlenend in plaats van hulpverlenend, waardoor ze strakker, directer en strenger omgaan met de jongeren. 'Dit botst nog wel eens' volgens het Jongerenloket.

Trajectbegeleiders

Het stadsdeel geeft aan dat de trajectbegeleiders allemaal een hbo-opleiding hebben, outreachend en betrokken zijn. Volgens Dock moet een trajectbegeleider kennis hebben van het netwerk, een lange adem hebben, doelgericht en outreachend zijn. Een hulpverlenersachtergrond is hierbij volgens hen een pre.

Verbeterpunten

Het stadsdeel is van mening dat er soms te veel en te lang gefocused wordt op bepaalde jongeren, wat ten kosten zou kunnen gaan van nieuwe instroom. Het beoogde aantal trajecten werd overigens in 2008 wel behaald.

Volgens Dock is het belangrijk dat er meer inzicht wordt verkregen in het probleemgedrag van jongeren. Dit gedrag kan een obstakel vormen om de doelen binnen de LTB te behalen. Er moet flexibel worden omgegaan met de inhoud van de LTB, aangezien deze door het gedrag van de jongeren niet altijd voorspelbaar is. Volgens de afdelingsmanager van Dock is er nog onvoldoende inzicht in dit probleemgedrag.

Samenwerking

De samenwerking tussen Dock en het stadsdeel verloopt goed. Succespunten zijn volgens het stadsdeel met name de registratie en de outreachende manier van werken. Maandelijks vindt een terugkoppeling plaats vanuit de aanbieder naar het stadsdeel. Ook vindt er terugkoppeling plaats aan Werkvirus.

De samenwerking van het stadsdeel binnen Werkvirus wordt als goed ervaren, met name omdat in verschillende delen van de stad weer andere problematiek heerst. Het is daarom volgens Dock en het stadsdeel goed dat de LTB op stadsdeelniveau wordt uitgevoerd.

Bij Dock is er behoefte aan meer structureel overleg met andere uitvoerders. Het is goed dat de LTB lokaal is, maar van elkaar kan veel geleerd worden.

Het Jongerenloket heeft op twee manieren contact met de LTB.

1. Wanneer een jongere niet opspoorbaar is of wanneer een jongere hulpverlening nodig heeft, neemt het Jongerenloket contact op met de LTB.
2. Wanneer de LTB het DWI nodig heeft, benaderd de LTB het Jongerenloket. Eén keer per zes weken zit de contactpersoon van het Jongerenloket bij de vergadering van de LTB. Ook is de contactpersoon vraagbaak voor allerlei soorten vragen en problemen. Volgens het Jongerenloket gaat de communicatie tussen de LTB en hen goed. Dit komt doordat *helder is wie het aanspreekpunt is* en omdat iedereen weet wie ze waar kunnen vinden. Wel is het voorgekomen dat er personele problemen zijn zoals een langdurig zieke. Wanneer er geen vervanger is, is het niet duidelijk wie wat moet doen.

Omdat het Jongerenloket alleen jongeren vanaf 15 jaar helpt, is hun inbreng in de casuïstiek van de LTB-jongeren van 12 t/m14 minimaal. "Ik zit dan eigenlijk voor

niets in de vergadering”.

BLP is tevreden over de samenwerking met Dock: intensief netwerkoverleg

(maandelijks), veel mailcontact en soepele samenwerking. “Het ligt eerder aan mij als het niet loopt, omdat ik veel weg ben”.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

In principe worden bij Dock jongeren begeleid totdat zij hun doelen op een stabiele manier bereikt hebben. Veel jongeren hebben ook hulp nodig nadat zij zijn ingestroomd in werk/school. Dock blijft deze jongeren hulp bieden totdat zij 23 jaar zijn. Om echt inzicht te krijgen in de langetermijneffecten van de LTB, is het volgens het stadsdeel belangrijk dat de nazorg van de jongeren wordt geregistreerd. Op dit moment is hier nog weinig inzicht in.

Uitval

Bij Dock wordt geschat dat de uitval tussen de 5 en 15% ligt. Redenen voor uitval zijn volgens hen problemen met justitie, verhuizing en zware psychiatrische problematiek. De vraag is hoe je deze jongeren toch kunt bereiken.

Nazorg en langetermijneffecten

Om echt inzicht te krijgen in de langetermijneffecten van de LTB, is het volgens het stadsdeel belangrijk dat de nazorg van de jongeren wordt geregistreerd. Op dit moment is hier nog weinig inzicht in.

Verbeterpunten

Door wachttijden en strenge eisen van instellingen, waarnaar jongeren worden doorverwezen, wordt volgens Dock de uitstroom en het behalen van doelen bemoeilijkt.

Het Jongerenloket noemt als verbeterpunt ‘het verbeteren van de communicatie’ en ‘een kijkje nemen in elkaars keuken’. Wanneer je weet hoe de ander werkt, kan dit verhelderend werken in de praktijk.

Noord

Instroom

Doelgroep en toeleiding

De groep jongeren die instroomt is zeer divers. De doelgroep bestaat uit jongeren met verschillende etnische achtergronden en een diverse problematiek. De doelgroep heeft problemen met schulden, huisvesting, zorg, gezin en verslavingen. Vanaf 2009 vormen langdurige schoolverzuimers een belangrijke groep. Deze jongeren tussen de leeftijd 16 en 18 jaar hebben vooral zorg- en gezinsproblematiek. Volgens de trajectbegeleider is het bij deze groep belangrijk om de ouders bij de LTB te betrekken. Als je ouders betrokken krijgt bij de begeleiding, kan dit stimulerend werken voor de jongere. Dit lukt echter niet altijd, omdat er vaak weinig betrokkenheid heerst in deze gezinnen.

Tot 2009 stroomden vooral voortijdig schoolverlaters in. Volgens Spirit is het vanuit een preventief oogpunt belangrijk om langdurige schoolverzuimers te werven, omdat deze jongeren zich in het voorportaal bevinden van voortijdig schoolverlaten.

De Jongeren stromen het meest in via Bureau Leerplicht Plus. BLP legt uit dat zij jongeren aanmelden voor de LTB. Vervolgens spoort LTB de jongeren op. Na de

opsporing worden jongeren uitgenodigd voor een gesprek. Indien jongeren na drie uitnodigingen niet te bereiken zijn, worden zij weer teruggemeld bij BLP. Verder zijn het jongerenloket, verschillende netwerkpartners en scholen toeleiders. Tenslotte melden jongeren zichzelf aan. Dit gebeurt via mond-tot-mondreclame. Dit kwam vorig jaar echter slechts één keer voor. Volgens het stadsdeel zou het goed zijn als het toegankelijker zou zijn voor jongeren om zichzelf aan te melden, omdat het belangrijk is dat jongeren een plek hebben waar ze terecht kunnen met hun vragen.

Verbeterpunten

Volgens de afdelingsmanager van Spirit zou het stadsdeel meer de regie kunnen nemen in de samenwerking mbt de werving. Het is wenselijk als het stadsdeel duidelijke afspraken maakt met de betrokkenen bij de instroom in de LTB.

De trajectbegeleider geeft aan dat de terugkoppeling vanuit scholen traag verloopt. Als jongeren afhaken, zou het goed zijn als de LTB dit meteen weet. Nu horen zij dit vaak pas nadat jongeren al maanden thuiszitten.

Het stadsdeel hoort van de netwerkcoördinator soms berichten dat de trajectbegeleiders niet altijd aanhoudend genoeg zijn.

Registratie

De registratie gebeurt via het eigen interne registratie systeem. Vanuit dit systeem wordt 1 keer per half jaar teruggekoppeld naar het stadsdeel. Daarnaast vraagt het stadsdeel wel eens aan Spirit om cijfers met betrekking tot de LTB te leveren. De aanlevering van deze cijfers zou wat betreft het stadsdeel sneller kunnen.

Methodiek

Kernpunten methodiek

De LTB wordt bij Spirit uitgevoerd volgens de instapmethodiek. Deze methodiek vindt plaats in drie fases: kennismaking/onderzoek, intensieve fase, afrondingsfase. Tijdens de onderzoeksfase worden doelen op verschillende leefgebieden in kaart gebracht: gezondheid, financieel, huisvesting, scholing, arbeid. Verder geeft Spirit aan als belangrijkste punten van de LTB outreaching en oplossingsgerichtheid. Een voorbeeld van de oplossingsgerichtheid is dat met de jongeren SMART doelen worden opgesteld. Het is belangrijk dat de jongeren vertrouwen hebben in de trajectbegeleiding. Op deze manier kunnen zij makkelijker doorverwezen worden en hun doelen bereiken. De trajectbegeleider voegt hier aan toe dat een 'klik hebben' met de jongeren net zo belangrijk is als het volgen van de methodiek. Anders bereik je de jongeren niet. Verder is het belangrijk om aan te sluiten bij wat een jongere kan en niet te denken vanuit de problematiek, maar vanuit de oplossingen. Tenslotte is het van belang om de jongeren te stimuleren om zelf initiatief te nemen en de jongeren niet te veel op te leggen. Dit werkt niet bij deze doelgroep.

Het stadsdeel hoort goede berichten van de betrokken partners over de uitvoering van de LTB. Verder is een pluspunt dat de LTB uitvoerders dicht bij de geïndiceerde zorg zitten doordat dit ook valt binnen de aanbieder.

Hulpverlening en dienstverlening

Qua balans hulpverlening/dienstverlening wordt de LTB grotendeels gekenmerkt door dienstverlening. De afdelingsmanager bij Spirit schat in dat in 20% van het aantal intensieve trajecten bij de jongeren van 18 tot 23 jaar hulpverlening meer aan bod komt dan dienstverlening. De rest van de tijd wordt benut aan doorverwijzing, het invullen van formulieren et cetera. Bij de jongeren van 16 tot 18 jaar speelt vaker meervoudige problematiek en is meer hulpverlening nodig. De trajectbegeleider

voegt toe dat het belangrijk is om de problemen van de jongeren helder te krijgen, maar dat er geen tijd is voor het oplossen van de problemen. Zonder probleemanalyse kun je echter de jongeren niet goed doorverwijzen.

Trajectbegeleiders

De trajectbegeleiders hebben allemaal een hbo-opleiding en affiniteit met de doelgroep. Verder is het belangrijk dat de trajectbegeleiders netwerkgericht, snel en outreachend te werk gaan.

Het stadsdeel geeft aan dat het team van trajectbegeleiders in Noord wat gevarieerder zou kunnen.

Verbeterpunten

Bij Spirit heeft een doorlichting van de LTB plaatsgevonden waarbij de methodiek van de LTB als onderdeel is meegenomen. Hieruit kwamen een aantal aanbevelingen met betrekking tot de methodiek naar voren: meer volgens cognitieve gedragstechnieken werken, meer aandacht voor programma integriteit en meer focus op het betrekken van de ouders. Binnenkort wordt er bij Spirit een themadag georganiseerd waarin deze aanbevelingen worden besproken. Van daaruit wordt gekeken of er meer scholing et cetera. nodig is om de aanbevelingen te kunnen toepassen.

Samenwerking

De samenwerking met het stadsdeel verloopt soepel. Er wordt regelmatig overlegd over instroom en uitstroom en de terugkoppeling gaat goed.

De klantmanager van het Jongerenloket is erg te spreken over de samenwerking met Spirit. Ze werken informeel samen en weten elkaar te vinden. Ook weten ze wie welke actie onderneemt.

Wanneer er iets moeilijk gaat, ligt dit eerder aan de onvoorspelbaarheid van de jongere, dan aan de samenwerking met Spirit.

BLP is tevreden over de samenwerking met Spirit. Van jongeren die in een LTB-traject zitten, worden na drie maanden de uitkomsten teruggekoppeld aan BLP. Indien het traject korter duurt, worden de uitkomsten na twee maanden teruggekoppeld. Volgens BLP komt het zelden voor dat een LTB-traject mislukt.

Verbeterpunten samenwerking

Volgens de afdelingsmanager van Spirit wordt de communicatie tussen de verschillende partijen die betrokken zijn bij de LTB bemoeilijkt doordat er teveel schakels zijn. De aanbieder verantwoord aan de stadsdelen, de stadsdelen aan DMO en vervolgens DMO weer aan DWI. De samenwerking zou volgens Spirit soepeler verlopen als er kortere lijnen zouden zijn. Het zou bijvoorbeeld een oplossing zijn als de stadsdelen rechtstreeks verantwoording afleggen bij DWI. DWI zou daarbij dan de regie voeren.

Zowel Spirit als het stadsdeel geven aan dat het moeilijk is om de LTB uit te voeren wanneer de uitvoeringskaders (2008 en 2009) hiervoor vanuit DMO laat bekend worden.

De klantmanager van het Jongerenloket geeft aan dat de terugkoppeling vanuit Spirit aan het Jongerenloket (na het opsporen van een jongere) soms lang duurt (langer dan een maand). Ze zouden hier graag verbetering in zien.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

Het gehele LTB traject vindt plaats in 30 uur verspreid over 12 weken. In ongeveer de helft van de trajecten kunnen de jongeren direct worden toegeleid naar werk of school. Voor de andere helft van de jongeren moeten eerst doelen op andere leefgebieden worden bereikt. De trajectbegeleider kan deze jongeren vaak wel doorverwijzen naar bijvoorbeeld de GGZ of schuldhulpverlening, maar de jongeren zullen daar zelf hun problemen moeten aanpakken (met ondersteuning van de LTB waar mogelijk) om uiteindelijk doelen met betrekking tot scholing en arbeid te kunnen verwezenlijken.

Het stadsdeel hoort van betrokken partijen uit het netwerk dat de doelen van de jongeren veelal gehaald worden en dat er zelden een traject mislukt. De meeste jongeren worden teruggeleid naar school. Terugleiding naar werk staat op de tweede plaats qua het behalen van de doelen.

Uitval

Bij Spirit wordt standaard rekening gehouden met 10% uitval. Redenen hiervoor zijn dat jongeren niet meer komen opdagen. Dit zou bijvoorbeeld door criminaliteit en verslaving kunnen komen. Ook zijn ongemotiveerdheid en problemen om weer in een structuur te komen van afspraken maken en nakomen volgens de trajectbegeleider redenen voor uitval.

Het stadsdeel heeft vorig jaar teruggekoppeld gekregen dat er twee jongeren uit het traject zijn gevallen (van de in totaal 63 intensieve trajecten).

Nazorg en langetermijneffecten

Er is niet altijd inzicht in de effecten op de lange termijn. Dit hangt vooral af van de contactpersoon van de plek waarnaar de jongere is doorverwezen.

In een aantal gevallen, Spirit schat in dat dit minder dan 10% is, stromen jongeren opnieuw in, in de LTB.

De trajectbegeleider voegt toe dat er veelal wel een 'warme' overdracht plaatsvindt, waarbij jongeren nog een paar weken worden gevolgd door de trajectbegeleider. Dit hangt echter af van het initiatief van de trajectbegeleider.

Verbeterpunten

In principe is volgens de trajectbegeleider 30 uur trajectbegeleiding voldoende. Als dit echter in een groter tijdsbestek dan 12 weken zou kunnen plaatsvinden, is er wellicht meer ruimte voor nazorg.

Een knelpunt is de wachtlijsten die bestaan bij verschillende instellingen waar jongeren naar worden doorverwezen. Dit vormt een belemmering voor het behalen van de doelen van de jongeren.

Verder is het volgens de trajectbegeleider soms moeilijk om de jongeren gemotiveerd te krijgen voor de leer-werktrajecten bij het DWI, omdat hiervoor een lage vergoeding voor de jongere voor is.

Oost-Watergraafsmeer

Instroom

Doelgroep en toeleiding

Instromers in Oost-Watergraafsmeer zijn volgens Spirit veelal Marokkaanse jongens van gemiddeld 21 jaar. Het stadsdeel geeft echter aan dat de instromers een hele diverse groep is. Veel van deze jongeren wonen niet meer thuis en hebben, naast dat zij geen werk hebben en niet naar school gaan, problemen met huisvesting en schulden. De jongeren die instromen hebben vaak meervoudige problematiek. Het

zijn vaak jongeren die met meerdere jeugdhulpverleningsinstanties in aanraking zijn geweest. De jongeren stromen in via Bureau Leerplicht Plus (grootste groep), het jongerenloket, het jeugdnetwerk 12+ en via zelfmelding (niet zo veel).

Verbeterpunten

Het stadsdeel en Spirit geven aan dat het aantal jongeren dat wordt bereikt met de LTB groter is dan het beoogd aantal jongeren dat mee zou moeten doen aan de LTB (zoals in de beschikking is vastgesteld).

Het stadsdeel geeft aan dat Spirit jongeren uit andere stadsdelen die geen vaste verblijfplaats hebben laat inschrijven aan de Wibautstraat. Hierdoor vallen zij onder het stadsdeel. Omdat jongeren zonder woonadres geen traject kan worden aangeboden, is dit de enige manier om ervoor te zorgen dat zij toch in aanmerking komen wanneer zij zichzelf aanmelden. Dit kwam in 2008 acht tot tien keer voor. Knelpunt: hierdoor ontstaat er een wachtlijst voor de jongeren die wel 'echt' in het stadsdeel thuishoren.

De trajectbegeleider geeft aan dat een goede afstemming tussen de toeleiders en de trajectbegeleiders belangrijk is. Als trajectbegeleiders met onjuiste informatie over school/werk naar de jongeren toegaan, schaadt dit hun vertrouwen en kost het bovendien extra tijd van de trajectbegeleiders.

BLP geeft aan dat het regelmatig voorkomt dat een jongere wordt opgespoord en dat de jongere zegt dat hij op school zit, maar dat later blijkt dat dat helemaal niet zo is. Deze jongere ben je dan wel 'kwijt'. BLP pleit daarom voor een wat hardere aanpak/strenger beleid. Bijvoorbeeld dat de jongere een bewijs moet laten zien van zijn inschrijving bij een school.

Registratie

De registratie gebeurt via het eigen interne registratie systeem van Spirit.

Methodiek

Kernpunten methodiek

De volgende punten worden bij Spirit omschreven als kernpunten van de LTB:

- Laagdrempelig
- Direct in actie komen
- Het maken van een plan van aanpak
- Doorzetten (tav de jongeren, maar ook de instanties waarnaar de jongeren worden doorverwezen)
- Motiveren (door een positieve insteek en het bieden van kansen aan jongeren)
- De jongeren moeten zelf verantwoordelijkheid nemen, maar worden daarin wel actief begeleid (door bijvoorbeeld mee te gaan met afspraken)

Spirit werkt op elke locatie in Amsterdam in principe volgens dezelfde methodiek. De instapmethodiek wordt hierbij gehanteerd. Dit vindt plaats in drie fases: kennismaking/onderzoek, intensieve fase, afrondingsfase. Tijdens de onderzoeksfase worden doelen op verschillende leefgebieden in kaart gebracht: gezondheid, financieel, huisvesting, scholing, arbeid.

Hulpverlening en dienstverlening

Volgens de regiomanager bij Spirit is het belangrijk dat trajectbegeleiders met een hulpverlenersblik de mogelijkheden van jongeren inschat. Dit is het onderdeel dat Spirit extra biedt bovenop 'simpelweg' doorverwijzen. De LTB heeft een positieve insteek waarbij wordt uitgegaan van kansen en mogelijkheden die jongeren hebben om hun doelen te bereiken.

Trajectbegeleiders

Volgens de trajectbegeleider is het belangrijk dat een uitvoerder bovenal passie heeft voor het werken met jongeren. Verder is van belang:

- Doelgerichtheid
- Kunnen motiveren
- Flexibel zijn
- Onbevooroordeeld zijn
- Grenzen kunnen trekken
- Creatief zijn in het vinden van oplossingen
- De juiste combinatie van duidelijk/zakelijk en warm/toegankelijk zijn

Het stadsdeel geeft aan dat een vereiste voor een trajectbegeleider is, dat hij/zij een hbo-voorbereiding heeft.

BLP vraagt zich af of twee trajectbegeleiders voldoende is.

Samenwerking

Het stadsdeel geeft aan dat de samenwerking met Spirit erg goed gaat. De belangrijkste reden hiervoor is dat de aanbieder goed ingebed is in het (juiste) netwerk. Er wordt deelgenomen aan overleggen, zoals de regiegroep jeugdnetwerk 12+. De trajectbegeleiders bij Spirit zijn open en handelen pro-actief. Er zijn weinig klachten. Iedere zes weken vindt er overleg plaats met DWI, CWI en Bureau Leerplicht Plus (driehoeksoverleg). De terugkoppeling naar het stadsdeel verloopt goed.

Ook vanuit BLP zijn er weinig klachten over Spirit. Ze hebben regelmatig een driehoeksoverleg (met het Jongerenloket) met Spirit. Spirit voert de huisbezoeken snel uit en is 'doortastend'. BLP vindt echter dat Spirit wel aan veel regeltjes gebonden is. BLP verwijst naar Streetcornerwork, waar je zonder veel extra bureaucratie een jongere bijvoorbeeld voor de tweede keer kunt bezoeken of waar je een jongere kan aanmelden als deze nog wel op school zit.

Verbeterpunten

Volgens het stadsdeel heeft de LTB zich enigszins ontwikkeld als een hoofdpijndossier, ook bij DMO. Met name de onzekere situatie wat betreft het vervolg van de LTB en de communicatie hierover met Spirit is voor het stadsdeel

erg lastig. Ook is een knelpunt dat het stadsdeel vaak grote sommen geld voor de LTB moet voorschieten en de financiering vanuit DMO pas laat en achteraf komt. Het zou een optie zijn dat DMO de financiering rechtstreeks afhandelt met de aanbieder en niet via het stadsdeel.

BLP noemt twee verbeterpunten voor Spirit. Minder regeltjes/minder star werken en preventief te werk gaan/uitval tegengaan; dus jongeren ook aan kunnen melden als ze nog op school zitten. Op deze manier kun je volgens het BLP ook het bereik van de LTB vergroten.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

De duur van het traject is maximaal drie maanden. In uitzonderingsgevallen vindt een 'lang en dun' traject plaats, waarbij minder intensief contact met de jongeren nodig is.

De hoofddoelen van de jongeren zijn school en werk. Ook huisvesting en het op orde krijgen van papieren zijn vaak doelen van de jongeren. Naast school en werk worden de jongeren ook doorverwezen naar schuldhulpverlening en maatschappelijk werk. Volgens de trajectbegeleider worden de doelen van de jongeren vaak gehaald.

Nazorg en langetermijneffecten

Nazorg gebeurt vooral naar eigen inschatting van de trajectbegeleider. De langetermijneffecten zijn moeilijk in te schatten. Hier is nog geen onderzoek naar geweest.

Het stadsdeel geeft aan dat het mooi zou zijn om te weten welke invloed de LTB heeft gehad op de loopbaan/levensloop van een jongere. Dit is echter moeilijk na te gaan, omdat er zoveel factoren van invloed op zijn. Bovendien verlies je de jongeren snel uit het oog.

Uitval

Volgens de trajectbegeleider is er niet veel uitval in de LTB in Oost-Watergraafsmeer. Soms wordt het jongeren te heet onder hun voeten en dan emigreren zij bijvoorbeeld.

Verbeterpunten

Volgens het stadsdeel is een knelpunt dat 18+ jongeren met zeer zware (meervoudige) problematiek niet altijd geholpen worden met een LTB traject. De problematiek is daarvoor te zwaar. Deze jongeren vallen buiten de boot omdat zij te oud zijn voor Bureau jeugdzorg (dat stopt bij 18 jaar) en te jong voor de volwassenen hulpverlening die pas vanaf 21 jaar wordt aangeboden. Een centraal aanmeldingspunt zou een oplossing kunnen zijn om deze jongeren in ieder geval zichtbaar te maken. Op die manier kan dan mogelijk voor deze groep een passend zorgaanbod worden ontwikkeld.

De trajectbegeleider geeft als knelpunt aan dat er lange wachtlijsten zijn met name bij het doorverwijzen naar GGZ.

Osdorp

Instroom

Doelgroep en toeleiding

In Osdorp stromen jongeren in met een diverse problematiek. Te denken valt aan schulden, huisvesting, psychische problemen en jonge moeders. De meeste jongeren stromen in via zelfmelding. Het is echter volgens het stadsdeel lang niet altijd duidelijk of deze groep ook behoort tot de doelgroep van de LTB. Deze jongeren krijgen hoe dan ook trajectbegeleiding via Impuls. De trajectbegeleider geeft aan dat zij de instroom via zelfmelding juist zien als een pluspunt. Dit geeft namelijk aan dat de jongeren vertrouwen hebben in de aanbieder en de LTB. De jongeren hebben veelal geen vertrouwen in instanties zoals DWI en CWI. De trajectbegeleider geeft aan dat zij de indruk heeft dat de zelfmelders gemotiveerd zijn om hun problemen op te lossen, maar dat dit gecompliceerd wordt door de situatie van de jongeren en de lage zelfredzaamheid.

Naast de zelfmelders wordt er ook aangemeld via Bureau Leerplicht Plus. Leerplichtassistenten van BLP gaan bij de jongeren op huisbezoek. Als zij mee willen werken, worden ze doorgestuurd naar de LTB. LTB gaat vervolgens ook op huisbezoek. Indien de jongere niet thuis is, komt de jongere weer in de monitor van BLP terecht.

In het verleden vond er een driehoeksoverleg plaats tussen Bureau Leerplicht Plus, het Jongerenloket en de LTB (soms ook Streetcornerwork). Het is de bedoeling dat dit in de toekomst weer gaat plaatsvinden.

Verbeterpunten

Volgens het stadsdeel zou de doelgroep beter in kaart gebracht moeten worden. Wie nu precies de zelfmelders zijn, is bijvoorbeeld niet duidelijk. Ook is onduidelijk

waarom jongeren die via zelfmelding instromen en wel bij de doelgroep behoren, niet al geïdentificeerd zijn bij Bureau Leerplicht Plus.

Impuls geeft als knelpunt aan dat het binnenkort waarschijnlijk niet meer mogelijk is dat jongeren hun postadres hebben via de LTB. Dit omdat er weinig zicht is op waar de postadressen voor worden gebruikt en hier ook fraude mee kan worden gepleegd. Impuls geeft aan dat de postadressen ook veel positieve kanten hebben. Het is namelijk een voorwaarde voor het regelen van zaken zoals schuldhulpverlening en inschrijving bij CWI.

Registratie

De registratie vanuit Impuls verloopt volgens het stadsdeel erg rommelig. Er wordt veelal geregistreerd in verhaalvorm en dit levert geen inzichtelijke informatie op. De registratie valt dan ook zeer moeilijk terug te koppelen aan DMO. Het stadsdeel heeft regelmatig contact met Impuls over de registratie.

De trajectbegeleider geeft aan dat zij ook intern dossiers van de jongeren bijhouden voor hun eigen informatie. Dit dossier komt niet geheel overeen met de registratie voor DMO.

Verbeterpunten

Het stadsdeel geeft aan dat als alle aanbieders uniforme informatie opleveren, dit beter over de verschillende stadsdelen met elkaar vergeleken kan worden. Dan kan er ook meer inzicht verkregen worden in de instroom en in de doelgroep van de LTB. De registratie zou volgens het stadsdeel achtergrondgegevens van de jongeren moeten bevatten, de doelen die de jongeren willen bereiken, de duur van het traject, de doorstroom en als er uitloop is, waarom is dit?

Methodiek

Kernpunten methodiek

Volgens Impuls zijn de belangrijkste kenmerken van de LTB:

- Laagdrempeligheid
- Begrip tonen voor de jongeren
- Naast de jongeren staan
- Direct in actie komen
- Taakgerichtheid met als doel het vergroten van de zelfredzaamheid

BLP heeft geen zicht op de uitvoering van de LTB.

Hulpverlening en dienstverlening

Volgens het stadsdeel krijgen jongeren nu vaak bij de aanbieder hulpverlening, bijvoorbeeld bij het doormaken van een rouwproces, terwijl het doel van de LTB is dat jongeren snel worden doorverwezen. Het is volgens het stadsdeel niet de bedoeling dat trajectbegeleiders problemen van de jongeren oplossen, maar dat jongeren zelf vaardigheden aanleren om hun problemen aan te pakken en dat zij op tijd worden doorverwezen.

Volgens de trajectbegeleider heeft de LTB dezelfde kerntaken als maatschappelijk werk. Daarbij staat centraal wat de jongere nodig heeft om de bestaande problemen op te lossen. De ene keer is het beter om de jongere direct door te verwijzen, terwijl de andere keer de jongere het beste binnen de LTB geholpen kan worden. Ook wordt er soms gewerkt volgens een systeembenadering, waarbij ook de ouders betrokken worden bij de begeleiding.

Trajectbegeleiders

Een goede trajectbegeleider moet volgens het stadsdeel een goede inschatting kunnen maken van de problematiek, kunnen bepalen wat de jongere nodig heeft en wat de jongeren zelf kan. Bovendien moet een trajectbegeleider een doorzetter zijn,

de sociale kaart goed kennen en inzicht hebben in de doelgroep. Voorwaarde hiervoor is volgens het stadsdeel een hbo-opleiding.

Verbeterpunten

Volgens het stadsdeel minder hulpverlening en sneller doorverwijzen. Verder zou het goed zijn als er een aantal aanbieders in Amsterdam zijn, die een meerjarenplan kunnen uitzetten. Dan kan er beter bepaald worden welke aanbieder past bij de doelgroepen in de verschillende stadsdelen. Het is wel van belang dat DMO dit faciliteert.

Impuls geeft aan dat er door verplichtingen, zoals administratie, te weinig tijd is om outreachend te zijn. Volgens de trajectbegeleider bereik je de jongeren juist het beste door ze op een actieve manier te benaderen.

Samenwerking

Het stadsdeel geeft aan dat het management van Impuls onvoldoende sturing geeft aan de trajectbegeleiders. Hierdoor is voor de trajectbegeleiders niet duidelijk wat precies de taakinvulling van de LTB is. Er is de afgelopen tijd veel wisseling in de leiding van Impuls geweest. Vanaf volgend jaar gaat Osdorp de subsidierelatie met de huidige aanbieder stopzetten.

Impuls geeft aan dat de samenwerking met het stadsdeel goed is. Het is nog onzeker hoe de toekomst er uit gaat zien voor de LTB. Dit hangt af van de beslissingen van DMO.

De samenwerking tussen BLP en Impuls liep tot voor kort moeizaam wegens reorganisatie, verhuizing en verlof, maar dit begint weer te lopen. Over het algemeen beschrijft BLP de samenwerking als goed. De terugkoppeling vanuit Impuls verloopt mondeling of per mail.

Het Jongerenloket is *opvallend* positief over Impuls. 'Een goede samenwerking, kennis van zaken, betrokkenheid en een snelle terugkoppeling' vanuit de aanbieder. Ook kan het Jongerenloket 'rekenen op Impuls'. Ook van de jongeren krijgt ze 'hele positieve' reacties.

Wanneer de onderzoeker vraagt of het klopt dat alles dus 'gesmeerd' loopt, zegt Amina Errafay dat ze vooral wil dat de LTB blijft bestaan.

Verbeterpunten

Het stadsdeel geeft aan dat het voor de uitvoering van de LTB goed is als dit is ingebed in het netwerk 12+. Verder wordt de LTB vanaf volgend jaar hoogstwaarschijnlijk ingebed in het toekomstige Jongeren steunpunt.

Volgens het stadsdeel en BLP zou DMO duidelijker de doelgroep van de LTB, werving, duur van het traject en het werkproces van de LTB moeten omschrijven. Ook zouden zij een meerjarenplan voor de LTB kunnen opstellen. De communicatie naar Impuls is nu lastig omdat de plannen omtrent de LTB vanuit DMO niet helder zijn. Verder is volgens het stadsdeel de gelaagdheid in verantwoording van de LTB lastig: de aanbieder verantwoord aan de stadsdelen, de stadsdelen weer aan DMO en vervolgens DMO aan DWI.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

In principe duurt een traject niet langer dan negen maanden. Niet alle jongeren bereiken in deze periode hun doelen. Dit ligt volgens de trajectbegeleider niet aan de LTB, maar aan de huidige moeilijke economische situatie. Het is voor jongeren niet gemakkelijk om op het moment een baan te vinden. Het is minder moeilijk om jongeren toe te leiden naar een opleiding dan naar werk. Wel vallen veel jongeren

dan toch weer uit op school. De trajectbegeleider schat in dat 70% van de trajecten zinvol is voor de jongeren, met name omdat zij door de begeleiding een andere kijk op de samenleving krijgen.

Nazorg en langetermijneffecten

Impuls geeft aan dat de jongeren in principe nog drie maanden worden gevolgd na de afsluiting van het traject. Dit is in de praktijk echter niet altijd makkelijk, omdat de mobiele nummers van de jongeren veel veranderen en zij geen update van hun gegevens doorgeven aan Impuls.

Het stadsdeel merkt op dat in overleg met DMO er een monitoring van de jongeren zou kunnen plaatsvinden om bij te houden of het goed gaat met de jongeren en hoe het loopt na de doorverwijzing.

Uitval

Bij uitval probeert de trajectbegeleider soms om de begeleiding 'te bevriezen'. Als een jongere bijvoorbeeld in detentie terecht komt, wordt er weer contact met de jongere opgenomen als hij/zij vrij komt.

Volgens de trajectbegeleider komt uitval onder andere voor omdat jongeren snel resultaat willen en verwachten dat door de begeleiding hun problemen meteen opgelost zijn. Dit sluit niet altijd aan bij de realiteit

Verbeterpunten

Volgens het stadsdeel zou er ruimte moeten zijn voor jongeren die niet helemaal vallen binnen de doelgroep van de LTB. Voor deze 'restantjongeren' is het ook belangrijk dat zij trajectbegeleiding kunnen krijgen.

Oud West

Instroom

Doelgroep en toeleiding

In Oud West nemen alleen jongens deel aan de LTB. Het overgrote merendeel is 18+. De problematiek is divers. Veel jongeren hebben schulden, problemen in de thuissituatie, geen dagbesteding of problemen met justitie. De grootste groep jongeren stroomt in via Bureau Leerplicht Plus.

Verbeterpunten

Volgens zowel het stadsdeel als Dock is het niet helemaal duidelijk of ze alle risicojongeren in het stadsdeel in kaart hebben. Volgens de trajectbegeleider zou de LTB in Oud West toegankelijker kunnen worden door het creëren van een Jongeren Steunpunt. Ook zou er over nagedacht moeten worden hoe meiden in het stadsdeel bereikt kunnen worden. Op dit moment stroomt deze groep niet in in de LTB.

Het stadsdeel geeft aan dat het driehoeksoverleg tussen Bureau Leerplicht Plus, het Jongerenloket en Dock niet geheel helder is. Het is niet duidelijk wat nu precies de taak is van Bureau Leerplicht Plus en wat de rolverdeling is met betrekking tot de werving. Er zou sprake zijn dat Bureau Leerplicht Plus de extensieve trajecten uitvoert en niet alleen de adressen van jongeren aanlevert. Volgens Bureau Leerplicht Plus zou het driehoeksoverleg dan ook wellicht niet meer nodig zijn. Het Jongerenloket geeft aan dat het driehoeksoverleg tussen BLP, LTB en het Jongerenloket is vervallen, omdat er nu iedere 6 weken een netwerkoeverleg 12+ is waar deze partijen ook aanwezig zijn.

Registratie

Dock gebruikt de registratieformulieren ontwikkeld door Werkvirus. Het stadsdeel

kan de organisatie om een uitdraai vragen van deze deelnemersregistratie. In de praktijk gebeurt dit echter niet vaak.

Verbeterpunten

Het stadsdeel geeft aan dat in de registratie bij de uitstroom veelal 'anders' wordt ingevuld. Wat daarmee bedoeld wordt, is niet duidelijk.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Dock en het stadsdeel beschrijven de volgende punten als kernpunten van de LTB:

- Laagdrempelig
- Outreachend
- Creëren van vertrouwen en begrip
- Geduld hebben voor de 'hobbels' – gedrag van de jongeren – tijdens het traject
- Coachen

Hulpverlening en dienstverlening

Het hoofd trajectbegeleiding geeft aan dat hulpverlening bij de LTB ook een rol speelt, aangezien je de persoonlijke situatie van een jongere moet meenemen in het bereiken van het uiteindelijke doel van school of werk. Volgens de trajectbegeleider in Oud West moet wel dienstverlening en praktische hulp bij bijvoorbeeld het zoeken van een baantje centraal staan. Aanvullend hierop geeft het stadsdeel aan dat de trajectbegeleider een coachende functie heeft en dat hierdoor de LTB dus raakvlakken heeft met de hulpverlener. Een voorbeeld van het coachen betreft hoe jongeren zich het beste kunnen gedragen bij het solliciteren naar een stageplek.

Trajectbegeleiders

Dock geeft aan dat een trajectbegeleider kennis moet hebben van het netwerk, een lange adem, doelgericht en outreachend zijn. Een hulpverlenersachtergrond is hierbij volgens hen een pre.

Het stadsdeel voegt toe dat het niet de bedoeling is dat de trajectbegeleider alles naar zich toetrekt, maar juist weet wanneer hij/zij de jongere moet doorverwijzen naar andere instanties. De huidige trajectbegeleider voert deze taakverdeling volgens het stadsdeel goed uit.

Verbeterpunten

Volgens de trajectbegeleider wordt de LTB in Oud West bemoeilijkt doordat de doelgroep lang niet altijd gemotiveerd is. Het is moeilijk om afspraken te maken met de jongeren. Het vrijwillige karakter van de LTB speelt hierbij ook een rol. Ook spelen de ouders een grote rol in het gedrag van de jongeren. Het is volgens de trajectbegeleider dan ook belangrijk om de ouders te betrekken bij de begeleiding. Hoe de motivatie van de jongeren en ouders te vergroten, is een moeilijke vraag.

Het stadsdeel geeft aan dat het niet altijd duidelijk is waar de trajectbegeleider de jongere naartoe kan verwijzen. Dit ligt vooral aan de beperkte mogelijkheden binnen het netwerk en lange wachttijden. Een oplossing kan zijn dat de trajectbegeleider een meer coachende functie krijgt. Ook jeugd maatschappelijk werk, wat op dit moment niet wordt aangeboden in Oud West, zou een oplossing kunnen zijn.

Samenwerking

Het stadsdeel laat weten dat de samenwerking met Dock op dit moment goed loopt wat betreft de uitvoering van de LTB. Het hoofd trajectbegeleiding heeft een goed overzicht over de gang van zaken betreffende de LTB. Wel moet Dock meestal geattendeerd worden op de terugkoppeling van informatie aan het stadsdeel. De samenwerking op management niveau bij Dock loopt minder voorspoedig. Het stadsdeel geeft aan dat de sturing vanuit het management scherper zou kunnen, met name wat betreft de subsidieaanvragen. Het advies is om een

subsidievolgsysteem te ontwikkelen waarin bijgehouden wordt of er volgens afspraak gepresteerd wordt en een urenregistratie wordt bijgehouden.

BLP was in het begin niet tevreden over Dock, maar sinds de nieuwe medewerker aan de slag is gaat het goed. BLP noemt Dock professioneel, omdat de medewerker bij Bureau Jeugdzorg heeft gewerkt, het veld en de keten kent en bovendien snel terugkoppelt.

Volgens het Jongerenloket verloopt de samenwerking met LTB prima. Het Jongerenloket meldt jongeren aan voor opsporing als zij twee keer niet op afspraak zijn verschenen. Ook meldt het Jongerenloket jongeren aan voor een intensief traject als zij signaleren dat jongeren bij het handje genomen moeten worden of extra coaching kunnen gebruiken. De LTB leidt jongeren verder ook zelf toe naar het Jongerenloket. Iedere 6 weken nemen beide partijen deel aan het netwerkoeverleg 12+. Ook hebben zij via de mail contact over de jongeren.

Verbeterpunten

Het stadsdeel geeft verder aan dat het belangrijk is dat de stadsdelen samen met DMO de kaders neerzetten voor de LTB. Vragen die hierbij beantwoord moeten worden zijn: Past LTB in de keten, wat willen we precies met de LTB en waarom?

Het Jongerenloket geeft aan dat zij meer gebruik zouden kunnen maken van de intensieve trajecten. LTB wordt nu vooral ingezet voor de opsporingen, maar de intensieve trajecten zijn ook zinvol doordat jongeren heel actief worden begeleid en ook worden geholpen met bijvoorbeeld het voorbereiden van een sollicitatie.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

In principe worden bij Dock jongeren begeleid totdat zij hun doelen op een stabiele manier bereikt hebben. Veel jongeren hebben ook hulp nodig nadat zij zijn ingestroomd in werk/school. Dock blijft deze jongere hulp bieden totdat zij 23 jaar zijn. De doelen van de jongeren zijn voornamelijk inkomen en huisvesting. Of de jongeren deze doelen bereiken ligt volgens de trajectbegeleider uiteindelijk vaak aan de zelfredzaamheid van de jongeren en aan de bereidheid van ouders om de jongeren positief te stimuleren.

Uitval

Volgens de trajectbegeleider vallen er jongeren uit omdat zij op een gegeven moment het nut niet meer inzien van de LTB en geen behoefte hebben aan scholing en arbeid.

Verbeterpunten

De trajectbegeleider geeft aan dat de 18+ groep een lastige doelgroep is. Veelal zijn deze jongeren al in aanraking geweest met hulpverlening. Het bieden van hulp aan deze jongeren zou geholpen worden als deze jongeren in beeld zouden blijven bij de hulpverlening, ook als zij de leeftijd van 18 bereikt hebben. De vraag is wat je de jongeren tussen de 18 en 23 jaar precies kunt bieden.

Volgens het stadsdeel zou een warme overdracht vanuit de LTB moeten plaatsvinden, zodat duidelijk wordt waar de jongere na de LTB terecht komt en zodat de belangrijke opgebouwde vertrouwensband niet plotseling verbroken wordt. Er zou hierbij een monitor kunnen komen, zodat systematisch bijgehouden wordt waar de jongeren terecht komen na de LTB en hoe het met ze gaat.

Een ander knelpunt, aangegeven door het stadsdeel, is dat het contact met de scholen over de jongeren vanuit de LTB lastig is, omdat jongeren in het stadsdeel naar ongeveer 50 verschillende scholen, verspreid over Amsterdam, gaan.

Oud Zuid

Instroom

Doelgroep en toeleiding

Spirit geeft aan dat de risicojongeren in alle stadsdelen aan elkaar gelijk zijn. De jongeren die instromen via Bureau Leerplicht Plus verzuimen veel van school en hebben veelal meervoudige problematiek zoals met huisvesting, justitie, schulden et cetera. De jongeren die instromen via het Jongerenloket zijn wat ouder en op zoek naar een dagbesteding. Deze jongeren hebben geen dagritme en hebben veelal zorg nodig. Een deel van deze jongeren heeft een lichte verstandelijke beperking. Veel jongeren in het stadsdeel zijn tussen de 18-20 jaar. Er zijn in dit stadsdeel weinig zelfmelders.

De LTB is voor veel jongeren het laatste redmiddel en er is geen contra-indicatie voor instroom.

De trajectbegeleider geeft aan dat een groot deel van de jongeren thuis aan hun lot worden overgelaten en geen sturing krijgen. Voor jongeren is het erg belangrijk om in ieder geval één stabiele volwassene in de omgeving te hebben.

De 16-18 jarigen is een moeilijke groep, omdat deze jongeren niet altijd inzien dat zij een probleem hebben. Bij deze groep spelen ouders nog een grotere rol en is het belangrijk om hen ook te betrekken in het traject.

Het stadsdeel krijgt van Bureau Leerplicht Plus en het Jongerenloket geen signalen dat er problemen zijn rondom de aanmelding voor de LTB.

Verbeterpunten

De afdelingsmanager van Spirit geeft aan dat voor de doelgroep 16-18 jaar genoeg aanbod is vanuit de hulpverlening, maar dat er voor de 18+ groep weinig is. Voor deze groep is de LTB met name van belang. Ook zou er meer aandacht kunnen komen voor de groep 23-27 jaar. Voor de continuïteit van de LTB trajecten zou het goed zijn om ook te focussen op deze doelgroep.

Met betrekking tot de doelgroep geeft ook het stadsdeel aan dat centraal de doelgroep van de LTB helderder omschreven zou moeten worden. Als de LTB tot doel heeft om jongeren een startkwalificatie te laten behalen, heeft dit tot gevolg dat de begeleiding zich vooral behoort te richten op de jongere doelgroep (16-18). Aan de andere kant is het echter verstandig om te focussen op de 18+ doelgroep, aangezien de jeugdhulpverlening op deze jongeren niet meer van toepassing is. Op stedelijk niveau zou het goed zijn als hierin een keuze wordt gemaakt en het kader van de LTB helderder is. Op dit moment wordt volgens het stadsdeel de doelgroep van de LTB veelal bepaald door de aanbieder. Dit zou meer vraag gestuurd moeten worden.

De trajectbegeleider geeft aan dat meer uren voor de opsporing wenselijk is en dat het nuttig zou zijn als er meer informatie over de jongere bekend is wanneer zij worden aangemeld voor de LTB.

In het stadsdeel is de netwerkcoördinator 12+ op dit moment een technisch voorzitter van het netwerkoverleg. In de toekomst wil het stadsdeel deze functie via de coördinator risicogezinnen anders inkleden. Deze coördinator bepaalt mede bij welke jongeren welke middelen ingezet dienen te worden. Op deze manier krijgt het stadsdeel een actievere rol in het toewijzen van jongeren aan bijvoorbeeld (1) de LTB, (2) het mentoraat (indien dit geschikt is. Dit is ook een goedkopere vorm van hulpverlening) of (3) geïndiceerde hulpverlening (indien de LTB een te lichte maatregel is).

Registratie

De registratie gaat via het interne registratiesysteem.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Spirit geeft als kernpunten van de LTB aan (grotendeels evidence-based):

- Contact
- Samen doen (bijvoorbeeld mee gaan naar een afspraak)
- Naast de jongere staan
- Vertrouwen
- Een positieve insteek en oplossingsgerichtheid
- Direct in actie komen

Deze kernpunten bieden handvaten om jongeren die initieel niet gemotiveerd zijn, gemotiveerd te krijgen voor terugleiding naar school of werk. Verder werkt de LTB in het stadsdeel volgens de algemene methodiek van Spirit (zie onder andere het verslag van Noord en Oost hiervoor). De trajectbegeleider voegt toe dat het vrijwillige karakter van de LTB een grote rol speelt in het motiveren van jongeren. Zij moeten zelf gaan inzien dat ze een probleem hebben en zo win je beter het vertrouwen van de jongere.

Het stadsdeel krijgt positieve berichten over Spirit. De LTB is goed ingebed in het netwerk.

Bureau Leerplicht Plus: "Ze gaan heel ver in de opsporing van jongeren, dat is positief".

Hulpverlening en dienstverlening

Volgens Spirit is het belangrijk dat de trajectbegeleiders een hulpverleningsachtergrond hebben. Hierdoor hebben zij meer inzicht in en kennis van de achtergrond van de jongeren. Bovendien hebben deze trajectbegeleiders betere vaardigheden zoals gespreksvoering en hebben zij meer kennis van het netwerk.

De trajectbegeleider voegt daaraan toe dat het wel belangrijk is dat de trajectbegeleider oplossingsgericht is en niet teveel in het leven van de jongere gaat zitten. Soms is het beter om te stoppen met investeren in de jongere en kun je de jongere beter zelf laten uitzoeken wat er niet goed gaat in zijn/haar leven en wat de consequenties daarvan zijn. Wel blijft de LTB altijd toegankelijk voor deze jongeren. Ten slotte speelt het coachen van jongeren in het aanleren van vaardigheden een rol in de LTB.

Trajectbegeleiders

Volgens de trajectbegeleider is het belangrijk dat je hart voor de zaak hebt en kunt 'judoën'. Dit houdt in dat je moet aanvoelen hoe je een jongere kunt motiveren door niet te direct en te confronterend te zijn, maar wel vast te houden. Omdat een trajectbegeleider veel vanuit ervaring en intuïtie moet kunnen inschatten, is het belangrijk dat er overleg is tussen trajectbegeleiders, de trajectbegeleider zich de methodiek eigen maakt en er casuïstiek plaatsvindt.

Verbeterpunten

De instapmethodiek werkt volgens de trajectbegeleider niet altijd in de praktijk. Soms duurt het even voordat je het vertrouwen van jongeren hebt gewonnen. 30 uur trajectbegeleiding is in principe voldoende, maar het lukt niet altijd om in 12 weken een traject af te ronden. Maatwerk is bij deze doelgroep noodzakelijk, zeker omdat de problematiek en achtergrond heel divers is.

Het stadsdeel geeft aan dat het belangrijkste kenmerk van de LTB de outreachende methodiek is. De vraag is of deze methodiek ook voor andere doelen een oplossing is. Ook zou kunnen worden bekeken of andere instanties gebaad zouden zijn bij een meer outreachende manier van werken.

Samenwerking

Het is volgens Spirit goed dat de LTB lokaal is, want binnen het lokale netwerk zijn

de lijnen korter. Aangezien DWI nauw betrokken is bij de toeleiding en het vervolgtraject van de LTB jongeren, zou het verder een verbetering zijn als de uitvoering meer in samenwerking zou gaan met DWI. De LTB zou dan nog wel zelfstandig zijn, maar duidelijker gepositioneerd binnen DWI.

Bureau Leerplicht Plus heeft de samenwerking met Spirit in 2007-2008 als positief ervaren. Ze kenden (en kennen) elkaar goed, ook de trajectbegeleiders. Op dit moment is er niemand bij Bureau Leerplicht Plus betrokken bij de LTB, vanaf september zal dit wel weer zo zijn. Hierdoor is er momenteel weinig zicht op de gang van zaken.

Ook het Jongerenloket is tevreden over de samenwerking met Spirit. Het contact is goed, de lijnen zijn kort, ze denken mee en ze zijn gericht op hulpverlening. Ook hebben ze een zakelijke instelling en werken ze efficiënt en snel, aldus het Jongerenloket. De terugkoppeling zou soms iets sneller kunnen.

Verbeterpunten

Het stadsdeel geeft aan dat het beter zou werken als de LTB niet wordt gefinancierd op basis van het aantal trajecten, maar op basis van urencapaciteit. Op deze manier kan er maatwerk gericht en meer vraag gestuurd gewerkt worden. De LTB zou in dit plan stedelijk gefinancierd worden, maar wel uitgevoerd worden op stadsdeelniveau. De stadsdelen zouden naast een stedelijk vastgesteld aandeel bijvoorbeeld de vrijheid moeten hebben om binnen bepaalde grenzen extra capaciteit op basis van de stedelijk afgesproken prijs in te kopen.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

Spirit hanteert 12 weken als duur van het traject. Meer dan 80% van deze jongeren worden doorverwezen naar het DWI. 10-20% van de jongeren komt terecht in de GGZ.

Nazorg

Om meer zicht te krijgen op de langetermijneffecten, zou er volgens Spirit en het stadsdeel een monitor moeten komen waarin jongeren gevolgd worden na het afsluiten van de LTB. Er zou dan een voormeting aan het begin van de LTB plaatsvinden, een tussenmeting aan het einde van de LTB en nog een eindmeting na bijvoorbeeld een half jaar in het vervolgtraject bij DWI.

Verbeterpunten

Een knelpunt, benoemd door de afdelingsmanager van Spirit, is jongeren met een lichte verstandelijke beperking. Voor deze jongeren is LTB wel geschikt, maar zij worden moeizaam opgepakt door andere organisaties. Ook is de vraag of 30 uur trajectbegeleiding voldoende is bij deze doelgroep.

Bureau Leerplicht Plus noemt handtekening van DWI als grootste knelpunt.

Slotervaart

Instroom

Doelgroep en toeleiding

Volgens het stadsdeel is de doelgroep in Slotervaart zwaar. De jongeren die instromen in de LTB komen bijvoorbeeld veel in aanraking met de politie. Ook stromen jongeren in met een lichte verstandelijke beperking. Er zijn veel zelfmelders en ook hebben op dit moment 122 jongeren een postadres bij Impuls. Volgens het stadsdeel melden de zelfmelders zichzelf met name aan voor hun eigen behoefte (postadres o.a.) en zijn zij lang niet altijd gemotiveerd voor terugleiding naar

school/werk. Impuls heeft vorig jaar niet het aantal beoogde trajecten gehaald, terwijl wel veel jongeren de weg weten naar Impuls.

Bij Impuls wordt aangegeven dat de doelgroep van de LTB tussen de 17 en 23 jaar is en veelal uitgevallen is van school. Veel van deze jongeren hebben politiecontacten. Een deel van de jongeren heeft een lichte verstandelijke beperking (LVB). Bijna alle jongeren zijn al eerder in contact gekomen met hulpverlening. De meeste jongeren in Slotervaart komen bij de LTB terecht via zelfmelding.

BLP geeft aan dat zij geen jongeren doorverwijzen naar Impuls. Dit komt omdat de communicatie met Impuls in Slotervaart slecht verloopt. Het overleg en de terugkoppeling verloopt moeizaam.

Ook het Jongerenloket geeft aan dat zij sinds een jaar geen vast overleg hebben met LTB en sinds driekwart jaar slechts incidenteel mailcontact hebben. De afdelingsmanager van het Jongerenloket heeft hierover overleg gehad met Impuls, maar tot op heden heeft dit niet geleid tot verbeteringen. De LTB wordt door het Jongerenloket nog wel ingezet voor opsporingen c.q. huisbezoeken, maar geconstateerd wordt dat hier vanuit Impuls niet tijdig over wordt teruggekoppeld.

Verbeterpunten

Het stadsdeel gaat vanaf volgend jaar de subsidierelatie met Impuls stopzetten. Een van de knelpunten is daarbij dat de werving nu niet goed verloopt. Impuls is volgens het stadsdeel weinig outreachend, werkt niet goed samen met het netwerk en besteedt te veel tijd aan de zelfmelders, terwijl dit weinig concreets oplevert.

De LVB jongeren vormen een moeilijke doelgroep, aangezien zij moeilijk aan te sturen zijn en ook moeilijk door te verwijzen. Veel van deze jongeren zijn erg beïnvloedbaar en komen daardoor in de problemen. Deze jongeren komen in aanmerking voor een Wajong uitkering, maar krijgen daarnaast geen extra begeleiding. LVB jongeren met een Wajong uitkering hebben dus nog steeds geen dagbesteding. De trajectbegeleiders van Impuls geven aan dat dit een knelpunt is.

Veel jongeren hadden een postadres bij Impuls. Voorwaarde hiervoor was dat de jongeren elke week hun post kwamen ophalen en het krijgen van een postadres gekoppeld was aan een hulpvraag. Facilitatie van een postadres is volgens Impuls nodig voor meerdere zaken, zoals werk, ziektekostenverzekering en het aanvragen van een rijbewijs. Sinds kort is de mogelijkheid om een postadres te hebben bij Impuls ingetrokken. Het is bij de trajectbegeleiding onduidelijk of dit besluit genomen is door het stadsdeel of door Impuls zelf. Gevolg van het intrekken van de postadressen is dat veel jongeren zijn uitgevallen uit de trajecten. Bij Streetcornerwork hebben jongeren sinds kort wel de mogelijkheid om een postadres te krijgen.

Registratie

De registratie gebeurt bij Impuls via het DMO systeem en via een intern registratiesysteem.

Impuls geeft volgens het stadsdeel niet duidelijk aan waarnaar de jongeren worden doorverwezen. Vaak krijgen de jongeren schuldhelpverlening, maar dit wordt ook door Impuls aangeboden en gaat dus intern. Ook worden de jongeren doorverwezen naar Altra, Wajong en Streetcornerwork, maar volgens het stadsdeel niet vaak naar school/werk of leer-werktrajecten.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Bij Impuls vindt er eerst een intake plaats. Daarbij worden problemen op

verschillende leefgebieden in kaart gebracht die het hebben van een dagbesteding (school of werk) in de weg staan. Kenmerkend voor de LTB is dat er meteen aan de slag wordt gegaan. Soms worden jongeren doorverwezen. Andere keren worden jongeren voor bepaalde problemen doorverwezen, bijvoorbeeld voor huisvesting naar Streetcornerwork en worden andere problemen bij Impuls zelf aangepakt. Hulpverlening speelt binnen de LTB dan ook, volgens de trajectbegeleiders, een grote rol. Als sterke punten van de LTB worden bij Impuls genoemd de laagdrempeligheid, het meteen in actie komen en het bieden van brede hulpverlening.

Impuls is op dit moment, volgens het stadsdeel, weinig outreachend en niet flexibel. Het stadsdeel geeft aan dat het belangrijk is dat de trajectbegeleider de jongeren zelf opzoekt en niet alleen de zelfmelders afwacht. Verder is het belangrijk dat de trajectbegeleider ingebed is in het netwerk. Op dit moment is dit volgens het stadsdeel onvoldoende.

Hulpverlening en dienstverlening

De trajectbegeleiders geven aan dat naast het doorverwijzen van de jongeren, hulpverlening binnen de LTB ook een grote rol speelt. Niet voor alle problematiek kunnen jongeren terecht bij andere instanties en ook zijn er vaak wachtlijsten. In deze gevallen gaat Impuls zelf aan de slag met de problemen van de jongeren.

Samenwerking

Volgens het stadsdeel is Impuls weinig aanwezig op het netwerkoeverleg. Verder is er veel verloop wat betreft het management bij Impuls en is er sprake van langdurige ziekte. De communicatie van Impuls met zowel het stadsdeel, BLP en het Jongerenloket loopt dan ook niet soepel. Zeker in een stadsdeel als Slotervaart met een moeilijke doelgroep is een goede communicatie tussen betrokken partijen van groot belang.

De trajectbegeleiders bij Impuls geven aan dat de hulpverleningketen in Amsterdam niet soepel loopt. Het is bijvoorbeeld de vraag waarom LVB jongeren niet al eerder geholpen zijn binnen de hulpverlening voordat zij op hun twintigste aankloppen bij de LTB.

Verbeterpunten

Het stadsdeel zou het liefst zelf de regie houden op de LTB en de LTB inbedden in het Jongeren Servicepunt.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

Impuls geeft aan dat een intensief traject officieel maximaal 15 weken duurt. In de praktijk wordt deze periode wel overschreden doordat niet alle problematiek in deze periode kan worden opgelost. Bij Impuls wordt een traject 'intensief' genoemd als jongeren met meerdere problemen bij Impuls aankomen.

Het behalen van de doelen van jongeren wordt volgens Impuls bemoeilijkt door lange wachtlijsten bij instanties waarnaar de jongeren worden doorverwezen. Te denken valt aan huisvesting, schuldhulpverlening en GGZ.

Het is volgens het stadsdeel niet duidelijk waar jongeren naar doorverwezen worden. Tot nu toe is dit jaar maar van één jongere bekend dat hij/zij toegeleid is naar school.

Nazorg en langetermijneffecten

De meeste jongeren weten hun weg wel te vinden naar de trajectbegeleiding en komen nog eens aankloppen voor hulp of af en toe voor een praatje.

Uitval

Op het moment vallen veel jongeren uit doordat zij hun postadres bij Impuls verliezen. Zie dit punt ook bij 'instroom'.

Verbeterpunten

Er zou volgens het stadsdeel beter samengewerkt moeten worden met BLP en het Jongerenloket.

Knelpunten in de doorstroom zijn volgens Impuls dat jongeren moeilijk door te verwijzen zijn. Er zijn lange wachtlijsten bij bijvoorbeeld schuldhulpverlening en begeleid wonen. Ook worden 18+ jongeren vaak geweigerd bij ROC's en dus uitgesloten van onderwijs. Dit is volgens de trajectbegeleiders erg jammer, want door het weer oppakken van een opleiding creëren jongeren een betere toekomst. Bij Impuls wordt aangegeven dat zij de leerwerktrajecten geen passend alternatief vinden voor school. Knelpunten van deze trajecten zijn dat alleen jongeren zonder startkwalificatie hier terecht kunnen, dat er weinig begrip is voor psychosociale problematiek en jongeren veelal weer uitvallen uit de leerwerktrajecten.

Westerpark

Instroom

Doelgroep en toeleiding

De problematiek van de jongeren is divers. Bijna altijd is er sprake van multiproblematiek. De problematiek varieert van voortijdig schoolverlaten tot detentie.

De jongeren stromen in via het zorgnetwerk: de buurtregisseur, Bureau Leerplicht Plus en het Jongerenloket. Ook gaat de trajectbegeleider actief op pad, veelal samen met Streetcornerwork en Ijsterk, om jongeren te werven voor de LTB. Futuro ziet deze actieve werving als een belangrijke taak die behoort bij de LTB. De LTB vormt hierdoor een belangrijke schakel in de ketenaanpak, doordat zij de jongeren bereiken die niet langs officiële wegen in kaart zijn gebracht. Futuro geeft aan dat zij hierin onderscheidend zijn van andere aanbieders en hierdoor steeds meer de doelgroep in kaart krijgen. Het stadsdeel voegt daaraan toe dat zij van mening zijn dat de groep risicjongeren in Westerpark bereikt wordt die behoren tot de doelgroep van de LTB.

De doelgroep omvat niet alleen jongeren van 17 tot 23 jaar, maar ook 15- en 16-jarigen die veel verzuimen van school. De LTB is volgens Futuro geschikt om bij deze jongeren in te grijpen, omdat de LTB minder zwaar is dan andere zorgverlening. De LTB heeft, in tegenstelling tot de hulpverlening, meer de taak van advies en ondersteuning en is hierdoor laagdrempeliger.

Verbeterpunten

Het stadsdeel geeft aan dat in het verleden de trajectbegeleider te veel een opsporingsfunctie had. Bureau Leerplicht Plus levert nu volgens Futuro betere informatie aan. Hierdoor loopt de instroom via Bureau Leerplicht Plus sinds kort weer beter.

De trajectbegeleider werkt vanuit het Jongeren Service Punt. Door de inbedding van de LTB in het Jongeren Service Punt is de verwachting van het stadsdeel dat er in de toekomst uitbreiding van het aantal trajecten nodig is. Bovendien kost het actief opsporen van risicjongeren veel tijd. Futuro zou hier graag meer tijd voor krijgen.

Registratie

De aanbieder gebruikt het registratiesysteem vanuit Werkvirus. De netwerkcoördinator geeft aan dat de verwachting is dat de registratie zal verbeteren als op het Jongeren netwerk 12+ systeem wordt overgeschakeld.

Methodiek*Kernpunten methodiek*

Volgens de Futuro zijn de belangrijkste punten van de LTB:

- Binding (dit is een belangrijke voorwaarde voor het kunnen motiveren van de jongeren)
- Vertrouwen wekken bij de jongeren
- Betrokkenheid
- Kennis hebben van de sociale kaart
- Werken binnen het netwerk
- Een positieve benadering waarbij wordt gefocused op mogelijkheden
- Een snelle aanpak

Volgens het stadsdeel zijn de sterke punten van Futuro dat de trajectbegeleider goed ingebed is in het netwerk en veel kennis heeft van het netwerk. Er vindt regelmatig afstemming plaats met de netwerkcoördinator van het stadsdeel. De trajectbegeleider heeft volgens het stadsdeel veel kennis en ervaring met de doelgroep en spreekt de taal van de risicojongeren. Ook weet de trajectbegeleider goed wanneer zelf te handelen en wanneer er juist het beste doorverwezen kan worden. De jongeren worden actief begeleid, wat ondermeer inhoudt dat er controle plaatsvindt op het nakomen van de afspraken.

Hulpverlening en dienstverlening

Futuro ziet de LTB nadrukkelijk niet als hulpverlening. Daar zitten de jongeren ook niet op te wachten. De LTB is laagdrempeliger dan de hulpverlening. De trajectbegeleider heeft meer de rol van casemanager en gaat niet 'graven' in de problemen van de jongeren. Het is wel belangrijk dat de trajectbegeleider op de hoogte is van de problemen van de jongeren, maar voorop staat dat er aan de toekomst wordt gewerkt en gericht wordt op school en werk.

Trajectbegeleiders

De trajectbegeleider hoeft geen hulpverlenersachtergrond te hebben, maar vooral de jongeren kunnen motiveren door binding, vertrouwen, doelgerichtheid en een positieve benadering.

Verbeterpunten

Wat betreft doorverwijzen zijn de wachtlijsten een knelpunt. De tussenstap is hierin meestal de netwerkcoördinator, die kijkt of er toch niet een plekje gevonden kan worden.

De contactpersoon van het Jongerenloket geeft aan dat ze wel wat meer mannen zou willen zien die trajectbegeleider zijn.

Samenwerking

De netwerkcoördinator heeft regelmatig contact met Futuro over de LTB. De terugkoppeling naar het stadsdeel verloopt volgens het stadsdeel en de aanbieder soepel.

Er wordt regelmatig teruggekoppeld naar de netwerkcoördinator van het stadsdeel. Per kwartaal vindt er een terugkoppeling plaats naar het stadsdeel.

De samenwerking binnen de stuurgroep Werkvirus wordt door het stadsdeel als prettig ervaren. De sfeer wordt gekenmerkt door openheid en bereidheid en de stadsdelen hebben onderling een goede samenwerking.

BLP is niet te spreken over de samenwerking met Futuro. Soms hebben ze na een jaar nog geen huisbezoek gedaan en ook krijgt BLP bijna nooit een terugkoppeling. De kwaliteit van de terugkoppelingen die ze wel krijgen vindt BLP slecht. Futuro is volgens het BLP druk met veel andere interessante projecten, maar niet met de LTB.

Ook het Jongerenloket is niet tevreden over de samenwerking met Futuro. Ze stellen andere prioriteiten en degene die er over gaat heeft meerdere taken die hij belangrijker lijkt te vinden. Ook hebben ze geen echte 'hulpverleningsvaardigheden' en komt de terugkoppeling vaak laat.

Het Jongerenloket vindt het wel positief dat Futuro soms jongeren bij hen aanmeldt.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

De duur van de trajecten is niet standaard, maar kan variëren van 2 maanden tot 1 jaar. Gemiddeld duurt een traject volgens de trajectbegeleider 3 tot 6 maanden.

Het stadsdeel heeft de indruk dat veel jongeren hun doelen halen en de uitval laag is, zeker als dit wordt afgezet tegen de moeilijkheidsgraad van de doelgroep.

Uitval

De trajectbegeleider schat in dat 30% van de jongeren bij de instroom niet bereikt wordt. Bij de instroom hanteren zij de aanpak dat bij 3 keer niet aanwezig de werving wordt stopgezet. Ongeveer 15% van de jongeren valt tussentijds uit. Dit komt omdat deze jongeren niet werken of niet naar school gaan niet als een probleem ervaren. Ook hebben de jongeren geen zin in werk of school.

Het stadsdeel geeft aan dat bij uitval de risicjongeren in het stadsdeel op de agenda van het netwerk blijven staan en dus wel in beeld blijven.

Verbeterpunten

Inzicht in de langetermijneffecten is lastig als de jongeren niet in beeld zijn van het netwerk. Vooral als de jongeren doorstromen naar het ROC is dit een knelpunt.

Volgens Futuro is er bij de ROC's te weinig binding en tijd voor de jongeren om op de hoogte te blijven van de voortgang van de jongeren. Bovendien stromen jongeren door naar scholen verspreid over Amsterdam, waardoor het moeilijk is om ze te volgen.

Het zou volgens Futuro goed zijn om vanuit het Jongeren Service Punt, nog meer dan er nu gebeurt, samen te werken met partners op de verschillende leefgebieden (scholing, arbeid, gezondheid, financieel, huisvesting, vrije tijdsbesteding).

Zeeburg

Instroom

Doelgroep en toeleiding

Spirit geeft aan dat de doelgroep in Zeeburg niet verschilt van de doelgroep in Oost-Watergraafsmeer. De risicojongeren zijn veelal Marokkaanse jongens van gemiddeld 21 jaar met meervoudige problematiek (schulden, huisvesting, geen werk/school).

Verbeterpunten

Tot 2008 werkten Zeeburg en Oost-Watergraafsmeer samen wat betreft de LTB. Zij hebben ook dezelfde aanbieder. De huidige netwerkcoördinator van het stadsdeel is sinds dit jaar in dienst bij het stadsdeel Zeeburg. Aangezien voor de eerste helft van 2009 het maximale aantal trajecten al snel was bereikt, heeft de netwerkcoördinator weinig zicht op de gang van zaken rondom de LTB en zijn de procesafspraken met de betrokken partijen wat verwaterd. In de tweede helft van 2009 gaat Zeeburg weer aan de slag met 17 nieuwe trajecten.

- Bureau Leerplicht Plus geeft aan dat jongeren die niet op hun brief reageren, standaard aangemeld worden voor de LTB. Vanuit Bureau Leerplicht Plus komen nu veel nieuwe meldingen en ook kunnen andere partijen (bijv. andere jeugdzorgtrajecten, jeugdreclassering, etc.) zich aanmelden voor de LTB. Dit vindt BLP bezwaarlijk. De vraag is dan ook of er voor de tweede helft van 2009 voldoende trajecten beschikbaar zijn. BLP noemt het een 'vage constructie' dat je jongeren via allerlei kanalen kunt aanmelden voor de LTB.

De regiomanager van Spirit heeft de indruk dat de toeleiding in het stadsdeel voor de LTB nog in opbouw is.

Registratie

De registratie gebeurt via het eigen interne registratie systeem van de aanbieder.

Methodiek

Kernpunten methodiek

De volgende punten worden door Spirit omschreven als kernpunten van de LTB:

- Laagdrempelig
- Direct in actie komen
- Het maken van een plan van aanpak
- Doorzetten (t.a.v. de jongeren, maar ook de instanties waarnaar de jongeren worden doorverwezen)
- Motiveren (door een positieve insteek en het bieden van kansen aan jongeren)
- De jongeren moeten zelf verantwoordelijkheid nemen, maar worden daarin wel actief begeleid (door bijvoorbeeld mee te gaan met afspraken)

De aanbieder werkt op elke locatie in Amsterdam in principe volgens dezelfde methodiek. De instapmethodiek wordt hierbij gehanteerd. Dit vindt plaats in drie fases: kennismaking/onderzoek, intensieve fase, afrondingsfase. Tijdens de onderzoeksfase worden doelen op verschillende leefgebieden in kaart gebracht: gezondheid, financieel, huisvesting, scholing, arbeid.

Hulpverlening en dienstverlening

Volgens Spirit is het belangrijk dat trajectbegeleiders met een hulpverlenersblik de mogelijkheden van jongeren inschat. Dit is het onderdeel dat Spirit extra biedt bovenop 'simpelweg' doorverwijzen. De LTB heeft een positieve insteek waarbij wordt uitgegaan van kansen en mogelijkheden die jongeren hebben om hun doelen te bereiken.

Trajectbegeleiders

Volgens de trajectbegeleider is het belangrijk dat een uitvoerder bovenal passie heeft voor het werken met jongeren. Verder is van belang:

- Doelgerichtheid
- Kunnen motiveren
- Flexibel zijn
- Onbevooroordeeld zijn
- Grenzen kunnen trekken
- Creatief zijn in het vinden van oplossingen
- De juiste combinatie van duidelijk/zakelijk en warm/toegankelijk zijn

Samenwerking

Bureau Leerplicht Plus omschrijft de samenwerking met Spirit als 'rommelig'. Dit komt echter ook door hen zelf, zij hadden een tijd de zaken niet op orde. Maar ook Spirit neemt soms (te)veel tijd voor de terugkoppeling en halen daardoor de afgesproken termijn van zes weken niet. Ook is het wel eens voorgekomen dat Spirit aanmeldingen voor intensieve trajecten (rechtstreeks aangemeld door BLP) is kwijtgeraakt. Positief vindt BLP dat Spirit heel outreachend te werk gaat en daar ook ver in gaat, mede omdat ze de buurt/ketenpartners goed kennen.

Iedere zes weken vindt er overleg plaats tussen Spirit, DWI en Bureau Leerplicht Plus.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

De duur van het traject is maximaal drie maanden. In uitzonderingsgevallen vindt een 'lang en dun' traject plaats, waarbij een minder intensief contact met de jongeren nodig is.

De hoofddoelen van de jongeren zijn school en werk. Ook huisvesting en het op orde krijgen van papieren zijn vaak doelen van de jongeren. Naast school en werk worden de jongeren ook doorverwezen naar schuldhulpverlening en maatschappelijk werk. Volgens de trajectbegeleider worden de doelen van de jongeren vaak gehaald.

Nazorg en langetermijneffecten

Nazorg gebeurt vooral naar eigen inschatting van de trajectbegeleider. De langetermijneffecten zijn moeilijk in te schatten. Hier is nog geen onderzoek naar geweest.

Ook BLP geeft aan dat ze het lastig vinden om zicht te krijgen op wat er bereikt wordt met de LTB.

Uitval

Volgens de trajectbegeleider is er niet veel uitval in de LTB in Zeeburg. Soms wordt het jongeren te heet onder hun voeten en dan emigreren zij bijvoorbeeld.

Verbeterpunten

Spirit geeft als knelpunt aan dat er lange wachtlijsten zijn, met name bij het doorverwijzen naar GGZ.

Zuideramstel

Instroom

Doelgroep en toeleiding

Het stadsdeel geeft aan dat het over het algemeen goed gaat met de jeugd in Zuideramstel. Er zijn gemiddeld minder jongeren dan in andere stadsdelen. Ook zijn er relatief minder risicojongeren en is de problematiek van deze jongeren minder intensief dan in de andere stadsdelen. Daarentegen geeft Spirit juist aan dat de risicojongeren in alle stadsdelen eigenlijk aan elkaar gelijk zijn. De jongeren die instromen via Bureau Leerplicht Plus verzuimen veel van school en hebben veelal meervoudige problematiek zoals met huisvesting, justitie, schulden et cetera. De jongeren die instromen via het Jongerenloket zijn wat ouder en op zoek naar een dagbesteding. Deze jongeren hebben geen dagritme en hebben veelal zorg nodig. Een deel van deze jongeren heeft een lichte verstandelijke beperking. Veel jongeren in het stadsdeel zijn tussen de 18 en 20 jaar. Er zijn in dit stadsdeel weinig zelfmelders.

De LTB is voor veel jongeren het laatste redmiddel en er is geen contra-indicatie voor instroom.

De 16-18 jarigen zijn een moeilijke groep, omdat deze jongeren niet altijd inzien dat zij een probleem hebben. Bij deze groep spelen ouders nog een grote rol en is het belangrijk om hen ook te betrekken in het traject.

Verbeterpunten

Het is volgens het stadsdeel goed om in het kader van preventie de LTB te richten op jongeren die dreigen uit te vallen. Hierdoor wordt ook meer inzicht verkregen in voortijdig schoolverlaten. Daarentegen geeft Spirit aan dat voor de doelgroep 16-18 jaar genoeg aanbod is vanuit de hulpverlening, maar dat voor de 18+ groep weinig aanbod is. Voor deze groep is de LTB met name van belang. Ook zou er meer aandacht kunnen komen voor de groep 23-27 jaar. Voor de continuïteit van de LTB trajecten zou het goed zijn om ook te focussen op deze doelgroep.

De trajectbegeleider geeft aan dat meer uren voor de opsporing wenselijk is en dat het nuttig zou zijn als er meer informatie over de jongere bekend is wanneer zij worden aangemeld voor de LTB.

Bureau Leerplicht Plus maakt nu geen gebruik van de LTB. Dit willen zij in de toekomst wel gaan doen. Hierbij willen ze met name de LTB in gaan zetten voor de groep 18+ op het mbo die veel verzuimt. De LTB kan dan met huisbezoeken achterhalen wat er speelt. Nu wordt dit gedaan door leerplicht assistenten, maar deze mensen hebben geen geschikte vooropleiding (zijn bijvoorbeeld parkeerwachter geweest). Nu mag LTB niet ingezet worden voor verzuim, maar alleen voor jongeren die geen startkwalificatie hebben en thuiszitten.

Knelpunt is volgens BLP dat niet alle jongeren die in Zuideramstel op school gaan ook wonen in het stadsdeel. BLP wil de LTB graag inzetten voor jongeren die naar school gaan in het stadsdeel.

Registratie

De registratie gaat via het interne registratiesysteem. Dit systeem werkt goed. Er wordt vanuit Spirit twee keer per jaar teruggekoppeld over de LTB aan het stadsdeel.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Spirit geeft als kernpunten van de LTB aan (die ook evidence-based zijn):

- Contact

- Samen doen (bijvoorbeeld mee gaan naar een afspraak)
- Naast de jongere staan
- Vertrouwen
- Een positieve insteek en oplossingsgerichtheid
- Direct in actie komen

Deze kernpunten bieden handvaten om jongeren die initieel niet gemotiveerd zijn, gemotiveerd te krijgen voor terugleiding naar school of werk. Verder werkt de LTB in het stadsdeel volgens de algemene methodiek van Spirit (zie onder andere het verslag van Noord en Oost hiervoor). De trajectbegeleider voegt toe dat het vrijwillige karakter van de LTB een grote rol speelt in het motiveren van jongeren. Zij moeten zelf gaan inzien dat ze een probleem hebben en zo win je beter het vertrouwen van de jongeren.

Het stadsdeel geeft aan dat de LTB in dit stadsdeel goed ingebed is in het jeugdnetwerk 12+. Het stadsdeel hoort goede berichten over de trajectbegeleiding van de betrokken partijen, bijvoorbeeld van Bureau Leerplicht Plus en de coördinator risicogezinnen.

Hulpverlening en dienstverlening

Volgens Spirit is het belangrijk dat de trajectbegeleiders een hulpverleningsachtergrond hebben. Hierdoor hebben zij meer inzicht in en kennis van de achtergrond van de jongeren. Bovendien hebben deze trajectbegeleiders betere vaardigheden zoals gespreksvoering en hebben zij meer kennis van het netwerk. De trajectbegeleider voegt daaraan toe dat het wel belangrijk is dat de trajectbegeleider oplossingsgericht is en niet teveel in het leven van de jongere gaat zitten. Soms is het beter om te stoppen met investeren in de jongere en kun je de jongere beter zelf laten uitzoeken wat er niet goed gaat in zijn/haar leven en wat de consequenties daarvan zijn. Wel blijft de LTB altijd toegankelijk voor deze jongeren. Tenslotte speelt het coachen van jongeren in het aanleren van vaardigheden een rol in de LTB.

Trajectbegeleiders

Het stadsdeel gaat er vanuit dat de trajectbegeleiders minimaal een mbo-opleiding hebben.

Volgens de trajectbegeleider is het belangrijk dat je hart voor de zaak hebt en kunt 'judo-en'. Dit houdt in dat je moet aanvoelen hoe je een jongere kunt motiveren door niet te direct en te confronterend te zijn, maar wel vast te houden. Omdat een trajectbegeleider veel vanuit ervaring en intuïtie moet kunnen inschatten, is het heel belangrijk dat er overleg is tussen trajectbegeleiders, de trajectbegeleider zich de methodiek eigen maakt en er casuïstiek plaatsvindt.

Verbeterpunten

De instapmethodiek werkt volgens de trajectbegeleider niet altijd in de praktijk. Soms duurt het even voordat je het vertrouwen van jongeren hebt gewonnen. 30 uur trajectbegeleiding is in principe voldoende, maar het lukt niet altijd om in 12 weken een traject af te ronden. Maatwerk is bij deze doelgroep noodzakelijk, zeker omdat de problematiek en achtergrond heel divers is.

Samenwerking

De samenwerking verloopt volgens het stadsdeel en de aanbieder soepel. Het stadsdeel krijgt positieve signalen door over het verloop van de LTB. De LTB werd tot vorig jaar gezamenlijk uitgevoerd met het stadsdeel Oud Zuid. Sinds de financiering via de WWB voeren Zuideramstel en Oud Zuid gescheiden beleid. Er wordt wel samengewerkt met Oud Zuid en Centrum.

Het stadsdeel heeft geen bezwaar tegen een centrale aanbesteding vanuit DMO.

Wel is het goed dat hier flexibel mee omgegaan wordt en dat verschillende stadsdelen vrij zijn om toch een andere aanbieder te kiezen als dat beter aansluit bij de doelgroep in het stadsdeel.

Het is volgens Spirit goed dat de LTB lokaal is, want binnen het lokale netwerk zijn de lijnen korter. Aangezien DWI nauw betrokken is bij de toeleiding en het vervolgtraject van de LTB jongeren, zou het verder een verbetering zijn als de uitvoering meer in samenwerking zou gaan met DWI. De LTB zou dan nog wel zelfstandig zijn, maar duidelijker gepositioneerd binnen DWI.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

Vanuit het stadsdeel worden geen restricties opgelegd over de duur van het traject. De duur van het traject hangt volgens het stadsdeel in principe af van wanneer de jongere de doelen heeft behaald en is doorverwezen. Tot nu toe zijn er geen signalen binnengekomen vanuit Spirit dat deze extra beschikbare tijd in Zuideramstel ook nodig is. Spirit hanteert 12 weken als duur van het traject. Meer dan 80% van deze jongeren worden doorverwezen naar het DWI. 10-20% van de jongeren komt terecht in de GGZ.

Nazorg

Om meer zicht te krijgen op de langetermijneffecten, zou er een monitor moeten komen waarin jongeren gevolgd worden na het afsluiten van de LTB. Er zou dan een voormeting aan het begin van de LTB plaatsvinden, een tussenmeting aan het einde van de LTB en nog een eindmeting na bijvoorbeeld een half jaar in het vervolgtraject bij DWI.

Verbeterpunten

Een knelpunt, benoemd door Spirit, is jongeren met een lichte verstandelijke beperking. Voor deze jongeren is LTB wel geschikt, maar zij worden moeizaam opgepakt door andere organisaties. Ook is de vraag of 30 uur trajectbegeleiding voldoende is bij deze doelgroep.

Zuid Oost

Instroom

Doelgroep en toeleiding

Volgens Bureau Leerplicht Plus (BLP) is er in Zuid Oost goed zicht op de doelgroep. De meeste jongeren die geworven worden voor de LTB kampen met een complexe multiproblematiek en komen vaak uit probleemgezinnen. Veel van deze jongeren hebben geen vast verblijfadres en zijn niet gemotiveerd voor toeleiding naar werk en/of school. Volgens BLP komen deze jongeren voor in elke probleemwijk in Amsterdam en is de problematiek niet specifiek voor Zuid Oost. Spirit geeft aan dat veel deelnemers aan de LTB 20+ zijn. Het oudere deel van de doelgroep is lastig, aangezien deze jongeren een eigen leven leiden, zich niets meer aantrekken van ouderlijk gezag en ook vaak geen vast woonadres hebben. Deze groep is ook lastig door te verwijzen en valt vaak tussen wal en schip. De groep 16-18 komt vaak uit probleemgezinnen en zijn in contact geweest met justitie. Doorverwijzen van deze groep wordt bemoeilijkt doordat zij geen vertrouwen hebben in de hulpverlening en in instanties zoals DWI.

Jongeren stromen in in de LTB via BLP, het Jongerenloket en een klein deel via zelfmelding. De instroming via BLP verloopt in dit stadsdeel anders dan in veel andere stadsdelen. De opsporing van de jongeren vindt namelijk volledig plaats binnen BLP. Veldwerkers van BLP gaan daarvoor op pad. Vervolgens worden

jongeren door BLP aangemeld voor een intensief traject bij Spirit. BLP schat dat 20 tot 30% van de jongeren na huisbezoek instroomt in de LTB. De rest van de jongeren zijn verhuist, niet gemotiveerd et cetera. Bij Spirit wordt aangegeven dat er plannen zijn om de opsporingen ook uit te voeren binnen de LTB. Een voordeel hiervan is dat trajectbegeleiders van Spirit met hun ervaring met de doelgroep beter weten hoe ze jongeren kunnen motiveren voor een traject. Hierdoor verwacht Spirit dat er twee keer zoveel jongeren kunnen instromen in een intensief traject dan nu het geval is. Een ander voordeel is dat de trajectbegeleider al bij opsporing inzicht kan krijgen in de leefomgeving en de situatie waarin de jongere verkeert.

Verbeterpunten

Vanuit een preventief oogpunt zijn er bij BLP plannen om meer te gaan samenwerken met scholen. Op deze manier kan sneller gesignaleerd worden welke jongeren dreigen uit te vallen.

Zoals hierboven beschreven: Er zijn plannen om de opsporing in de LTB in te bedden.

Registratie

Registratie verloopt via het interne registratiesysteem.

Methodiek

Kernpunten methodiek

Bij de aanbieder wordt gewerkt volgens de algemene methodiek van Spirit. Als sterke punten van de LTB geeft de afdelingsmanager van Spirit aan dat de trajectbegeleider naast de jongere gaat staan en niet het traject voor de jongere bepaalt. Verder is de trajectbegeleider niet de tegenstander van de jongere, maar juist een 'redder in nood'. Jongeren 'moeten' minder dan bij andere vormen van hulpverlening. De enige voorwaarde voor de LTB is dat de jongeren zelf gemotiveerd zijn.

Als de jongeren thuis wonen, worden ook de ouders betrokken bij de begeleiding. Hierbij wordt geprobeerd om bij de ouders een realistisch beeld te creëren over de mogelijkheden van hun kind, om de ouders handvatten te geven voor de omgang met hun kind en om de ouders op hun verantwoordelijkheid aan te spreken.

Een sterk punt is volgens BLP dat de LTB outreachend en vasthoudend is. Hierdoor ontstaat een sociale druk voor jongeren om mee te werken. Alhoewel dit niet werkt voor alle jongeren, is er een groep die hier gevoelig voor is. Voor deze jongeren is de LTB een goede oplossing.

Bij Spirit vindt deskundigheidsbevordering plaats. Er worden bijeenkomsten georganiseerd rondom thema's als het bewaken van grenzen.

Hulpverlening en dienstverlening

Bij Spirit wordt aangegeven dat hulpverlening ook een rol speelt bij de LTB. In de eerste fase van het traject is het namelijk van belang om de jongere inzicht te geven in de situatie en de jongere over de drempel heen te helpen. Hierbij is het wel van belang om meteen tot actie over te gaan.

Verbeterpunten

Volgens BLP werkt de LTB goed indien jongeren gemotiveerd zijn. Het is echter lastig om jongeren te motiveren via de LTB, aangezien de beloning (een 'goede baan') pas op lange termijn komt. De weg naar de beloning is lang en gaat met kleine stapjes, dit is voor de jongeren niet motiverend. Dit knelpunt van jongeren die niet gemotiveerd zijn en de kleine vergoeding die verbonden is aan de leerwerk trajecten, wordt ook bij Spirit gesignaleerd. Een oplossing zou volgens BLP kunnen

zijn dat jongeren sneller beloningen zouden moeten krijgen, bijvoorbeeld via een puntensysteem. Een voorbeeld hiervan is dat jongeren als snelle, tussentijdse beloning gratis zouden mogen sporten.

Een knelpunt is volgens BLP dat de LTB niet toereikend is voor jongeren met een complexe problematiek. Het is moeilijk om hier genoeg tegenover te stellen.

Samenwerking

Zowel BLP als Spirit geven aan dat de samenwerking rondom de LTB goed is. Het proces van melden via BLP, uitvoeren door LTB en vervolgens terugkoppeling van LTB naar BLP verloopt goed. Volgens BLP werkt het driehoeksoverleg tussen BLP, LTB en het Jongerenloket goed, aangezien er korte lijnen zijn.

De trajectbegeleider is één dag in de week aanwezig bij het Jongerenloket. Ook vindt er regelmatig overleg plaats.

Verbeterpunten

Alhoewel de operationele samenwerking met de verschillende betrokkenen goed gaat, is de samenwerking met het stadsdeel in bureaucratisch opzicht een knelpunt. De financiering vindt nu plaats over een periode van één jaar en komt achteraf. Spirit zou deze periode graag verlengen naar drie jaar.

Uitstroom en uitval

Duur van traject en doelen

De LTB vindt in Zuid Oost plaats in maximaal drie maanden. Een vast omschreven periode is volgens de trajectbegeleider prettig, want dan kun je van te voren bepalen wat realistische doelen zijn om te behalen in deze periode. Jongeren worden niet alleen doorverwezen naar werk en school, maar ook naar zorg (zowel binnen als buiten Spirit).

Nazorg en langetermijneffecten

In Zuid Oost vindt een warme overdracht plaats, zeker bij jongeren waarbij het wat moeizamer gaat.

Uitval

Bij Spirit wordt aangegeven dat sommige jongeren niet gemotiveerd blijken te zijn voor de LTB op het moment dat overgegaan wordt tot actie. Jongeren vallen volgens BLP onder andere uit omdat de omgeving niet stimulerend werkt. DWI wordt bijvoorbeeld vaak door jongeren gezien als voor 'losers'. Daarom is het belangrijk om de interne motivatie van jongeren te verhogen en de jongeren te laten inzien dat het 'cool' is als je een traject volgt. Ook verhuizen jongeren veelal en hebben ze geen vaste woonplek. Jongeren hebben bijvoorbeeld een officieel adres, maar slapen daar dan niet vaak. Het is moeilijk om deze jongeren te traceren en te blijven volgen.

Verbeterpunten

De aanbieder geeft aan dat het doorverwijzen van jongeren met huisvestingsproblemen lastig kan zijn. Er zijn weinig plekken beschikbaar voor deze jongeren. Allereerst wordt er daardoor voor huisvesting gezocht binnen het netwerk van de jongere.

Volgens BLP is een algemeen probleem dat de doorverwijzing aanbodgericht in plaats van vraaggericht is. Jongeren kunnen bijvoorbeeld niet direct terecht voor een afspraak, terwijl daar wel behoefte aan is. Om de jongeren beter te kunnen doorverwijzen, is daarom volgens BLP een meer vraaggestuurde aanpak nodig.